

Slovenski

št. 10 čebelar

letnik CIX – oktober 2007

ISSN 0350-46907

***Nosema
ceranae***
v čebeljih
družinah v
Franciji

**Kako vpliva
med na imunski
sistem in na
zdravje?**

**Kaj si čebelarji
mislimo o
lastovkah in
čebelah**

APIS M & D, d. o. o.
MARKO DEBEVC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82
faks: (01) 755 73 52

Odrprto: ob delavnikih od 9.–12. in od 16.–18. ure, ob sobotah od 9.–12. ure

• POLNOVREDNE BELJAKOVINSKE POGAČE ZA KRMLJENJE ČEBEL • STIMULANS •

NAROČENO BLAGO POŠLJEMO TUDI PO HITRI PAKETNI POŠTI.

• PO IZJEMNO NIZKI CENI VAM IZ VAŠEGA VOSKA IZDELAMO SATNICE – 0,75 EUR/KG •

• VOSEK STERILIZIRAMO PRI 125 °C • VOSEK ODKUPUJEMO PO 3,12 DO 3,54 EUR ZA KILOGRAM •

AŽ-PANJI 10-SATNI

AŽ-TRIETAŽNI PANJ

PRAŠILČEK AŽ 5-
IN 7-SATNI

TOČILO - UGODNA CENA!

GRELCI ZA MED

SATNIKI: AŽ-VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT
LR-STANDARD LR 2/3

**NUDIMO VAM VELIKO IZBIRO
ČEBELARSKE OPREME**

Na voljo so brezplačni
katalogi za modele za sveče.

Pri gotovinskem nakupu čebelarске opreme
v vrednosti nad 42 EUR priznamo čebelarjem
z voljavno čebelarско izkaznico 4% popusta.
Na akcijske cene se ne priznavajo dodatni
popusti in ne velja kartica ugodnosti.

**IZDELAVA ČEBELARSKE
OPREME IN TRGOVINA**

V mesecu
oktobru
vam nudimo
8% popust
za modele
na zalogi.

Logar

LOGAR TRADE d.o.o.

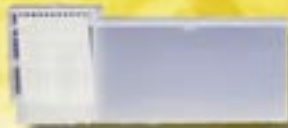
Poslovna cona A 41, 4208 Šenčur
tel.: 04 25 19 410, faks: 04 25 19 415
e-pošta: info@logar-trade.si
internet: www.logar-trade.si

Hlapilnik NASSENHEIDER je razvit in namenjen za
kontinuirano izhlapevanje mravljične kisline
za zatiranje varoe.

Hlapilnik se lahko uporablja v vseh tipih panjev.
Primeren je za različne koncentracije mravljične kisline.
Uporaben je ob različnih zunanjih temperaturah.
Je edini testiran in zakonsko dovoljeni hlapilnik z
dolgotrajnim delovanjem v Nemčiji.

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka
od 9.00 do 12.00 in
od 13.00 do 17.00
ob sobotah od 9.00 do 12.00

**NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.**

UVODNIK

O tem, kako spremenljive so stvari, smo zdaj lahko pričani bolj kot kadar koli prej. V naravi se v povezavi z onesnaževanjem in obremenjevanjem okolja dogajajo spremembe težko domisljivih razsežnosti, v naši

družbeni resničnosti se je spremenil gospodarski sistem, vstopili smo v Evropsko unijo, svet se globalizira.

Čeprav je čebelarstvo, tudi če ga razumemo v najširšem pomenu besede, le droben del te sedanosti, so se ga vse te spremembe še kako dotaknile. Včasih na prijazen, drugič na krut način. Tako na primer kontrolni in ocenjevalni mehanizmi od slovenskega čebelarja zahtevajo vedno višjo kakovost dela in izdelkov, po drugi strani pa je na trgovskih policah veliko medu brez porekla in od vsepovsod.

V Čebelarski zvezi Slovenije poznamo stanje in se zavedamo posledic. Ker poraba približno dva kilograma medu na prebivalca dokazuje, da ta čebelji pridelek že precej cenimo, bomo naše dejavnosti usmerili v razločevanje boljšega in slabšega, bolj in manj primernega medu. Porabnikom želimo povedati, da je slovenski med najboljša izbira zaradi stalnega nadzora kakovosti in ker je proizvod okolja, v katerem živimo; če je med nekakšen izbor najboljšega iz narave, je zaradi možnosti alergij in drugih vzrokov pomembno tudi, da je to izbor tukajšnjega okolja, ne pa ameriškega ali azijskega.

Prepričan sem, da je slovenski med lahko zgodba o uspehu in da to tudi mora postati. Tako kot je vinarjem z obsežnimi oglaševalskimi akcijami uspelo s trgovskih polic v veliki meri izgnati cenena vina z vseh vetrov in uveljaviti dobra slovenska vina, bomo tudi mi izbojevali posebno mesto slovenskemu medu. Resda nimamo tolikšnih sredstev kot vinarji,

Nadaljevanje na naslednji strani ►

Zgibanka Označevanje predpakiranega medu

Čebelarji ste v tej številki revije Slovenski čebelar prejeli zgibanko o označevanju predpakiranega medu. V njej so jasna navodila, kako naj bodo pripravljene nalepke za označevanje medu. Vsi ostali čebelarji, lahko zgibanko dvignete na sedežu ČZS, v elektronski obliki pa je objavljena tudi na spletni strani ČZS (www.czs.si).

UVODNIK

Jože Smrkolj 289

NOVICE IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Chauzat, M. P., Higes, M., Martin-Hernandez, R., Meana, A., Cougoule, N., Faucon, J. P., prevod in priredba: Maja Smodiš Škerl: *Nosema ceranae* v čebeljih družinah v Franciji 290
Franc Šivic: Novice iz sveta 291

DELO ČEBELARJA V TEM MESECU

Janez Kropivšek: Čebelarjeva opravila v AŽ-panjih v oktobru 294
Mihael Kamplet: Čebelarjeva opravila v nakladnih panjih v oktobru 295
Borut Preinfalk: Veterinarski nasveti za oktober 296

ČEBELJI PRIDEVKI

Norbert Jedlovčnik, prevod: Kako vpliva med na imunski sistem in na zdravje? 297

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Ivan Atešček: Po vseh zdravstvenih, zajedavskih in agrokulturnih nadlogah nad čebele zdaj še lastovke 299
Janez Gregori: Kaj si čebelarji mislimo o lastovkah in čebelah 300

DOGODKI IN NOVICE

302

URNIKI PREDAVANJ

320

OSMRTNICE

321

MALI OGLASI

324

INDEX

EDITORIAL

Jože Smrkolj 289

NEWS FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Chauzat, M. P., Higes, M., Martin-Hernandez, R., Meana, A., Cougoule, N., Faucon, J. P., translated and adapted by Maja Smodiš Škerl: *Nosema ceranae* in bee families across France 290
Franc Šivic: World News 291

BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH

Janez Kropivšek: Beekeeper's Chores f or Alberti-Znidarski Hives in October 294
Miha Kamplet: Beekeeper's Chores for Langstroth Bee Hives in October 295
Borut Preinfalk: Veterinary Advice for October 296

BEE CROPS

Translation by: Norbert Jedlovčnik: Effect of Honey on Immune System and Health 297

QUESTIONS AND ANSWERS

Ivan Atešček: After Parasites, Medical and Agricultural Hardships Swallows Attack Bees 299
Janez Gregori: Beekeepers' Opinion on Bees and Swallows 300

NEWS AND EVENTS

302

SCHEDULE OF LECTURES

320

OBITUARIES

321

SMALL ADS

324

Barva napisa »Slovenski čebelar« na ovitku revije je tudi letošnja barva za označevanje čebeljih matic.

Avtor fotografije na naslovnici: Franc Šivic

◀ Nadaljevanje s prejšnje strani

bomo pa predstavivene akcije toliko bolje pripravili in jih pravilno usmerjali. Odprli bomo številne fronte: izobraževanje čebelarjev, pridobitev geografske označbe slovenski med, enotne in prepoznavne kozarce ter drugo embalažo, predstavitve na sejnih, založništvo poljudnih knjig in izobraževalne literature, promocijske zgibanke, pobarvanke in še marsikaj.

Predvsem pa bi rad pozval vse čebelarje, da po svojih najboljših močeh pomagajo pri izvajanju promocijskih aktivnosti. Trenutno je pred nami ena najpomembnejših in naj-

zahtevnejših akcij: to je dobrodelna akcija En dan za zajtrk med slovenskih čebelarjev. Uspeh akcije pa je odvisen od nas vseh. Še enkrat pozivam vas, da po svojih najboljših močeh pomagate predvsem z zbiranjem medu, pri njegovi distribuciji v vrtnice, in osebnimi predstavitvami čebelarstva v vrtnicah!

Naše delo bo načrtno, dobro in opazno, zato nam bo brez dvoma uspelo, da bo samostalniki med kmalu dobili tri stopnje: med – slajši med – slovenski med.

Jože Smrkolj

član kolegija predsednika ČZS

NOVICE IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

NOSEMA CERANAE V ČEBELJIH DRUŽINAH V FRANCJI

Avtorji: **Chauzat, M. P., Higes, M., Martin-Hernandez, R., Meana, A., Cougoule, N., Faucon, J. P.** (2007): Presence of *Nosema ceranae* in French honey bee colonies. Journal of apicultural research, 46 82: 127-128.

Prevod in priredba: **Maja Smodiš Škerl** – Kmetijski inštitut Slovenije

Nosemavost je zelo razširjena bolezen čebel, ki jo povzroča mikrosporidij *Nosema* sp., in prizadene odrasle čebele (*Apis mellifera*). *Nosema apis* Zander 1909 je eden najzgodnje opisanih mikrosporidijskih parazitov. Drugi mikrosporidij *Nosema ceranae*, ki se v Evropi pojavlja v čebeljih družinah *A. mellifera*, so opisali Higes in sodelavci (2006). Spore, ki jih ustvarjata ti dve vrsti parazita *Nosema*, so si zelo podobne in jih z običajnim elektronskim mikroskopom zelo težko razlikujemo. Da bi lahko določili značilnosti okužbe ali dodatne okužbe, ki jih povzročata omenjena zajedavca (Fries in sod., 1996), moramo uporabiti molekularne biološke tehnike.

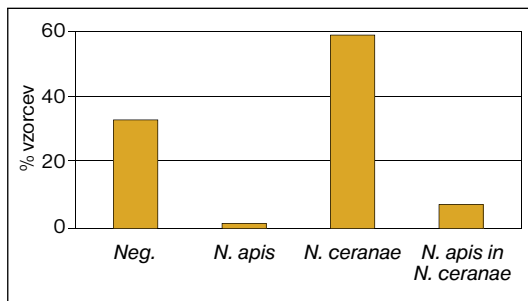
V Franciji že od leta 1990 veliko poročajo o visoki stopnji smrtnosti čebeljih družin čez zimo in med poletno sezono. Chauzat s sodelavci (2006) je v poskusih na terenu od leta 2002 do 2005 preučeval zdravstveno stanje čebeljih družin, raziskava pa je identificirala vrste zajedavca *Nosema* v nekaterih čebelarstvih v Franciji.

Za raziskavo so naključno izbrali po pet družin iz 25 krajev v osrednji Franciji (Eure, Indre, Gard, Gers in Yonne). Čebelje družine so pregledovali štirikrat na leto. Zapisali so vsak simptom ali nenavadna opazanja zdravstvenega stanja čebel. Sistematično so pobrali vzorce čebel in pri njih po priporočilih OIE (Svetovne organizacije za zdravje živali, op. p.) ugotavljali navzočnost spor *Nosema* sp. Zadke desetih

čebel so zdrobili v vodi in jih centrifugirali, potem pa usedline znova razredčili z vodo. Vsako od raztopin so ob pomoči hemocitometra pregledali pod mikroskopom. Skupaj so izvedli 1485 pregledov vzorcev iz 25 čebelarstev, od teh pa jih je bilo 197 pozitivnih. Raziskavo so nadaljevali z dodatnimi 61 čebeljimi vzorci (v vsakem je bilo po 25 čebel), ki so jih izbrali v preiskovanih čebelarstvih. Vzorčili so v devetih različnih čebelarstvih, in sicer zgodaj spomladi (marec in april), pred poletjem (maj in junij) ter jeseni (september in oktober). Vzorce so poslali v španski laboratorij za patologijo čebel (Centro Apicola Regional, Marchamalo) in jih najprej analizirali po metodah OIE, pozneje pa tudi s PCR-tehniko (tehnika polimerazne verižne reakcije, op. p.), pri kateri so za predel 16S rRNA gena mikrosporidija uporabili specifične začetne oligonukleotide. V študiji so uporabili dva para začetnih oligonukleotidov: že navedenega, specifičnega za *N. apis* (Webster in sod., 2004), in nespecifičnega *Nosema* sp., ki ima dva PCR-produkta različnih velikosti: 251 bp za *N. ceranae* in 239 bp za *N. apis* (Higes in sod., 2006). Vse PCR-produkte, ki so jih pridobili z zadnjima paroma začetnih oligonukleotidov, so sekvenirali (določili so jim nukleotidno zaporedje DNA, op. p.), da bi tako potrdili vrsto mikrosporidijev.

Uporabili so ekstrakcijo in PCR negativne kontrole. V izbranih 61 pozitivnih vzorcih je bilo od 24.000 do 16.000.000 spor na posamezno čebelo. Nega-

Slika 1: Delež vzorcev čebel, ki so okužene samo z *N. apis*, samo z *N. ceranae* in v obema (*N. apis* in *N. ceranae*) hkrati. Negativen rezultat.

tiven rezultat PCR je bil pri 20 vzorcih (to je 32,8 % vseh preiskanih vzorcev). *N. apis* so našli v enem vzorcu (1,6 %), *N. ceranae* v 36 vzorcih (59 %), tako *N. apis* kot *N. ceranae* pa v štirih vzorcih (6,6 %) (slika 1). Skupaj so *N. ceranae* identificirali v 65,6 % čebeljih vzorcev.

S PCR-tehniko so ugotovili, da so bile čebelarje družine v vseh devetih čebelarstvih z vrsto *Nosema* napadene vsaj v obdobju vzorčenja. Razen ene so bile vse napadene samo z *N. ceranae* ali pa tako z *N. ceranae* kot z *N. apis* (slika 1). *N. apis* so identificirali v treh čebelarstvih v severni Franciji. *N. ceranae* so našli pri čebelah, katerih vzorce so zbirali marca in aprila, maja in junija ter septembra in oktobra. V vseh letih vzorčenja, tudi v prvem (2002), so v vzorcih potrdili navzočnost parazita *N. ceranae*.

Zbrani podatki kažejo, da je *N. ceranae* v Franciji vsaj že od leta 2002. Mikrosporidijski parazit je dobro porazdeljen po državi, saj se je razvijal v vseh čebelarstvih, iz katerih so bili vzorci. Študija naravno napadenih družin kaže, da je navzočnost spor v dodatnih vzorcih zelo spremenljiva, najbrž zaradi načina vzorčenja in ne zaradi začetnih oligonukleotidov, ki so jih preverili v prejšnjih študijah (Higes in sod., 2006). Vzorci čebel, ki so jih odvzeli na satju, kažejo, da se bolezen pri posameznem vzorcu pojavlja v zelo različni obliki. Pokazalo se je, da so pašne čebele, ki jih naključno naberejo na bradi

panja, primernejše za določanje spor *Nosema* (L'Arrière, 1963).

Porazdelitev podatkov nam nakazuje razširjenost *N. ceranae* v Franciji, *N. apis* pa v čebeljih družinah ni več toliko, kot je bilo v minulih letih. Tri čebelarstva, v katerih so ugotovili pojav *N. apis*, so v severnem delu Francije. To nam kaže, kako se je *N. ceranae* v primerjavi z *N. apis* zmožna hitreje razmnoževati, saj se oba mikrosporidija lahko širita znotraj celic. Primerjalna študija teh dveh vrst parazita *Nosema* bi bila lahko koristna pri zbiranju podatkov o biološki posameznega zajedavca. Veliko dela nas še čaka, da bi bolje razumeli epidemiologijo obeh parazitov, kadar čebelje družine ogrožata oba in tudi kadar jih napade samo *N. ceranae*.

V zadnjem času so čebelarji potožili, da pridelajo manj medu, da imajo težave z maticami in zimske izgube čebeljih družin. Nekatere skupine raziskovalcev so opozorile na sum, da se te težave morda pojavljajo v povezavi z novim bolezenskim organizmom. Na tem področju je potrebnih še veliko raziskav, da bomo bolje razumeli vpliv tega parazita na življenje medonosne čebele.

Literatura:

Chauzat, M. P., Faucon, J. P., Martel, A. C., Lachaize, J., Cougoule, N., Aubert, M. (2006): A survey on pesticide residues in pollen loads collected by honey-bees (*Apis mellifera*) in France. *Journal of economic entomology* 99: 253–262.

Fries, I., Feng, F., Da Silva, A., Slemenda, S. B., Pieniasek, N. J. (1996): *Nosema ceranae* (Microspora, Nosematidae). Morphological and molecular characterization of a microsporidian parasite of the Asian honey bee *Apis cerana* (Hymenoptera, Apidae). *European journal of parasitology* 32: 356–365.

Higes, M., Martin, R., Meana, A. (2006): *Nosema ceranae*, a new microsporidian parasite in honey bees in Europe. *Journal of invertebrate pathology* 92: 93–95.

L'arrière, J. C. M. (1963) The effect of sampling sites on *Nosema* determination. *Journal of insect pathology* 5: 349–355.

Webster, T. C., Pomper, K. W., Hunt, G., Thacker, E. M., Jones, S. C. (2004): *Nosema apis* infection in worker and queen *Apis mellifera*. *Apidologie* 35:49–54. ■

NOVICE IZ SVETA

Prevedel in priredil: **Franc Šivic**

Španija

Čebelarji na Pirenejskem polotoku vedno glasneje zahtevajo prepoved uvoza medu iz Kitajske. Te zahteve utemeljujejo z dejstvom, da so sanitarne inšpekcije v članicah Evropske unije samo do konca letošnjega maja našle 18 pošiljk medu s prepovedanimi

ostanki, med temi pa jih je bilo kar 11 iz Kitajske. Od teh 11 pošiljk jih je bilo v Španijo namenjenih šest. Najpogostejši antibiotiki v kitajskem medu so streptomycin, tetraciklin, trimetropin, linkomicin, tilosin, ciprofloksacin ter sulfadiazin in sulfametoksazol. Enega izmed omenjenih inhibitorjev bakterij so našli tudi v matičnem mlečku.

Čebelarji iz Valencije zahtevajo uvedbo protidamidnega postopka, saj kitajski med prodajajo po 1,10 do 1,20 € za kilogram, stroški pridelave španskega medu pa so 1,70 € za kilogram.

Angel Garcia de Frutos, čebelar in tudi ekonomist v najpomembnejši španski banki Banco de España, meni, da bi bilo treba ceno medu v kratkem občutno zvišati. Računa, da se bo poraba medu na kitajskem podeželju že v bližnji prihodnosti povečala, letošnja pridelava pa je zaradi globalnih podnebnihih sprememb manjša od pričakovane. Po njegovem mnenju ZDA nikoli niso bile pomembnejši izvoznik medu, zaradi znanega izginjanja čebel pa je tamkajšnja pridelava letos zelo majhna, zato ameriški trgovci na svetovnem tržišču že mrzlično iščejo med. Čebelarji v ZDA na veliko kupujejo paketne čebele na Havajih, v Avstraliji in v Kanadi, zlasti tisti, ki so pogodbeno vezani na opravevanje sadnega drevja. Za vsak panj, ki ga za nekaj tednov opravevanja pripeljejo na plantaže, dobijo čebelarji 120 ameriških dolarjev.

Garcia de Frutos obtožuje velike nemške trgovce – uvoznike medu, zlasti tiste iz Bremna, da so si prilastili monopol nad medom in da zdaj zaradi njihovih manipulacij nihče točno ne ve, kolikšna je v določenem trenutku cena medu na svetovnem trgu. Zanimivo je, da mora Nemčija zaradi premajhne domače pridelave uvoziti kar 50 odstotkov medu, hkrati pa ga med vsemi članicami Evropske unije največ izvozi v Španijo. To nazorno kaže, kolikšno moč imajo v svojih rokah trgovci.

Jose Luis Lera čebelarji s približno 100 čebeljimi družinami. Že nekaj let opazuje, kako se njegove

čebelje družine bolj ali manj uspešno same spopadajo z varojami. Ugotovil je, da znajo nekatere čebele najti že pokrite celice z iztegnjenimi ličinkami, jih odpreti, izvleči ličinke in odstraniti varoje iz celic. Nekatere čebelje družine imajo torej nadpovprečno razvit čistilni nagon, ki je po njegovih izkušnjah deden. Na podlagi opazovanj je izdelal tudi metodo za določanje stopnje čistilnega nagona, to pa mu pomaga, da matice vzreja samo iz družin takšnih izrazitih »čistilk«.

Češka

Vodstvo Češke čebelarске zveze s tajnikom Milošlavom Peroutko na čelu je precejšnjo pozornost namenilo prazniku slovenskih čebelarjev, ki smo ga letos zaznamovali v Kopru. Tam je namreč njihov član Jaroslav Havlin prejel odličje Antona Janše I. stopnje za svoje zasluge pri razvoju slovenskega čebelarstva. Gospod Havlin je bil že večkrat nagrajen tudi v svoji domovini, nazadnje leta 2003, ko je dobil častni znak vzornega čebelarškega delavca. Med našimi čebelarji bo ostal za vedno zapisan kot prvi, ki je v Sloveniji uvedel umetno oplojevanje matic.

V 7. številki revije Včelarstvu dr. František Kamler opisuje metodo zdravljenja varoze z Gabonom, to je s tankimi trakovi iz lesa, prepojenimi z akaricidom. Na Češkem je uradno dovoljena uporaba sredstev Gabon PF – 90 in Gabon PA – 92. Trak prvega vsebuje 100 mg taufluvalinata, trak drugega pa 1,5 mg akrinatrina. Pri uporabi tega menda v medu niti z najboljšimi analitskimi metodami niso našli ostankov, to pa ne velja za prvega. V čebeljo družino je treba hkrati vstaviti dva trakova.

Za kontrolo osipa na podnici panja dr. Kamler priporoča posebno ploščo, ki jo je izdelal sam. Narejena je iz trde, a tenke plastične folije, nanjo položi polietilensko mrežo s približno 1 cm velikimi pentljami, na to pa še eno bolj fino polietilensko mrežo. Skupna debelina takšnega vložka je največ 3 mm, mreži pa sta na plastično folijo pritrjeni s pisarniškiimi sponkami za papir. Omamljene varoje, ki padajo na takšno podlago, ne morejo znova zlesti na čebele, čebelar pa ima lep pregled nad tem, kolikšen je osip parazitov. Navsezadnje tak vložek ni samo praktičen in preprost, ampak je tudi poceni, saj si ga vsak lahko izdelal sam.

Italija

V zadnjih letih sem imel veliko stikov s pomembnimi ljudmi, ki delujejo na področju italijanskega čebelarstva. Med njimi so npr. dr. Raffaele Cirone, predsednik Zveze čebelarjev Italije, prof. Franco Frilli, nekdanji rektor univerze v Vidmu in predavatelj entomologije na fakulteti za agronomijo, dr. Renzo Bar-

Čebela grize varoj

Foto: F. Šivic

battini, profesor čebelarstva na agronomski fakulteti, dr. Anna Gloria Sabatini, direktorica italijanskega čebelarskega inštituta v Bologni, in dr. Renato Garibaldi, poklicni čebelar, sicer pa potomec znane Giuseppeja Garibaldija, ki je Italijo združil v enotno kraljestvo. Včasih smo se skupaj tudi po več dni udeleževali različnih simpozijev in kongresov in takrat sem jim med drugim pripovedoval o naši čebelarski zgodovini, še posebej pa o vlogi Petra Pavla Glavarja. Poudarjal sem, da je ta mož vezni člen med slovenskimi in italijanskimi čebelarji, saj je bil po svojem očetu, malteškemu vitezu Testaferrati, pravzaprav na pol Italijan. Kar sem takrat sejal, je letos obrodilo obilen sad. Omenjeni italijanski strokovnjaki so se nenadoma začeli zanimati za Glavarja in dr. Barbattini je ob sodelovanju kolegov že napisal zanimiv članek, s katerim želi prek revije Apitalia širšo italijansko čebelarsko javnost seznaniti s fenomenom P. P. Glavarja. Izkazal pa se je tudi prijatelj dr. Garibaldi, saj je dal mojo multimedijo o Glavarju prevesti v italijanščino. Seveda pa sem še sam pristavil svoj lonček in vse omenjene obvestil, da v Sloveniji resno razvijamo čebelarski turizem in da bomo med zanimivosti, ki jih italijanski čebelarji lahko vidijo pri nas, vključili tudi Glavarjevo pot od Komende do Lanšpreža. Naj spomnim naše bralce, da je v Italiji kar 70.000 čebelarjev, in če jih vsako leto pripotuje na strokovni izlet v Slovenijo samo 5 odstotkov, jih je kar za 70 avtobusov!

V letošnji julijsko-avgustovski številki revije Apitalia sem prebral zanimiv članek o poskusih z Apiguardom (timol v želatini), ki so jih izvedli znanstveni sodelavci Čebelarskega inštituta v Bologni pod vodstvom dr. Marca Lodesanija.

Že nekaj let se italijanski čebelarji pritožujejo, da so rezultati zdravljenja s tem britanskim sredstvom, ki je registriran tudi v Sloveniji, zelo različni. Znanstveniki iz Bologne so menili, da je učinkovitost timola odvisna od velikosti prostora nad čebeljim gnezdom (plodiščem), v katerem je nameščeno zdravilno sredstvo. Po navodilih proizvajalca Vita Europe naj bi Apiguard položili na zgornje letvice plodiščnih satov in ga pokrili s pokrovom, tako da je med slojem zdravila in lesenitno ploščo 5 mm prostora. Poskusne panje so razdelili v tri skupine. Za prvo skupino so izdelali pokrove, visoke 6,5 cm (1181 cm³ zraka), za drugo pokrove, visoke 22 mm (5.179 cm³), za tretjo skupino pa še višje, kar 66,5 mm (12.034 cm³ zraka) visoke pokrove.

In kakšni so bili rezultati po končanem zdravljenju? V prvi skupini z najnižjim pokrovom je odpadlo 78 % varoj, v drugi 88 %, v tretji z najvišjim pokrovom pa kar 92 %.

Ta poskus italijanskih znanstvenikov dokazuje, kako pomembna je višina prostora nad čebeljim

gnezdom, kadar zdravimo varozo z eteričnimi olji. Nad zdravilnim sredstvom mora biti dovolj prostora, da aktivna snov lahko hlapi in da se potem meša z zrakom, ki ga čebele z ventiliranjem poganjajo med ulice gnezda in skozi žrelo na prosto.

V isti številki revije Apitalia je objavljena tudi novička o prizadevanjih, da bi za razminiranje zemljišč na Hrvaškem poklicali na pomoč čebele. Menda je vodja projekta dr. Nikola Kezić z agronomske fakultete zagrebške univerze. Ideja o uporabi čebel pri odkrivanju eksplozivnih sredstev je sicer že znana, rodila pa se je v ZDA in temelji na sposobnosti čebel, da znajo razlikovati med neštetimi vonji, tudi vonje razstreliva.

Če bo uresničena, bodo čebele postale še pomembnejše. Ne pozabimo, da je v hrvaških tleh še približno 250.000 min, ki čakajo, da jih nekdo izkopije.

Velika Britanija

Vita(Europe), proizvajalec sredstev proti varozi, ki sem ga že omenil, letos praznuje 10-letnico svojega obstoja. Proslavil se je s svojim prvim proizvodom Apistan, v katerem je aktivna snov fluralinat, še bolj pa ga čebelarji poznajo po Apiguardu. Komercialni direktor Jeremy Owen je ponosen na prehojeno pot, saj ima po svetu že 60 distributerjev ter sestrski firmi v Italiji in Franciji. Apiguard jim je uspelo registrirati že skoraj po vsej Evropi, v Ameriki in na Bližnjem vzhodu, širijo pa se tudi na velika tržišča Rusije in Azije. Sodelujejo s številnimi univerzami in inštituti, vedno več pozornosti pa namenjajo izdelavi do narave prijaznih zdravil. Čebeljim boleznim, pa tudi drugim škodljivcem v kmetijstvu, napovedujejo »zeleno vojno«, v kateri bodo odločilno vlogo imele snovi, ki so že v naravi, samo odkriti jih je še treba in ugotoviti za uporabo primerno obliko. Za timol menijo, da bo še dolgo časa učinkovit, saj varoje prizadene na več mestih. Po tem se namreč razlikuje od sintetičnih zdravil, ki, preprosto povedano, delujejo samo na določeno točko škodljivca, zaradi česar ta sčasoma razvije obrambni mehanizem in tako postane odporen.

Iz Anglije sem prejel sporočilo, da želi prihodnje leto na enotedenski strokovno-turistični obisk v Slovenijo dopotovati skupina čebelarjev iz okolice Londona. Očitno so bili z letošnjim zadovoljni in zdaj se po Otoku širi dober glas o gostoljubnosti in prijaznosti slovenskih čebelarjev.

Viri:

Apitalia, št. 7/8, 2007.

American Bee Journal, št. 8/2007.

Včelarstvu, št. 7 in 8/2007.

Vida apicola, št. 7/8, 2007.

Ustni viri. ■

ČEBELARJEVA OPRAVILA V AŽ-PANJIH V OKTOBRU

Besedilo in fotografije: **Janez Kropivšek** – Jeronim nad Vranskim

Oktober oz. vinotoka jesen že lahko pokaže svoje zobe, včasih pa je še tudi lepo vreme in takrat si naše ljubice privoščijo še malo cvetnega prahu in morda tudi medicīne. Bršljan je še posebej prilagojen cvetenju v jeseni. V nasprotju z večino preostalih rastlin cveti šele pozno jeseni. Tako se je prilagodil, ker mu senca, ki jo povzročajo listi drevja, po katerem najraje raste, prej onemogočajo, da bi dobil dovolj sonca. Jeseni, ko listje odpade, z obilico dišečega cvetnega prahu privablja žuželke, da ga oprašijo. Ker pa je jeseni dan zelo kratek in ni na voljo dovolj energije, le težko izloča nektar iz zakrnelega medovnika. Bršljan razvije svoje plodove že pozimi oziroma zgodaj spomladi in tako daje hrano pticam. Ima tudi svoj koreninski sistem, da ne izčrpava drevesa, po katerem se vzpenja. Njegova zimzelenost omogoča pticam varno skrivališče za gnezdo. Gozdarji in lastniki gozdov ga ponekod zatirajo, vendar popolnoma neupravičeno. Na Primorskem, kjer raste tudi po škarpah in zelo bogato cveti, je to pravi raj za čebele. V senci sicer raste in čaka na ugodno priložnost, cveti pa ne in tudi listi niso tako bujni, temveč so bolj srčaste oblike. Ker ga je zelo preprosto razmnoževati, marsikje krasi tudi kakšno steno.

Čebele se že stiskajo v zimsko gručo in zalege skoraj ni več. Zdaj je bolje, da je v panjih čim manj zalege, saj to prispeva k temu, da se čebele ne izčrpavajo in da se varoje ne morejo več množiti. V večjem delu Slovenije pa je še prezgodaj, da bi varoje dokončno zatrli. Vsaka celica pokrite zalege ima lahko kar nekaj varoj, ki jih ne moremo pobiti, preživele pa se bodo v novi zalegi spomladi veselo razmnožile in pile kri našim varovankam. Posegi v panje niso več potrebni, vsako brskanje je lahko celo škodljivo. Pozorni moramo biti le ob izletnih dneh, da se ne pojavi rop ali reinvazija varoj. Bodimo pozorni na vsako nenavadno vedenje čebel, na primer na intenziven izlet samo enega ali nekaj panjev. Z ropom sosedovega čebelnjaka, v katerem lastnik ni vestno zatiral zajedavca, se lahko okužijo tudi naše čebele. Naravni odpad ene varoje na dan je že problematičen, seveda če ni posledica sredstva za zatiranje teh zajedavcev.

Pozno jeseni je tudi pravi čas za morebitno preselitev panjev bliže domu, tako da se nam ne bo več treba voziti na več kilometrov oddaljeno stojišče. Čebele čez zimo, ko dolgo časa ne izletavajo in ko se spre-

Kaj je treba storiti oktobra?

- **Rezervno satje moramo zavarovati pred voščenim moljem.**
- **Preprečevati moramo ropanje.**
- **Kontrolirati moramo napadenost z varojami.**
- **Priporočljivo je saditi medovite rastline.**
- **Očistiti in razkužiti moramo prostore in opremo.**
- **Pozornost namenimo izobraževanju in prodaji.**

meni okolica, nekoliko pozabijo, kje so doma. Prvi spomladanski čistilni izlet je namenjen iztrebljenju in vnovični orientaciji. Če je naš čebelnjak na neprijemnem kraju, se zdaj lahko lotimo preselitve. Neki čebelar v moji bližini je imel čebelnjak na veliki strmini in se je dolgo časa mučil s prenašanjem medu, hrane in drugih potrebnih stvari. Neko bolj deževno zimo pa se ga je usmilila mati narava, saj mu je plaz odnesel čebelnjak v dolino ob cesti. Od starega čebelnjaka ni ostalo veliko, panji pa niso bili preveč poškodovani in čebele so ostale žive. Nazaj na staro mesto čebel skoraj ni bilo mogoče več postaviti, zato je ob pobočju zgradil nov čebelnjak. Nekoliko ga je skrbelo, ker je v ozki dolini manj sonca, pa še čebele bi se lahko vračale na staro mesto. Ker pa je doživel in tudi preživel že veliko hudega, je tudi tokrat zaupal v božjo previdnost. Bil je bogato nagrajen, saj je novo stojišče čebelam veliko bolj ugajalo, prinesle so več medu, on pa ni imel več težav s strmino. Na plazu je zrastle nova trava, na kateri se zdaj zadovoljno pasejo ovce. Pri izbiri stojišča bodimo pozorni tudi na težave, ki bi jih lahko povzročile naše čebele. Čedalje več ljudi je tako in drugače alergičnih na pike. Spomladi so lahko moteči tudi iztrebki čebel. Pogosto so moteča predvsem nova stojišča. Če ugotovimo, da ne bo šlo, se raje umaknimo ali pa skušajmo odnos s sosedi pošteno namazati z medom in prijazno besedo.

Tudi druge živali se pripravljajo na zimo. Ptice lahko postanejo prav nadležne in kakšna žolna, ki je sicer zelo koristna ptica, se loti tudi panja čebel. Nekoliko pomagajo ogledala, obešena na pročelja panjev, še učinkovitejša pa je mreža. Kupiti je mogoče tudi elektronske odganjalce ptic in glodavcev. Ti vsekakor pomagajo proizvajalcem in trgovcem, neka-

teri pa morda tudi odganjajo ptice. Podobno je z glodavci. Neverjetno je, kakšno razdejanje lahko naredijo polhi v čebelnjaku. Pravočasno nastavljen »šklop« je sredstvo, s katerim si priskrbimo pečenko in krzno za polhovko, hkrati pa preprečimo škodo. Proti nadlogam, ki jih povzročajo miši, pa človeštvo že dolgo goji mačke. Tudi pasti so izumili, zato ni potrebe po nastavljanju strupov. Če pa boste na žrela namestili zapore z osem milimetrov širokimi izseki ali kar tovarniško izdelane zapore iz pločevine, pozimi tudi rovkam ne bo uspelo vznemirjati vaših varovank. Tudi pasti za ose in

sršene še ni treba pospraviti. Paziti pa je treba, da nam mrz ne poškoduje napajalnikov ali morda celo motorja tovarnjaka, če imamo v hladilnem sistemu vodo. Skupaj z boljšo polovico se lotimo temeljitega čiščenja in razkuževanja čebelnjaka in opreme. Suho, ne pretoplo vreme je primerno za obnovo barve na panjih. Mrz in deževje pa izrabimo za kuhanje voščin in starega satja, če smo ga že izločili. Ne pozabite, da je voščeni molj še dejaven.

Opazam, da čebele letos zelo propolizirajo. To lahko napoveduje hudo zimo. O globalnem segrevanju sam nekoliko dvomim. Dogajajo se ekstremi. Enkrat je zelo vroče, drugič pa zelo mrz. Da ne bo še slabše, se potrudimo in začnimo bolj varčevati z energijo, da se nas mati narava ne bo prehitro znebila, ker smo zanjo pač preveč potratni.

Jesen lahko nadaljujemo tudi sajenje medovitih rastlin. Predvsem pa se potrudimo, da bomo dobro prodali svoje pridelke. Med, ki ga podarimo, je navadno najbolje prodan, seveda, če nam ga niso ukradli. Če imate težave s prodajo, bo treba kaj več stori-

Čebele so pripravljene na zimski počitek tudi v čebelnjaku Renata Prema v Kamni gorici.

ti za promocijo, se udeležiti kakega izobraževanja, predvsem pa razširiti ponudbo in oplemeniti čebelje pridelke. Zelo hitro se približuje veseli december. Za nekatere izdelke je že prepozno, za druge je še čas. Mesec obdarovanja nas nikakor ne sme presesteti nepripravljene in če Bog da, se bo prihodnje leto ponovil. Letos nam bodo zelo prav prišle zaloge gozdnega medu iz prejšnjih let. In če že skoraj vsi dražijo hrano, lahko tudi čebelarji postavimo primernejšo ceno za naš trud. Preden se odločimo za povečanje svojega čebelarstva, dobro preučimo možnosti za prodajo. Naj nas evropska sredstva ne zavedejo, pa naj stane kar hoče. Grosisti pač ravnajo tržno in kupijo med tam, kjer je cenejši. Naj ponovim besede, ki nam jih je na srce položil inž. Jozef Ulz, namreč, naj ne proizvajamo velikih količin medu, ampak naj se potrudimo, da bomo svoj pridelek dobro prodali. Ne konkurirajmo poceni uvoženemu medu s ceno. Še en rek bi Vam rad posredoval: »Bolje en meter 'šanka', kot štiri metre 'ponka'«. Od dela namreč samo kramp postane debel. ■

ČEBELARJEVA OPRAVILA V NAKLADNIH PANJIH V OKTOBRU

Besedilo: **Mihael Kamplet** – Pekre

Čebelarstva sezona je končana. Čebele so nakrmiljene in pripravljene na prezimovanje. Matice še vedno zalegajo, starejše manj, letošnje pa več. Od te, oktobra zaležene zalege ne bo koristi, le varoja se bo lahko naprej množila v njej. Da bi matice zdaj

čim manj zalegale, poskrbimo, da so panji čim bolj zračni. Po navedbah dr. Riharja matice prenehajo zalegati, ko se pojavi prva slana. V osrednji Sloveniji se to zgodi nekako v zadnji tretjini oktobra. Da se izleže vsa zalega, traja še tri tedne, tako da je v

Različno vzdrževane naklade. Na njih je napisana njihova starost.

panjih zalega še vse do 15. ali 20. novembra oziroma še dlje, kakor pač je kako leto. Šele takrat bo čas za zimsko zatiranje varoj.

Pri čebelah zdaj nimamo kaj početi, le vložke vstavimo za nekaj dni, da bomo videli, kolikšen je odpad varoj, po drobirju na njih pa bomo tudi presodili, kje je gnezdo.

Kljub temu nam dela ne bo zmanjkalo. Zdaj je približno tretjina opreme shranjena v skladišču ali v shrambi. Da bomo panje lahko uporabljali dolgo časa, tudi trideset let in več, jih moramo vzdrževati oz. obnavljati. Če jih namreč ne obnavljamo, lahko naklade postanejo neuporabne že po desetih letih. Najprej se lotimo najnujnejšega. Staro izločeno satje pretopimo, lepe, uporabne sate, shranjene za prihodnje leto pa še enkrat zažveplamo ali jih s kakim drugim sredstvom zaščitimo pred voščeno veščo. Še vedno je dovolj toplo, da nam vešča lahko uniči sate. Satnike razkužimo v 3-odstotni raztopini vrelega natrijevega luga (Na OH), potem pa jih speremo s curkom vode. Natrijev lug kupimo v trgovinah s kemikalijami in tudi v čebelarskih trgovinah. Pakiran je v kilo-

gramske vrečke, ta količina pa zadostuje za 33 litrov luga. Pri delu z lugom uporabimo zaščitna očala in gumijaste rokavice. Če imamo dovolj veliko posodo za lug, v njem razkužimo tudi naklade, ki jih namestavimo obnoviti.

Kako se lotim obnove naklad? Najprej razširim razpoke in poškodbe, ki so nastale na njih. Če je les delno že strohnjel, izpraskam tudi tega. V razpoke nanese vodoodporno lepilo in z lopatico za kitanje vtrem zmes iz žagovine in lepila. Zmes v majhnih količinah pripravljam sproti, ker se hitro strdi. Z lopatico jo zgladim, tako da je površina ravna. Ko se zmes posuši, je zelo trda in jo je težko brusiti. Z njo je mogoče zakrpati tudi luknje, ki segajo skozi celo debelino deske. Z notranje strani naklade za ločilo položim PVC-folijo, jo utrdim z deščico in luknjo napolnim s pripravljeno zmesjo iz žagovine in vodoodpornega lepila. Ko se zmes po enem dnevu strdi oz. posuši, naklade pobrusim. Pri tem se odstrani tudi odvečna, poškodovana barva. Obrušene naklade zložim eno na drugo v stolp, vanje namečem zmečkan časopisni papir, ga prižgem, potem pa stolp zgoraj pokrijem s pokrovom. Na ta način naklade znotraj ožgem oz. razkužimo. Nato naklade na novo prebarvam. Takšne, vsako tretje leto obnovljene naklade, so uporabne dolgo časa. Ker so podnice še bolj obremenjene kot naklade, je njihova življenjska doba krajša. Po navadi je večina podnic v uporabi, nekaj pa je rezervnih. Kadar kakšno zamenjam, jo sproti tudi obnovim, če je to potrebno. Lepo jo očistim, operem, posušim in na novo prebarvam.

Jeseni se po navadi poveča povpraševanje po medu. Za boljšo prodajo medu pa moramo kaj storiti tudi sami. Lahko se na primer odločimo za zaščitno znamko. Pregledniki za zaščitno znamko so skoraj pri vsakem društvu ali vsaj pri sosednjem društvu. Če bomo izpolnjevali zahtevana merila, bomo zaščitno znamko lahko nalepili na kozarce z medom. Seveda bomo morali pomen zaščitne znamke razložiti tudi našim kupcem. ■

VETERINARSKI NASVETI ZA OKTOBER

Besedilo: **Borut Preinfalk**, dr. vet. med., Veterinarska fakulteta, Nacionalni veterinarski inštitut

Oktoberja je aktivno čebelarjenje končano. Čebele so pripravljene za zimo, zato v panje, razen izjemo, ne posegamo več. Tudi veterinarji prenehajo zatirati hudo gnilobo in le v izjemnih primerih še pregledamo kakšen čebelnjak. Če smo zatiranje varoj izvedli pravočasno, torej že v poletnih mesecih,

potem oktobra nimamo več opravka v panjih. Zato imamo v tem času priložnost, da uredimo notranjost čebelnjaka in njegovo okolico ter ga pripravimo za prihodnjo sezono. Orodje, ki smo ga uporabljali vso sezono, temeljito očistimo in razkužimo v vrelem 3-odstotnem lugu. Z enako raztopino razkužimo tudi

tla v čebelnjaku in okrog njega. Vso nepotrebno nalvako skurimo ali vržemo v smeti. Če bo vreme ta mesec še lepo, tako kot je bilo to lani, moramo biti pozorni na pojave ropanja, še zlasti tihega, saj se prav na ta način širijo vse kužne in zajedavske čebelje bolezni. Pregledali bomo tudi rezervno satje ter staro pretopili, še uporabno pa razkužili z 80-odstotno očetno kislino. Pročelja panjev bomo prebarvali

in jih tako ne samo polepšali, ampak tudi razkužili. Prazne panje v čebelnjaku imamo zaprte. Če nam kaka družina odmre, jo takoj saniramo in tako preprečimo ropanje. Če je odmiranja več, obvestimo o tem pristojnega veterinarja NVI, da ugotovi vzrok odmrta. V tem mesecu se lahko že dogovorimo z veterinarjem tudi za odvzem vzorcev medu, da bo pregledal, ali so v njem morda spore hude gnilobe. ■

ČEBELJI PRIDELKI

KAKO VPLIVA MED NA IMUNSKI SISTEM IN NA ZDRAVJE?

Prevod: **Norbert Jedlovčnik**. Gradivo je povzeto iz revije Bienenaktuell, št. 6/2007.

Uvod

To je prva medicinska znanstvena študija o vplivih rednega uživanja medu na imunski sistem in zdravje v Srednji Evropi. Izvedli so jo štirje zdravniki: specialist medicine dela, specialist dietetik in dva specialista splošne prakse.

Izbrali so 50 prostovoljcev, starih od 25 do 65 let, ki so bili zdravi in ki pred osem tednov trajajočim preizkusom niso redno uživali medu. Med testiranjem niso smeli spreminjati prejšnjih prehrabnenih navad niti življenjskega sloga. Razlika je bila samo ta, da so morali vsak dan dodatno zaužiti najmanj dve jedilni žlici medu. Kdaj in kako so to storili, je bila stvar testirancev.

Poskusnim osebam so pred začetkom testa in po njegovem koncu izmerili parametre v krvi oz. določili imunski status. Posebej so izmerili navzočnost prostih radikalov, ki vplivajo na nastanek številnih bolezni, med drugim raka, arterioskleroze in živčnih bolezni, udeleženi pa so tudi pri motnjah ledvic, jeter in pljuč. Postavili so si še vprašanje, ali uživanje medu vpliva tudi na kondicijo, telesno težo in splošno dobro počutje.

Kdor uživa med, potrebuje manj čokolade in sladkarij!

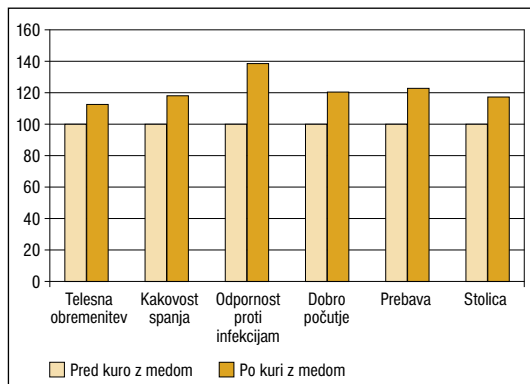
- 58 % testiranih se je spopadalo s čezmerno težo.
- Teža 14 oseb je še znosno presegala normalno.
- Teža 15 obravnavanih oseb je bila občutno prevelika.

Sladkarje, ki vsebujejo beli sladkor, povečujejo željo po hrani. 84% testirancev je bilo zelo sladkosnednih. Večina se je najraje sladkala s čokolado. Po osmih tednih se 7 oseb ni več pustilo zapeljati sladkarijam, samo ena oseba pa je sladkarje še vedno uživala vsak dan.

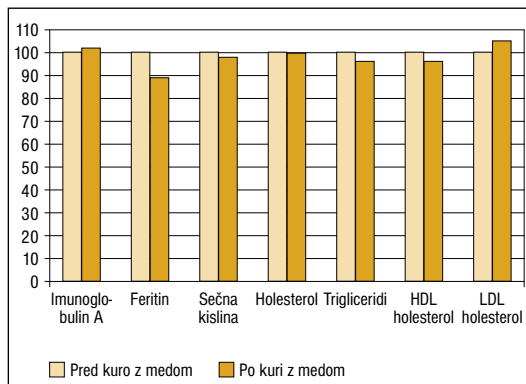
Med olajša hujšanje

Zmanjšano uživanje sladkarij je vplivalo na težo testiranih oseb. 23 od skupaj 50 oseb je shujšalo brez diete, ena od njih celo za 5 kg. Nekateri testirani so uživali tudi po tri jedilne žlice medu na dan, kljub temu pa se je njihova teža po 8 tednih zmanjšala. Čeprav so testirani poleg sladkarij in pijače zaužili več kalorij, se niso zredili.

Uživanje medu v telesu povzroči drugačne reakcije kot uživanje sladkorja. Ta povzroči hitro in veliko zvi-

Graf 1: Med povečuje odpornost telesa proti infekcijam

Graf 2: Med nima negativnega vpliva na presnovo

šanje količine sladkorja v krvi, vendar se ta tudi hitro zniža. V medu so doslej odkrili že več kot 200 sestavin. Različni ogljikovi hidrati učinkujejo različno. Po zaužitju medu se količina sladkorja v krvi sicer zviša, potem pa se počasi absorbira v tankem črevesu. Enakomerna, dolgotrajno nespremenjena količina sladkorja v krvi vpliva na občutek sitosti. Po okusu je med sicer sladek, vendar ne povzroča zasvojenosti. V primerjavi s sladkorjem ima približno 20 % manj kalorij.

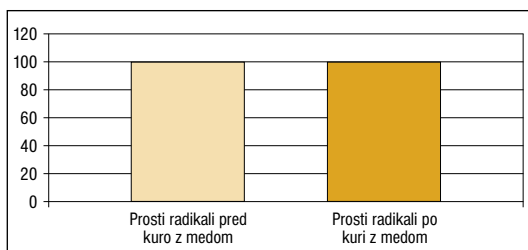
Kdor uživa med, bolje spi!

Nemir, nervoza, slaba zbranost, motnje v spanju, strahovi in različne depresije so dandanes pogosti negativni pojavi, ki jih vse pogosteje opazamo tudi pri mladih. Izvirajo lahko iz okolja, lahko pa so tudi posledica individualnih psihičnih in hormonskih težav, ki vplivajo na delovanje možganov.

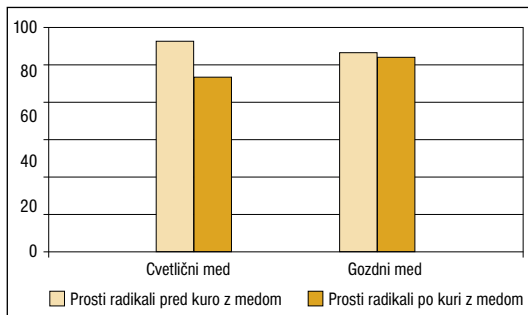
Tudi nemir, razdraženost, napadalnost in utrujenost so znaki motenj v živčnem sistemu.

Naši možgani nikoli ne počivajo. Kljub temu lahko tedaj, ko naše telo fizično miruje, obnovijo svoje moči. Najpomembnejši pogoj za zdravje in dobro počutje je globok in sproščujoč spanec. Kadar oseba težko zaspi, govorimo o posledicah stresa in razdraženosti. Če se motnje pojavijo med spanjem, so te gotovo posledica bolezenskega stanja.

Po končanem testiranju je kar 43 oseb svoj spanec ocenilo z zelo dobro in dobro.

Graf 3: Med zmanjšuje obremenitev telesa s prostimi radikali

Graf 4: Cvetlični med v primerjavi z gozdnim medom učinkoviteje zmanjšuje navzočnost prostih radikalov

Med vpliva na celodnevno enakomerno delovno sposobnost

45 testiranih je občutilo dnevno nihanje storilnosti, po osmih tednih pa jih je 22 čutilo, da so ves dan enakomerno delovno sposobni.

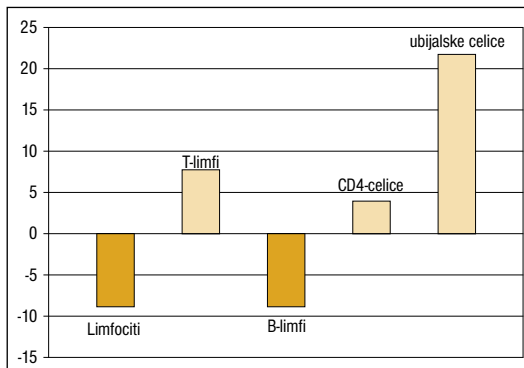
Na delovno sposobnost oz. kondicijo odločilno vpliva hormonom podobna snov v možganih, imenovana SEROTONIN. Možgani so s posebno zaporo zaščiteni pred vdorom škodljivih snovi. Serotonin morajo možgani proizvajati sami, ker ta snov iz hrane ne more predreti zapore. Da bi lahko prebila zaporo, pa morajo biti ustvarjeni posebni pogoji, to je navzočnost aminokislina triptofan in še petih drugih aminokislin. Zapora se prebije in serotonin obogati možgane. In vse naštetu je v medu. Zato je priporočljivo uživati med za zajtrk, občasno pa tudi čez dan za malico. Na ta način vplivamo na enakomerno nastajanje serotonina, to pa nam omogoča celodnevno enakomerno delovno sposobnost.

Kdor uživa med, ima redkokdaj glavobole

Glavobol je lahko posledica neke bolezni ali pa je bolečina v glavi samostojen pojav, ki lahko traja ure in dneve. Neurejena, neredna in s hranljivimi snovmi revna hrana lahko v glavi povzroči pravi vihar. Ob pomanjkanju magnezija je ožilje bolj občutljivo, pojavijo se krči. Pri poudarjenem uživanju belih živil (sladkor, moka, sol in mast) se količina serotonina v možganih zmanjšuje, zato se poveča občutljivost na bolečino. Pri povečani količini serotonina se občutljivost za bolečino zmanjša (kot bi vzeli aspirin!). 100 g medu vsebuje 3,84 mg triptofana, ki je predstopnja pri nastajanju serotonina. Vpliva na večje oddajanje aminokislin iz hrane v mišičevje. Beljakovinsko revna hrana proces še pospešuje.

Kdor je med, ima redkeje krče v mečih

Pomanjkanje magnezija povzroča nehoteno mežikanje in mišične krče, utrujenost, manjšo delovno sposobnost in poškodbe srca. Ta problem pesti 40 %

Graf 5: Med povečuje imunsko odpornost

prebivalstva. V postopku testiranja se je ta odstotek zmanjšal na 22 %.

Hrana, ki vsebuje veliko beljakovin in kalcija, zmanjšuje izkoristek magnezija v telesu. Enak negativni učinek povzročata tudi pitje alkohola in pomanjkanje vitamina skupine B. Med vsebuje magnezij in vitamine skupine B, oboje pa pospešuje izkoristek snovi iz hrane.

Med izboljšuje prebavo

Pred stotimi leti smo zaužili približno 100 g balastnih snovi na dan. Po nekaterih ocenah jih dandanes zaužijemo le še 20 g, številni pa še manj. Kot posledica tega se pojavljajo zaprtje, lenobnost črevesja in črevesne bolezni. V začetku testiranja je imelo neredno prebavo 20 oseb, ob koncu pa le še pet. V medu so sadni sladkor, kalij in cvetni prah, ki spodbujajo delo črevesja.

Številne organske kisline v medu delujejo na črevesne bakterije (bacil tifusa odmre v medu v 48 urah!). Tako ohranja med zdravo črevesno floro, jo izboljšuje ali celo obnovi. Posledica tega sta dobro počutje in povečana odpornost.

Zdrava črevesna flora je pogoj za dobro delovanje imunskega sistema. Milijarde koristnih črevesnih bakterij skrbi, da povzročitelji bolezni (virusi, plesni in škodljive bakterije) ne prodrejo v kri. Sočasno

vplivajo na boljši izkoristek hrane in tvorijo vitamine, ki jih telo samo ne more.

Povzetek

Če na dan zaužijemo najmanj 50 g pristnega, naravnega medu:

- se občutno zmanjša obremenitev organizma s prostimi radikali;
- znatno se izboljša imunski sistem in s tem tudi odpornost telesa proti povzročiteljem bolezni;
- ne uživamo drugih sladkarij, ki so zelo kalorične, zato se zmanjša naša telesna teža;
- izboljša se naše splošno počutje (okrepi se kondicija, izboljša kakovost spanja, počutje, krči so redkejši, pospešena je prebava);
- uredijo se prebavne motnje in kronično zaprtje;
- ni negativnega vpliva na sečno kislino, holesterol, trigliceride.

Vse navedeno dokazujejo tudi grafi.

Sklep

Ta raziskava je dokazala, da čebelji med s svojimi visoko kakovostnimi, zelo učinkovitimi in žlahtnimi sestavinami ugodno deluje na črevesno floro in obrambni mehanizem telesa.

Na ta način ohranjanja zdravje v najširšem pomenu te besede. ■

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Po vseh zdravstvenih, zajedavskih in agrokulturnih nadlogah nad čebele zdaj še lastovke

Ivan Atešsek

Že nekaj let spremljam nenavadno poletno dogajanje pred mojim čebelnjakom in nad njim. Moj zidani čebelnjak je postavljen na robu domačega dvorišča, približno 30 m od stanovanjske hiše, v njem pa predvsem izvajam selekcijo čebel in njihov razvoj, uporabljam pa ga tudi kot temelj in pomoč za gospodarske panje na drugih treh lokacijah.

V zadnjih dveh letih, odkar v vasi ni več goveje živine, opažam, da moj čebelnjak vedno pogostej obiskujejo lastovke. Te obiske sem imel za nujno zlo in za nekakšno naravno selekcijo med dobrimi in slabšimi maticami med praho, saj se je vedno dogajalo, da se je od 15–20 matic, kolikor jih je odletelo iz panjev, vrnilo le 10–15 matic, torej približno za tretjino manj.

Letos pa je ta problem postal nevzdržen. Nad mojim čebelnjakom skoraj redno krožijo lastovke in se pridno hranijo ne samo z maticami, ampak tudi

s čebelami. V svoje panje se je vrnila komaj polovica matic, ki so odletele na praho. Primanjkljaj sem moral reševati z novimi matičniki ali pa sem moral osirotele čebele združevati s tistimi, katerih matice so se vrnilo v panj. Matice vzrejam v 4-, 5- ali 7-satirjih in ob polovični izgubi je velik tudi zaostanek pri menjavi matic v gospodarskih družinah.

Napadi lastovk na čebele niso vsak dan enaki. Ko se matice prašijo, čebelnjak stalno preletava cela jata teh ptic, in to ne glede na vreme. Takoj po enajsti uri pa, kot bi odrezal, ni nikjer več nobene.

Ob koncu junija in v začetku julija so napadi odvisni do vremena. Če je dan sončen in vroč, ni nikjer nobene lastovke. Če se vreme spreminja in je dan soparen, sonce pa posije le izpod oblakov, je kot na Kosovem polju – pravi pokol čebel. Nadloge sem se skušal znebiti z zvočnimi učinki, z ognjem oz. dimom, z ropotom, vendar neuspešno. Lastov-

ke se ne zmenijo zame, pa tudi za moje norosti ne in še naprej uživajo v izobilju hrane.

Verjetno to ni samo moj problem, saj se je morda še kak čebelar spopadal z nadležnimi lastovka-

mi. Zato prosim vse, ki imate tovrstne izkušnje, da mi s praktičnim nasvetom pomagata rešiti mojo zagato.

Pokličite me na tel. št. 041/649 142. ■

Kaj si čebelarji mislimo o lastovkah in čebelah

Janez Gregori

Ptičja hrana je zelo različna: na jedilniku rastlinojedih so različna semena, plodovi, brsti, celo smrekove iglice, nekatere vrste se hranijo z mrhovino, spet druge lovijo večje živali, manjše sesalce ali druge ptiče. Številni ptiči pa se hranijo z žuželkami – ti so žuzkojedi. In na jedilniku nekaterih od njih se znajdejo tudi čebele.

Pri ugotavljanju, kaj ptiči lovijo, pa moramo biti previdni. Pri tistih, ki plen ujamejo in se z njim usedejo nekje v bližini, z dobrim teleskopom lahko vidimo, kaj so ujeli. Pri vrstah, ki lovijo v zraku, vendar ne sedajo, pa stvar ni tako zanesljiva. S prostim očesom smo nemočni, pa tudi z optičnimi pomagali ne pridemo daleč, saj se vse odvija prehitro. Zato so sodbe o vrsti njihovega plena največkrat izrečene na pamet. Raziskovalci ptičje prehrane zlasti pri takih vrstah uporabljajo različne metode. Ptičja prebavila ne morejo razgraditi hitinjače žuželk, zato je ena od metod tudi analiza iztrebkov, vendar na njeni podlagi dobimo zgolj okvirne rezultate. Natančni so rezultati analize svežega ulova, ki ga starši prinašajo mladičem. Raziskovalci jo izvedejo preprosto tako, da že večjim mladičem v gnezdu okoli vratu nataknejo primerne obročke, ti pa preprečijo, da bi mladiči prineseno hrano požrli. Takoj, ko se starši oddaljijo od gnezda, vzamejo zalogaj iz mladičevega kljuna in ga analizirajo. Po približno dveh urah obročke snamejo in mladiče nakrmijo, da ne trpijo pomanjkanja hrane. Za kontrolo skušajo z večjimi mrežami za lov žuželk ujeti čim več žuželk na območju, na katerem lovijo lastovke. Tako primerjajo dejansko stanje sestave žuželk in njihovo sestavo v hrani mladičev.

Če hočemo pri vprašanju prehrane ptičev, zlasti seveda lastovk, dobiti kolikor toliko zanesljive odgovore, moramo pogledati v strokovno literaturo in se lotiti suhoparnega citiranja. To so namreč edini pravi argumenti. Je pa res, da je prav o ptičjem prehranjevanju z želatimi žuželkami napisanega zelo malo (vsaj videti je tako) in še to bolj okvirno. Nekaj pa vendarle je.

Za ptiče so čebele nevaren plen, saj je pik njihovih žel zanje lahko smrten. Zato so ptiči, če se že lotevajo takega plena, razvili ustrezne strategije lova, s katerimi lahko preprečijo te težave. Velika sinica (*Parus major*), ki zlasti pozimi rada stika okoli če-

belnjakov, ujeto čebelo odnese na bližnjo vejo, oprsje skljuva in poje, zadek pa zavrže. V snegu pod drevjem lahko po številu zavrženih čebeljih zadkov vidimo, kolikšen obrok so si privoščile sinice. Podobno tudi rjavi srakoper (*Lanius collurio*) čebelo zagrab tako, da ga ne more pičiti, potem pa na bližnji preži z njo opravi do konca. Od ujete čebele največkrat zaužije samo oprsje. Tako sinice kot srakoperji imajo močne kljune, s katerim razkosavajo plen.

Med vsemi najbolj razvpit »čebelosedec« je čebelar (*Merops apiaster*), ptič velikosti kosa, čudovitih barv, od zelene, modre in kostanjevo rjave do rumene in črne. Srednja repna peresa ima podaljšana, črn kljun je srednje dolg, konicast in nekoliko upognjen navzdol. Pri nas je zelo redek gnezdilec na nižinskih območjih z ustreznimi peščenimi stenami, v katere lahko izkoplje gnezdilne rove, pa tudi ob selitvi ga vidimo le redko. Na njegovem jedilniku se znajdejo številni kačji pastirji, pa tudi žuželke s strupenimi želi, čebele in ose. Natančneje so preučevali način prehranjevanja pri ožjem sorodniku našega čebelarja. Letečemu pikajočemu plenu se približa od zadaj in ga zagrab s strani. Potem se usede na vejo in spretno namesti plen tako, da ga s konico kljuna drži na sredini. Ko s kljunom enkrat ali dvakrat udari ob vejo, spretno spremeni prijem, tako da drži plen za vrh zadka in z njim nekajkrat podrgne ob podlago, da se znebi strupa. Pogosto se želo zadere v vejo in ostane tam. V iztrebkih čebelarja so našli tudi žela, vendar so bila ta poškodovana od drgnjenja ob vejo. Avstrijske raziskave (Cramp, 1985) kažejo, da čebelarji ločijo trote od čebel in jim kot plenu dajejo prednost: v hrani, ki so jo dajali mladičem, je bilo 60 odstotkov trotov, čeprav je naravno razmerje 50–100 čebel delavk proti enemu trotu.

Na seznamu obtoženih za napade na čebele in matice se včasih (še vedno) znajdejo tudi lastovke. Na začetku povejmo, da pri nas poznamo pet vrst iz družine lastovk, najpogostejši med njimi pa sta mestna (*Delichon urbica*) in kmečka (*Hirundo rustica*). Glede na to, da v bližini čebelnjakov videvamo zlasti kmečko lastovko, je obtoženka lahko samo ta. Če prebiramo Slovenske čebelarje izpred sto let in še nekaj desetletij pozneje, bomo v njih našli številne obtožbe na račun lastovk, vse pa temeljijo na

domnevah ali bežnih opazovanjih. Poleg tega temeljijo tudi na ugotovljenih izgubah matic na prahi, za to pa so bile lastovke brez dvoma primeren obtoženec. Ker se je v njihovo obrambo pojavljalo vse več glasov, so ti nazadnje prevladali.

Dandanes čebele pestijo različne bolezni in zajedavci, pogosti so pomori zaradi uporabe različnih agrokemičnih sredstev, to je strupov, izgube čebel in matic na prahi se pojavljajo zaradi nenadnih vremenskih sprememb, nalivov ali nepričakovanega močnega vetra. Ko čebelar ugotavlja izgube, skuša tudi ugotoviti, kdo je kriv za njegove težave. Ker so lastovke prav primeren grešnik, brez odlašanja s prstom pokaže nanje.

Če lastovke primerjamo s ptiči, ki lovijo tudi čebele, že takoj vidimo, da jim nekaj manjka. Manjka jim namreč močan kljun, s katerim bi lahko razkosale ali drugače obdelale nevarni plen. Od omenjenih ptičev se ločijo tudi po tem, da se s plenom nikoli ne usedejo, ampak ga zaužijejo med letom. Plena ne razkosavajo, saj od njihovega šibkega kljuna česa takega tudi ne moremo pričakovati, temveč ga po-zrejo celega.

Najprej si oglejmo, kaj pravzaprav jedo kmečke lastovke. Kot njihovo poletno hrano Cramp (1988) našteva številne skupine žuželk, od enodnevnih, kačjih pastirjev, vrbnic, strigalic, mrežekrilcev, metuljev, dvokrilcev, listnih ušic, hroščev do kožekrilcev, med katere med drugim sodijo lesne ose, mravlje, ose in čebele. Te so seveda zelo širok pojem, saj v to skupino poleg medonosne čebele sodijo številne vrste, ki živijo samotarsko ali v manjših skupinah. V Sloveniji je bilo do leta 2003 najdenih neverjetnih 542 (!) vrst čebel (Gogala, 2003). Kadar strokovna literatura navaja, da se kmečke lastovke ali kaki drugi ptiči hranijo tudi s čebelami, moramo torej upoštevati, da med te sodijo številne vrste, ki so kot hrana, že zaradi svoje velikosti, primernejše od medonosne čebele.

Cramp (1988) navaja, da so z vratnimi obročki pri mladičih kmečke lastovke v nekdanji Češkoslovaški med 4606 ujetimi žuželkami našli 62,3 % dvokrilcev (trepetalke in prave muhe), med preostalimi pa tudi 4,4 % kožekrilcev. Po raziskavah, ki so jih opravili v Walesu, je bilo med lastovičjo hrano 91,5 % muh, kožekrilcev, po večini mravelj, pa je bilo 2,6 %.

V analizi hrane kmečke lastovke Glutz & Bauer (1985) navajata kot najpomembnejše dvokrilce (muhe in komarje), pomembni skupini so tudi škržati in listne ušice, med predstavniki kožekrilcev pa omenjata samo mravlje in najeznike. Za želate žuželke, kot so čebele in ose, navajata, da pri lastovkah niso priljubljene, vendar niso povsem izključene; ugotovili so celo, da so z njimi brez škode hranile mladiče.

Prehrano kmečke lastovke je temeljito raziskovala A. Turner (1982). Posebno pozornost je name-

Le kaj je lastovka prinesla mladičem? Foto: J. Gregori

nila velikosti plena, v zvezi s tem pa je ugotavljala, koliko energije lastovka porabi za lov različno velikih žuželk. Analizirala je hrano, ki so jo starši prinašali 8 do 17 dni starim mladičem. Lastovka lovi žuželke toliko časa, dokler njihova količina ni primerna za oblikovanje nekakšnega svaljka, s katerim hrani mladiče. Pri analizah teh svaljkov je avtorica ugotovila, da kmečka lastovka daje prednost večjim žuželkam, kot so recimo muhe, in ne manjšim, kot so na primer listne ušice. V posameznem svaljku je naštevala največ 15 večjih žuželk in 3 majhne, najmanj pa 11 velikih in 40 majhnih. Pri merjenju v lov vložene energije je ugotovila, da jo lastovka veliko manj porabi pri lovu manjšega plena, ker leti počasi in ga lovi v lagodnem drsečem letu. Večji plen, ki je seveda energetsko izdaten, leti hitreje in lastovka pri lovu zaradi nenehnega zamahovanja s perutmi porabi veliko energije. Pri izjemno velikem plenu, ki je na meji še sprejemljivega, kot so večše in čebele, je verjetno, da imajo lastovke z njim preveč opravka, zato takega plena ne lovijo pogosto.

Iz povedanega lahko povzamemo, da dajejo kmečke lastovke prednost večjemu plenu, predvsem muham. Zaradi velikosti so čebele zanje zgornja meja sprejemljivega, zato lovijo le malo takega plena. V litera-

turi do zdaj nisem dobil razlage o tem, kako se obvarujejo pika, ki bi bil zanje verjetno smrten.

Domneva, da lastovke pri lovu dajejo prednost matičam, je verjetno težko dokazljiva in tudi malo verjetna. Če so čebele za lastovke zgornja meja velikosti še sprejemljivega plena, ni razumljivo, zakaj bi se lovale matic, ki so še precej večje od čebel delavk in glede žela nič manj nevarne, zaradi hitrosti leta pa še težje ulovljive – torej so za lastovičjo energetsko bilanco nezanesljive.

Poglejmo še drugo plat. Lastovke polovijo velikansko število različnih žuželk, ki jih ljudje ne maramo – če pomislimo samo na muhe in komarje. Razveseljujejo nas s svojo navzočnostjo, z izkazovanjem zaupanja, da si z nami delijo streho, s svojim gostolenjem. V sodobnem jeziku temu lahko rečemo, da dajejo čisto dodano (še neobdavčeno) vrednost kakovosti našega življenja!

Kot je zapisano v naslovu: o škodi, ki naj bi jo lastovke povzročale čebelarjem, čebelarji po večini le mislimo. Treba se bo potruditi, da bomo o tem vedeli tudi kaj več oziroma da bomo imeli nesporne dokaze za neko trditev, preden bomo stegnili prst.

Viri:

Cramp, S. (ured.), 1985: The Birds of the Western Palearctic, vol. IV.

Cramp, S. (ured.), 1988: The Birds of the Western Palearctic, vol. V.

Glutz von Blotzheim, U. N., K. M. Bauer, 1985: Handbuch der Vögel Mitteleuropas. Wiesbaden.

Gogala, A., 2003: Žuželke: kožekrilci. V: Kuštor, V. (ured.): Živalstvo Slovenije, Tehniška založba Slovenije, str. 402–418.

Turner, A. K., 1982: Optimal Foraging by the Swallow (*Hirundo rustica*, L): Prey Size Selection. Anim. Behav., 30: 862–872. ■

ČESTITKA

G. Janez Gregori je letos prejel priznanje Društva za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije, Zlati legat in to za publikacijo na področju ornitologije. Janezu Gregoriju, prejemniku tega visokega priznanja na področju ornitologije v Sloveniji iskreno čestitamo in mu želimo še veliko uspehov pri njegovem nadaljnjem delu.

Uredništvo Slovenskega čebelarja
Urednik: Janez Mihelič

DOGODKI IN NOVICE

Trije nepozabni dnevi s srbskimi čebelarji

Besedilo in fotografije: **Norbert Jedlovčnik**

Zadnji majski dan smo člani Kluba čebelarjev Slovenije skupaj s še nekaterimi zainteresiranimi odpotovali na tridnevno strokovno ekskurzijo v Srbijo, kjer smo obiskali nekatere tamkajšnje čebelarje. Čeprav smo sprva načrtovali, da se bomo na pot odpravili z enim avtobusom, sta se do našega odhoda do zadnjega sedeža napolnila kar dva.

Na tem potovanju je imela prednost stroka, ob tem pa smo si ogledali tudi nekatere znamenitosti iz srbske kulturne tradicije in iz novejšega časa. V po-

sebno čast nam je bilo, da smo med ogledi in pogovori spoznali vodilne osebnosti srbskega čebelarstva. Na vsakem koraku so nas sprejeli prijazno, odprto in gostoljubno.

V starterju z dvema pomožnima družinama levo in desno je mogoče na leto vzgojiti 2150 matičnikov.

Banka za prezimovanje 45 matic, ki je nameščena nad 6 satnic brez matice in zalege.

FT-panj 2000

»Veže nas ljubezen do čebel,« nas je ob prihodu v njegov čebelarški obrat nagovoril direktor čebelarškega podjetja »Zlatna pčela – RIOS« iz Rače g. Radoslav Stepanović – Stepa.

Veliko zaslug za to, da je ekskurzija potekala gladko, ima g. Veroljub Umljenić, ki je že vse od l. 1994 poklicni predavatelj Čebelarške zveze Srbije. Predaval je že čebelarjem kar 60 mest nekdanje Jugoslavije. Napisal je tudi več del, med drugim več kot 700 strani obsegajoč priročnik »V svetu cvetja in čebel« – Atlas medovitih rastlin. Delo poznamo tudi v Sloveniji. Vsaka rastlina je predstavljena s fotografijo, ob njej pa so še podatki o času cvetenja, donosu nektarja ali mane ter cvetnega prahu na hektar. Poleg znanstvenih, latinskih imen rastlin so navedena tudi njihova imena v srbskem, ruskem, francoskem, angleškem, madžarskem, makedonskem in slovenskem jeziku. Izšla je že tudi razširjena izdaja tega pomembnega čebelarškega priročnika. G. Umljenić je izdal še dve knjigi, in sicer »V svetu čebel« in »Pčelarstvo«, ki obsega več kot 600 strani. V zadnji se lahko čebelar seznaní z vsemi novostmi, ki so bile na področju čebelarstva znane do izida knjige. G. Umljenić nas je spremljal ves čas našega obiska v Srbiji, zato smo po tej državi potovali pod odličnim strokovnim vodstvom. Iskrena hvala g. Umljeniću! Naš prvi cilj po prihodu v Srbijo je bilo Čebelarško društvo Sončnica iz Srbobrana v Vojvodini, natančneje čebelarški obrat g. Franja G. Tomažina, po

Predalnik za inkubator – zloženi so eden na drugega za sočasno zorenje 700 matičnikov.

rodu Slovenca, čigar družina izvira iz Maribora. Da ne bi dobili vtisa, da smo se ustavili pri kakšnem zakonem vojvodinskem čebelarju samo zato, ker je slovenskega rodu, navajam nekaj podatkov o tem skromnem gospodu in našem velikem prijatelju. Študiral je strojništvo in biologijo. Govori slovensko, nemško in rusko. Družina je dobesedno genetsko povezana s čebelarstvom. Čebelarili so ded, oče in zdaj še skupaj z njim njegovih pet starejših bratov – Albin, Gregor, Rudolf, Ivan in Alojz. Oče je bil zaposlen v državnih službah na različnih vodilnih položajih. Doma je ustanovil čebelarški obrat s 300 panji in zaposlil tudi pomočnika – strokovnjaka.

Dosti je potoval, potovanja pa je izbral tudi v dobro svojih »muh«. Večkrat je obiskal čebelarški inštitut v Oberurslu in dr. Ruttnerja. Egiptovska vlada ga je kot svetovalca povabila v Kairo. V treh letih je skupaj skoraj šest mesecev bival v tej državi in ustanovil središče za vzrejo kranjske sivke. Takšno središče je ustanovil tudi v Bosni in Hercegovini. Dalj časa je bival na Vrhniki pri g. Debevču. Po evidenci je opravil 662 predavanj. Patentiral in v praksi uspešno izvedel je tudi več izumov. V svojem starterju z dvema pomožnima družinama levo in desno lahko na leto vzredi 2150 matičnikov. V inkubatorju, ki ga je konstruiral sam, lahko hkrati dozori 700 matičnikov. Skonstruiral in izdelal je aparat za umetno osemnjanje matic ter odkril načine za vzrejo selekcioniranih matic. Vzreja avtohtono vojvodinsko čebelo. Matica je brez dlačic in ne roji. Skonstruiral je mizo za cepljenje žerk (čeprav je star že 78 let, še vedno presadi po 700 žerk na dan) in tudi panj z ogrevano podnico je njegovo delo.

Posebej zanimiv je njegov superpanj 2000. Gre za izum, ki je do potankosti preučen in tudi preizkušen v praksi. Nosilno kovinsko ogrodje z vgrajenim teleskopskim dvigalom omogoča, da brez težav ali navora izvedemo vsa opravila, ki so v čebelarstvu

Stojišče plemenilčkov

nujna. V prvih štirih nakladah LR-mere matice tudi prezimujejo, le da so ločene z vmesnimi deskami. Združuje jih z odstranjevanjem teh desk. Narejence oblikuje pred pašo. Eno matico pusti v spodnji nakladi. Na pašo leti tudi 200.000 čebel hkrati. Zračenje omogoča premik panja v katerem koli času dneva. V senci so panji lahko zaprti do 5 dni. Za prevoz na pašo po navadi uporablja prikolico za osebni avtomobil, na katero lahko naloži dva FT-panja 2000 in dva FT-panja 500. Iz enega FT-panja 2000 lahko po prevozih na tri paše iztoči 600 do 800 kg medu ter pridobi tri rezervne družinice.

Za zorenje matičnikov je skonstruiral inkubator s termostatom za 1200 matic v eni seriji. Opravi je vrsto poskusov o tem, kako vpliva temperatura na dozorevanje kakovostnih matičnikov in poznejšo kakovost matic. Ugotovil je, da zvišanje temperature v inkubatorju za 1 °C za 10–15 ur pospeši razvoj matice v matičniku. Tako bi matičnik pri 32 °C dozorel v 395 urah,

Na enem izmed številnih stojšč – na prodajo čaka 150 narejencev.

pri 34 °C v 370 urah in pri 37 °C v 335 urah. Leta 1997 je poskuse nadaljeval. 500 matičnikov je razdelil v dve skupini. Prva skupina 250 matičnikov je zorela pri 34,8 °C, druga pa pri 35,5 °C. Ko so se matice izlegle, meritve niso pokazale, da bi bile med njimi kake posebne razlike v teži, pri uporabi teh matic v prašilčkih pa so se med skupinama pokazale velike razlike. Matice, ki so zorele v matičnikih pri temperaturi 35,5 °C, so namreč začele veliko hitreje zalegati kot matice iz primerjalne skupine. Od tega leta naprej zorijo matičniki v njegovem inkubatorju pri 35,5 °C in 70-odstotni vlažnosti, poleg tega pa vsakih šest ur za minuto prezrači termostat, ne da bi ga odpiral. Razvil je banko matic za prezimitev 45 oplojenih matic. Uporabil je enak predalnik, kot ga uporablja v inkubatorju. Predalnik je od zgoraj zaščiten, oplojene matice pa pod njim prehranjujejo zimске čebele na šestih satih. Te čebele ne smejo imeti matice in ne odkrite zalege. Predstavil nam je VAROVAMAT za izhlapevanje oksalne kisline, vendar aparat, ki je njegov izum, šele prihaja na tržišče.

Prof. dr. Kulinčević predava (v sredini s kapo), desno ob g. Prezlju je g. Umljenič, levo domačin.

G. Stepanović, direktor in lastnik podjetja »Zlatna pčela – RIOS«, nas je sprejel ob prihodu v Račo z besedami: »Družji nas ljubezen do čebelic ...«

Posnel je pet 45-minutnih filmov o čebelarstvu. Svoje novosti je predstavil na petih odmevnih razstavah. Leta 1999 je izdal knjigo »Vzreja visoko produktivnih čebel«, ob pojavu varoje pa je skupaj z dr. Kulinčevićem v nemškem jeziku napisal brošuro o uporabi fluvalinata. O njegovih opazovanjih čebel je nastala knjiga z naslovom »Vzreja matic in čebel po sistemu Franja G. Tomažina«, ki obsega 270 strani besedila in barvnih fotografij. V knjigi podrobno opisuje svoja dognanja od leta 1950 do 2001. Naj omenim, da je vzdrževal osebnost stike tudi z našim inovatorjem Žnideršičem, konstruktorjem AŽ-panja.

V njegovem čebelarstvu so izključno njegovi sistematično označeni in v njegovi delavnici natančno izdelani izdelki. Sprehajali smo se med stojišči panjev, polnimi čebel, ne da bi ena sama koga pičila. Njegov najnovejši projekt »Vzreja selekcioniranih matic« poteka na zavarovanem zemljišču v krogu 11,8 km, ki mu ga je dodelila vojvodinska vlada in je približno 4 km oddaljeno od njegovega doma.

Stalno je v gibanju in prav s tem daje lep zgled vsem, ki smo ga spoznali.

V neposredni bližini smo si ogledali tudi stojišče družine Milovana Madžigaja. Posebnost stojišča je, da stoji ob njivi, zasajeni z žajbljem, na kateri njegove čebele nabirajo žajbljevo medicino. Seveda brez pokušine medu, medenega žganja in medenega likerja ni šlo. Pa še češnje smo skrivaj rabutali! Hvala, g. Milovan!

Tretja čebelarstva postaja je bila pri bratih čebelarjih in vzrejevalcih matic Miletu in Draganu Todoroviću v vasi Dragusica. Čebelarstvo obrat leži v osrednjem delu Šumadije, ob Gruzanskem jezeru, približno 25 km oddaljenem od Kragujevca. Brata čebelarita z več sto LR-panji in s tisoč in več prašilčki in sta kooperanta Apicentra iz Beograda. Znana sta kot največja in najuspešnejša vzrejevalca selekcioniranih matic v Srbiji. Družine za vzrejno gradivo določata po selekciji odprtega tipa. Družine stehata prvi in tretji dan po pojavu paše. Donosi se od družine do družine občutno razlikujejo, za vzrejo pa odbirajo družine z najvišjim donosom. Naj omenim, da smo se sredi dneva sprehajali med panji, polnimi čebel, kljub temu pa nas nobena ni pičila. Tudi rumenih obročkov skoraj ni bilo opaziti, saj vzrejata kranjsko sivko!

Imeli smo čast spoznati skromno in prijetno osebnost velikega formata – dr. Jovana Kulinčevića, ki v okviru Apicentra v Beogradu vodi selekcijsko delo na tem in še drugih vzrejalščih. Je redni profesor na Fakulteti za biologijo v Beogradu, izredni profesor čebelarstva za podiplomski študij na Naravoslovno-matematični fakulteti v Beogradu, izredni profesor na državni univerzi v Kolumbiji v Združenih državah Amerike, znanstveni sodelavec in svetovalec

na več inštitutih in direktor Apicentra v Beogradu. V ZDA je bil nosilec štirih projektov s področja selekcije, vedenja in boleznih medonosne čebele. Da nam je predstavil selekcijsko Apicentra po sistemu odprtega tipa, se je posebej za ta namen pripeljal iz Beograda. Ob tej priložnosti smo po ugodni ceni lahko kupili njegovo četrto, razširjeno in poglobljeno izdajo knjige »Pčelarstvo«, v kateri na več kot 300 straneh drobnega tiska obravnava čebelarstvo kot integralni del kmetijstva in ki so ji dodane številne črno-bele fotografije. Brata Todorović sta nam prikazala tudi parni topilnik voska, ki sta ga izdelala sama. V čebelarstvu Todorović so nas pogostili z obilnim šumadijskim kosilom. Polni najlepših in bogatih vtisov smo se dobro razpoloženi poslovili z iskreno željo, da se še kdaj srečamo.

Čakalo nas je za naše pojme nekaj presenetljivega, namreč ogled velikega čebelarskega obrata »ZLATNA PČELA – RIOS. Leta 1991 ga je ustanovil zdajšnji lastnik Radoslav Stepanović - Stepa. Organizacijo je razvil na podlagi njene lastne proizvodnje in kooperacije z drugimi podjetji, saj je želel tržišču oz. čebelarjem ponuditi popolno ponudbo. Redno ima zaposlenih 30 delavcev. Deset jih skrbi za proizvodnjo satnic najrazličnejših dimenzij, na leto pa jih izdelajo tudi do 100 ton – pač glede na potrebe in naročila. Odkupna cena voska je 3,5–4 evre. Dvajset zaposlenih izdeluje panje in oskrbuje čebele na stojiščih. Pozimi delajo v zaprtih prostorih, poleti pa zunaj. Na leto izdelajo približno 3000 panjev, največ LR- s klasičnimi nizkimi podnicami, odvisno od naročila pa tudi s sodobnejšimi visokimi podnicami. Ob morebitnih večjih naročilih so sposobni proizvodnjo panjev še povečati. Izvažajo jih v Zahodno Evropo. Pogodbeno sodeluje s približno 20 kooperanti, ki proizvajajo izdelke, potrebne za čebelarstvo, in z njimi zalagajo njegovo prodajalno, tako da je ponudba vedno popolna.

Slovo od prijateljev (v sredini s klobukom g. Franjo G. Tomažin)

Pri bratih Miletu in Draganu Todoroviću v Dragušici so nas sprejele mlade Šumadijke v narodni noši.

V kulturnem programu so nastopile šumadijske ljudske pevke.

V svojem čebelarstvu s približno 700 gospodarskimi LR-panji prideluje cvetlični in akacijev med (letos ga je pridelal že 65 kg na družino). Potem prepelje družine še na sončnično pašo v Vojvodino. Prezimuje jih po večini v Črni gori. Vsako leto naredi tudi od 2000–6000 zgodnjih naravnih in umetnih rojev. Matice vzreja za eksperimentalne namene. Mladi matice doda sat z zalego in sat hrane, tako da se razvije do družine na petih in več satih. LR-narejenec na petih satih stane 25 evrov, na DB-satih pa 30 evrov. Prodaja jih na tržiščih nekdanje Jugoslavije in izvažja v Libijo. Razmere na tržiščih se zelo spreminjajo. Pred dvema letoma je v Bosno in Hercegovino prodal za 300.000 evrov blaga, lani in letos pa niti za vzorec. Tudi medu, ki v prodaji na veliko stane 120 dinarjev ali 1,5 evra, ne more prodati. V Srbiji nimajo laboratorija z licenco za pregled čebeljih pridelkov, teh pa brez atestov ne morejo več izvažati. Ugotavljajo tudi veliko nesorazmerje med cenami vhodnih surovin in končnih izdelkov.

Pogovarjali smo se s kooperantko, ki podjetju Zlatna pčela proda 200 do 250 ton pogač na leto. Sladkor kupuje od kmetov, ki ga dobijo v zameno za sladkorno peso. Delavec v svojem delovnem času s pogačo napolni od 1200 do 1400 vrečk. Na uro zasluži 60 dinarjev (1 evro je 80 dinarjev).

Družina Stepanović je bila še posebej počaščena leta 2006, saj je hči Aleksandra izpolnila vse zahtevne pogoje in postala KRALJICA MEDU SRBIJE za leto 2006. Razglasitev je bila na Tašmajdanu. Čestitamo!

Poleg strokovnih obiskov smo obiskali tudi nekaj pomembnih kulturnih spomenikov iz bližnje in daljne srbske preteklosti. Tako smo obiskali mavzolej srbskih kraljev Topola v Oplencu, zgrajen v obliki velike pravoslavne cerkve, med ogledom Beograda pa so nas opozorili na poslopje, v katerem je bil sedež generalštaba nekdanje JLA, ki ga je med bombardiranjem porušil NATO in ostaja ruševina – muzej sredi mesta.

Obiskali smo tudi letalski muzej, v katerem je prikazan razvoj letalstva. Tudi v njem so shranjene razbitine letal, ki so jih med napadi NATA sestrelili Srbi, in ostanki raket, s kakršnimi so obstreljevali mesto. V muzeju so razstavljeni tudi nekateri redki eksponati, ki privabljajo obiskovalce iz vsega sveta. Ogleдали smo si še velikansko pravoslavno cerkev sv. Save. Čeprav jo gradijo že več let, je to monumentalno poslopje vsekakor vredno ogleda. Precej časa smo si ogledovali spominski park »Kragujevski oktober«, ki se razprostira na kar 352 hektarjih površine. Po podatkih z nürnberškega procesa so nemški fašisti oktobra 1941 zverinsko mučili in pobili od 7100–7300 nedolžnih Kragujevčanov, med njimi otroke, ženske in gimnazijce skupaj z njihovimi profesorji. Na tej površini so na posameznih moriščih postavljena spominska obeležja, osrednji spominski objekt pa je velikanska stavba muzeja, v katerem so dokumentirano v besedi, sliki in likovnih delih predstavljena grozodejstva krvavega oktobra 1941.

Pred odhodom nas je skupaj z ženo in sodelavci sprejel lastnik in direktor podjetja »Zlatna pčela – RIOS« g. Stepanović - Stepa s šumadijsko godbo in kulturnim programom skupine šumadijskih ljudskih pevk ter nas pogostil z odličnim kosilom. Naš obisk so s svojo navzočnostjo počastili predsednica občinske skupščine Rača ga. Dragana Živanović, načelnica oddelka za kmetijstvo ga. Dragana Prokić in številni čebelarji z g. Umljeničem na čelu. Vrstili so se pozdravi, zahvale, pa tudi vabilo srbskim čebelarjem, naj nas obiščejo v Sloveniji. S težkim srcem smo se kar dolgo poslavljali od prijaznih in gostoljubnih gostiteljev, preden sta nas avtobusa odpeljala proti domu. Končam naj z mislijo g. Stepanovića: »Veže nas ljubezen do čebel.«

Na koncu naj se v svojem imenu in v imenu vseh udeležencev za vso skrb pri pripravi ekskurzije in za veliko delo, opravljeno med ekskurzijo, zahvalim tudi našemu prijatelju, čebelarskemu mojstru in tajniku kluba gospodu Prezliju. Velika hvala! ■

Dobrodelno-izobraževalna akcija zbiranja medu za otroke v vrtcih

Besedilo: **Tanja Magdič**

Slovenski čebelarji pridelujemo varen in kakovosten med in takšni so tudi drugi čebelji pridelki, zato smo se na Čebelarški zvezi Slovenije odločili, da 16. novembra organiziramo dobrodelno akcijo pod geslom »En dan za zajtrk med slovenskih čebelarjev v naših vrtcih« in otrokom v vrtcih podarimo slovenski med. Zdrav način življenja je treba ozavestiti že v otroštvu, zato želimo z akcijo približati med otrokom in jim vzbuditi skrb za zdravo življenje, hkrati pa želimo s koristnostjo medu v vsakdanji prehrani prek otrok seznaniti tudi starše. Poleg poznavanja zdravega načina prehranjevanja želimo pri otrocih in njihovih starših vzbuditi tudi skrb za čebelo in s tem za okolje. Prav vsi otroci bodo prejeli tudi zgibanke z nagradno igro, ki otroke v sliki, starše pa tudi v besedi obvešča o pomenu čebel za okolje in koristnosti čebeljih pridelkov. Zgibanke bomo razdelili tudi vsem učencem osnovnih šol.

Pri organizaciji akcije pa bomo še kako potrebovali tudi vašo pomoč. V vrtcih je približno 55.000 otrok, zato moramo za vsaj en obrok zbrati kar tono kakovostnega slovenskega medu. Med mora biti pridelan v skladu s Smernicami dobrih higienskih navad v čebelarstvu. Vsako društvo mora zbrati od 3 do 10 kg

medu, pa tudi več odvisno od števila otrok, ki obiskujejo vrtece v občini, kjer deluje posamezno društvo. Poseben primer je Ljubljana, kjer se nahaja več kot 1/5 vseh otrok, zato prosimo večja društva, ki bi lahko prispevala več medu naj to javijo na ČZS. Čebelarška društva bodo do konca meseca prejela natančna navodila o tem, koliko medu naj dostavijo v okoliške vrtece, v katere in kako. Prejeli boste tudi zgibanke, za katere vas prosimo, da jih razdelite v vrtcih in osnovnih šolah. V kolikor se kakšno društvo ne more udeležiti navedene akcije, naj to sporoči na ČZS na telefon 01/729 61 10, da najdemo zamenjavo.

Da pa bo akcija še odmevnejša in tudi uspešna, čebelarje prosimo, da se znotraj čebelarških društev dogovorijo in povežejo z vrtci za osebno predstavitev čebelarstva. Na Čebelarški zvezi lahko dobite tudi plakate, računalniške predstavitve za vrtece in šole, program za vrtece ... Otroci imajo bujno domišljijo in če bodo poleg medu za zajtrk pripravili tudi razstavo o čebelarstvu, ki jo bodo lahko pokazali staršem, bo naš cilj – ozavestiti otroke in starše – dosežen.

Akcija je gotovo dobra promocija za slovenske čebelarje in prepričana sem, da nam bo s skupnimi močmi uspelo!

Rok uporabe medu

Besedilo: **Andreja Kandolf**

Med, kakršnega so proizvedle čebele, ne potrebuje dodatne obdelave, čebelar mu ničesar ne doda niti ne odvzame. To je edino živo živalskega izvora, ki ima tako rekoč neomejen rok trajanja, če so za to izpolnjeni potrebni pogoji. Med sicer s staranjem izgublja svojo vrednost, če pa nanj gledamo zgolj kot na sladilo, bo kot tako tudi po več desetletjih boljše od navadnega sladkorja. S staranjem medu počasi propadajo biološko aktivne snovi v njem, hitrost pa je odvisna od temperature in drugih razmer, v katerih ga hranimo.

Na nalepko za med moramo čebelarji vsekakor napisati tudi rok njegove uporabe. In kako ga določimo? Vsak med, ki je dan v promet, mora poleg zahtev glede varnosti izpolniti tudi merila glede sestave medu, kot so opredeljena v Pravilniku o medu iz leta 2004. Večina parametrov iz tega pravilni-

ka bo ob ustreznem skladiščenju medu ostala stalna, nekateri pa se bodo spreminjali. Vsebnost vode, električna prevodnost, vsebnost sladkorjev in še nekateri drugi parametri bodo ob ustreznem skladiščenju medu ostali nespremenjeni, vsebnost HMF (hidrosimetilfurfural) ter aktivnost encimov v medu pa se s staranjem medu spreminjata. HMF nastane v medu iz sladkorjev, pravzaprav iz fruktoze. V svežem medu ga skoraj ni. Na nastanek vplivata temperatura in vsebnost kislin. Med je uporaben toliko časa, dokler ustreza omenjenemu pravilniku, torej, v grobem rečeno, dokler vsebnost HMF ne presega 40 mg/kg medu in dokler se aktivnost encima diastaza ne zmanjša na manj kot 8 po Schadejevi lestvici.

In kako preverimo, kako je s tema dvema parametroma v našem medu? Njuno pravo vrednost lahko

ugotovimo samo z analizo, približno pa ju lahko ocenimo, če vemo, kako smo med shranjevali.

Analize kažejo, da če cvetlični med shranjujemo **eno leto** pri $T = 20 \pm 5 \text{ } ^\circ\text{C}$, se vsebnost HMF poveča za povprečno 16 mg/kg na leto, to je približno **1–2 mg/kg na mesec**, aktivnost diastaze pa se zmanjša za povprečno štiri enote. S shranjevanjem medu na hladnem, se vsebnost HMF povečuje počasneje, in sicer **1–2 mg/kg na leto**, prav tako pa se počasneje zmanjšuje tudi aktivnost diastaze.

Iz tega vidika torej verjetno med čebelarji velja prepričanje, da je rok uporabe medu dve leti. Če namreč med dve leti hranimo pri sobni temperaturi, vsebnost HMF verjetno ne bo dosegla višje

vrednosti, kot jo predpisuje Pravilnik o medu. Pri tem moramo seveda tudi upoštevati, ali smo med morali utekočiniti, kajti s segrevanjem prav tako nastane nekaj miligramov HMF. Pri tem moramo paziti, da ga ne segrejemo na več kot $40 \text{ } ^\circ\text{C}$, saj v tem primeru nastane le majhna količina HMF-ja, v nasprotnem pa se njegova vrednost povečuje veliko hitreje.

In kako označimo rok uporabe? Dve možnosti imamo. Napišemo lahko: »Uporabno najmanj do: ... (sledi dan, mesec, leto)« ali »Uporabno najmanj do konca: ... (sledi mesec, leto ali samo leto)«. V tem primeru mora biti na nalepki nujno označena tudi serija, tj. lot živila.

Obisk Kmetijskega sejma v Gornji Radgoni

Besedilo: **Vlado Augustin**

Zadnje dni avgusta je v Gornji Radgoni potekal mednarodni kmetijsko-živilski sejem. To je edinstven dogodek, v okviru katerega se prepletajo poslovno, strokovno in promocijsko druženje, oziroma pravi praznik poslovanja, v okviru katerega so predstavile novosti oplemeniti dolgoletna tradicija.

V ospredju predstavitev v dvoranah so bili prehrana, vino, izdelki in oprema za živilskopredelovalno industrijo, gostinska oprema, semena in sadike, sredstva za prehrano in nego živali in rastlin ter različni obrtni izdelki. K strokovnosti in ugledu sejma so pomembno prispevale vse pomembnejše državne, strokovne in zbornične institucije, ki pri nas oblikujejo življenje na področju kmetijstva in gospodarstva. Na zunanjih razstavnih prostorih so bile predstavljene novosti s področja kmetijskih strojev, priključkov in opreme. Obiskovalci so lahko poskusili mesne in mlečne izdelke, brezalkoholne pijače in vina, ki so bili že pred sejmom nagrajeni na mednarodnih ocenjevanjih kakovosti. Praktično so se lahko seznanili tudi s prednostmi nagrajene kmetijske mehanizacije.

Najpomembnejši strokovni del sejma so bile tudi letos razstave govedu, konj, prašičev in drobnice, ki so jih spremljala ocenjevanja in nagrade za najboljše. Popestrile so jih dnevne predstavitve živali s strokovnim komentarjem, tekmovanja, prikazi povezanih dejavnosti ter pokušnje jedi iz mesa in mleka. Na sejmju so predstavili tudi čebelarstvo, male živali, ribe in plazilce, vzorno urejeni nasadi rastlinske proizvodnje pa so prikazovali kakovost semen in sadik. Sejem smo v nedeljo, 26. avgusta, zaznamovali tudi čebelarji. V okviru sejemskega dneva čebelarjev je potekala seja UO ČZS, ki se ga je udeležila večina članov upravnega in nadzornega odbora. Po seji je bila okrogla miza o čebelarstvu, na kateri se je vodstvo ČZS seznanilo s problemi, ki pestijo čebelarje v tem delu Slovenije, sledila pa so strokovna predavanja, na katerih smo čebelarji lahko zvedeli za marsikatero novost na našem področju. Tako je doc. dr. Vlasta Jenčič z Veterinarske fakultete v Ljubljani predavala o zatiranju varoj v Sloveniji in Evropi, mag. Aleksandra Jug in Zlatko Kafel z Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano sta predavala o uporabnosti javne računalniške aplikacije za prikaz prostorske razporeditve čebelnjakov na območju Republike Slovenije, mag. Živan Veselič in Miroslav Cetina z Zavoda za gozdove Slovenije pa o gozdu in čebelah v dobro narave in ljudi.

Kampanja za »Slovenijo brez gensko spremenjenih organizmov«

Besedilo: **Vlado Auguštin**

V sredo, 5. septembra 2007, je bila v Centru Evropa v Ljubljani javna predstavitev rezultatov kampanje za »SLOVENIJO BREZ GENSKO SPREMENJENIH ORGANIZMOV«. Kampanjo je ob letošnjem dnevu Zemlje, 22. aprilu, začel Inštitut za trajnostni razvoj, z njo pa se je vključil v uspešno evropsko kampanjo »GMO-free Europe«. Vanjo se je dejavno vključila tudi Čebelarska zveza Slovenije ter na vse slovenske župane naslovila dopis z argumenti proti uporabi gensko spremenjenih organizmov. Predstavniki ČZS g. Vlado Auguštin je na predstavitvi govoril o vplivu gensko spremenjenih organizmov na slovensko čebelarstvo in posledicah, ki jih imajo takšni organizmi na čebele.

S kampanjo za ustanavljanje območij oz. občin brez gensko spremenjenih organizmov želimo spodbuditi kakovostno javno razpravo o problematiki uporabe gensko spremenjenih organizmov v kmetijstvu in hrani, povečati ozaveščenost javnosti ter spodbuditi politike in vlado k ustrezni opredelitvi do upora-

be teh organizmov v kmetijstvu. Do konca avgusta 2007 je že 33 slovenskih občin sprejelo izjavo o negojenju gensko spremenjenih rastlin, v kratkem pa jih bo to storilo še 30.

Nova knjiga »Varoja, čebela, čebelar«

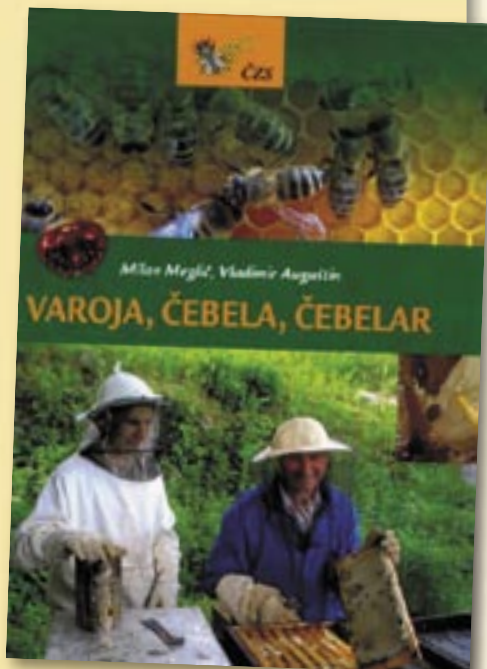
Bsedilo: **Boštjan NOČ**, predsednik Čebelarske zveze Slovenije

V založbi Čebelarske zveze Slovenije je izšel priročnik avtorjev Milana Megliča in Vladimira Auguština »VAROJA, ČEBELA, ČEBELAR«. Knjiga vam bo v veliko pomoč pri zatiranju varoj. Avtorja tega dragocenega dela sta dolgoletna predavatelja o varoji in boju proti temu zajedavcu. V priročniku sta strnila svoje dolgoletne praktične izkušnje. Gradivo oz. učbenik, ki je bil namenjen udeležencem predavanj o zatiranju varoj in je bil temeljno učno gradivo, sta posodobila, nadgradila in vanj vključila izkušnje čebelarjev, ki so obiskovali ta usposabljanja, dodala pa sta mu tudi najnovejše napotke in usmeritve strokovnjakov Nacionalnega veterinarskega inštituta in Evropske unije.

Veseli me, da ste se čebelarji v tako velikem številu vključevali v usposabljanja na področju zatiranja varoj, saj ste s tem dokazali, da ste se pripravljene naučiti, kako uspešno odpraviti to nadlogo, hkrati pa pridelovati varen in kakovosten med in druge čebelje pridelke.

Naj vam ta knjiga postane dragocena pomoč pri zatiranju varoj in pridelavi varnih čebeljih pridelkov!

Vsi tisti, ki so prijavljeni v program usposabljanja »Varoja čebel«, bodo knjigo prejeli brezplačno.

Med – zbrani recepti za jedi in pijače z medom

Besedilo: **Andreja Kandolf**

V četrtek, 6. septembra 2007, sta Čebelarstva zveza Slovenije in Založba Kmečki glas v Čebelarstem centru Slovenije pripravili predstavitev knjige z naslovom »Med«. Zbrane sta pozdravila predsednik ČZS g. Boštjan Noč, ki je izrazil izjemno navdušenje nad knjigo, in direktor družbe Kmečki glas, ki je v svojem govoru poudaril predvsem večtisočletno uporabo medu. Vodja Založbe Kmečki glas Tanja Žgajnar Novak je izrazila zadovoljstvo, da je bila zamisel o knjigi receptov z medom tako hitro uresničena, saj se je kulinarični mojster

Andrej Goljat z veseljem odzval njihovemu povabilu. Predstavitev so s kratkim kulturnim programom popestrile članice Društva kmečkih žena Izlake in Komenda-Kamnik, zato se jim ob tej priložnosti najlepše zahvaljujemo za zapete pesmi in zaigran skeč. Prepričani smo, da bo knjiga izboljšala tudi prodajo medu, saj res ponuja bogato izbiro receptov za vsako priložnost. Poleg tega so v uvodniku knjige, ki ga je napisala Andreja Kandolf, predstavljene lastnosti in koristi medu kot tudi preostalih čebeljih pridelkov. Za nas pa je najpomembnejše, da je v ospredju med, ki ga pridelujejo slovenski čebelarji! Da pa so recepti res posebni in jedi odlične, smo se ob predstavitvi lahko prepričali tudi sami. Imeli smo namreč možnost poskusiti razmeroma pester izbor jedi iz knjige.

OBVESTILO

Znana je davčna osnova po panju

Ministrstvo za finance je objavilo povprečni znesek subvencije na panj, kot ga izkazuje centralni register čebelnjakov na dan 30.06.2007 in znaša 7,32 EUR (Ur.l. RS št. 84/2007). Dokler ni ugotovljena pavšalna ocena dohodka na panj, se za izračun davčne osnove upošteva 14 evrov na panj + povprečni znesek subvencije na panj (v višini 5% povprečne subvencije na kmetijsko zemljišče) za tiste, ki imajo v uporabi najmanj 40 panjev ali 200 EUR katastrskega dohodka.

Davčna osnova po panju za leto 2007 tako znaša 21,32 EUR po panju. Torej, če imate v okviru gospodinjstva zavezanca v uporabi najmanj 40 čebeljih panjev ter kmetijska in gozdna zemljišča z najmanj 200 EUR katastrskega dohodka, hkrati pa se ne odločite za ugotavljanje davčne osnove od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali z upoštevanjem normiranih odhodkov, sta katastrski dohodek in pavšalna ocena dohodka na panj vključena v osnovo za odmero dohodnine.

Ponatis knjige!

Zaradi velikega povpraševanja nameravamo knjigo »Med« ponatisniti. Vse čebelarje, ki jim v prvem prednaročilu knjige ni uspelo dobiti, saj je pošla v rekordnem času, prosimo, da do **1. novembra 2007** posredujejo v tajništvo ČZS (barbara.zajc@czs.si) prednaročila. Cena knjige bo **7,30 €**, vendar le, če bomo ponatisnili vsaj 2000 izvodov. V redni prodaji je knjigo mogoče kupiti za 21 €.

Uradne ure ob ponedeljkih od 10. do 14. ure: Andreja Kandolf, svetovalka za zagotavljanje varne hrane, ČZS, Brdo pri Lukovici 8, tel.: (01) 729 61 33, 040 436 514, e-pošta: andreja.kandolf@czs.si, **Vlado Auguštin**, svetovalec za tehnologijo, Mestni trg 4, 8330 Metlika, tel.: 040 436 516, (07) 30 60 236, e-pošta: vlado.augustin@czs.si; **Tanja Magdič**, svetovalka za ekonomiko, Rožna dolina 40, Lesce, tel.: 040 436 513, e-pošta: tanja.magdic@czs.si; **Jožica Kapun Maršič**, terenska svetovalka, Martjanci 5c, 9221 Martjanci, tel: 040 436 517, (02) 548 16 39, e-pošta: jozica.kapun@czs.si; **Lidija Senič**, vodja ČSS, Vinska Gorica 10, 3204 Dobrna, tel: 040 436 515, e-pošta: lidija.senic@czs.si.

Uradne ure svetovalcev na sedežu ČZS so ob četrkih od 8. do 14. ure.

V nujnih primerih lahko ob vikendih med 9. in 17. uro pokličete na tel. št. 040/436-518

7. Vseslovensko ocenjevanje medenih pijač

Člani Sekcije izdelovalcev medenih pijač pri Čebelarški zvezi društev Maribor smo letos že sedmič organizirali vseslovensko ocenjevanje medenih pijač. Izdelovalci medenih pijač so tekmovali v štirih kategorijah: medeni likerji, medena žganja, medice in medene penine.

Na razpis so se odzvali izdelovalci medenih likerjev z 39 vzorci, trije izdelovalci medenih žganj, izdelovalci medic s 54 vzorci ter štirje izdelovalci medenih penin s petimi vzorci.

Najprej so vse vzorce poslali v kemično analizo na Kmetijsko-gozdarski zavod Maribor, ki je pooblaščen za tovrstne analize, potem pa sta jih organoleptično ocenili dve ocenjevalni komisiji.

Za medene likerje so podelili 19 zlatih medalj in 17 srebrnih medalj, dva vzorca pa so izločili. Najvišje ocenjen vzorec

je prejel naziv šampiona, ta pa je letos pripadel ge. Mileni Slanič iz Maribora. Za medena žganja so podelili dve zlati medalji, en vzorec pa so izločili.

Za medice so podelili 26 zlatih medalj in 17 srebrnih medalj, 10 vzorcev pa je bilo izločenih. Naziv šampiona je letos pripadel medic Čebelarstva Oder iz Zgornje Polskave, narejeni iz kostanjevega medu. Komisija je ocenila tudi medene penine ter podelila eno zlato medaljo in štiri srebrne medalje.

Ob letošnjem ocenjevanju organizatorji ugotavljamo, da se je ocenjevanje med izdelovalci medenih pijač brez dvoma uveljavilo, saj se vsako leto povečuje tako število vzorcev in količina pridelane medice kot tudi njena kakovost. Zanimivo je tudi, da so čebelarji, ki pridelujejo medene pijače tako rekoč iz cele države. K temu so gotovo pripomogla številna izobraževanja, saj se jih je do zdaj udeležilo že več kot 500 slušateljev.

Pohvalno je, da se je letošnjega ocenjevanja udeležilo več udeležencev lanskih tečajev v Lescah in Cerkljah. Kakovost svojih pijač so na ocenjevanju preverili Drago Kotnik, Mihaela Kotnik, Čebelarstvo

Boštjan in Anton Noč, Vanja Resman, Klemen Snedic, Tomaž Kavčič, Franci Strupi, Franc Grilc, Edvard Teržan in Janez Perčič. Za svoje pijače so prejeli devet zlatih in tri srebrne medalje. Čestitamo jim in jim želimo še veliko podobnih uspehov!

Dosežena kakovost medenih pijač je v Sloveniji na visoki ravni, kljub temu pa glede kakovosti, količine in pestrosti ponudbe še zdaleč nismo izrabili vseh možnosti. Bogata izbira najrazličnejših vrst medu, ki nam jih daje narava v Sloveniji, nam omogoča izdelavo široke palete medenih pijač.

Na novinarski konferenci, ki je bila 28. junija 2007, torej še pred podelitvijo priznanj najboljšim medenim pijačam, je g. Vlado Pušnik predstavil Sekcijo izdelovalcev medenih pijač in njeno delo, g. Franc Oder je govoril o medeni penini, ki smo jo slovenski čebelarji izdelali verjetno prvi na svetu, predsednik komisije za ocenjevanje medic in medenih penin, mag. Anton Vodovnik iz Kmetijsko-gozdarskega zavoda Maribor pa o letošnjem ocenjevanju. Sledila je degustacija medenih penin.

Letos je bila podelitev priznanj prvič organizirana v Čebelarskem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici. Podelitve se je udeležilo veliko število ljudi, tako da sta bili polni Žniderskičeva in Glavarjeva dvorana. Organizatorji smo pripravili tudi razstavo nagrajenih in pravilno označenih medenih pijač, pa tudi krajši kulturni program, v katerem so uživali nagrajenci in gostje. Priznanja so podeljevali predsednik ČZS Boštjan Noč, predsednik ČZDM Vlado Pušnik in predsednik Sekcije izdelovalcev medenih pijač Franc Oder. Po podelitvi so navzoči lahko degustirali vzorce najvišje ocenjenih vzorcev medenih pijač. Ob tej priložnosti naj povabim vse čebelarje in druge obiskovalce Čebelarskega centra, da si v predverju dvorane Antona Janše ogledajo priložnostno razstavo medenih pijač.

Janez Mihelič

Prenovljen čebelarški dom v Črni na Koroškem

Iz zgodovine je znano, da je človek začel izkoriščati čebele pred davnimi 20 ali celo 30 tisoč leti. Od takrat naprej je začel čebelje izdelke uporabljati za svoje preživetje.

Kot nam pove zgodovina, je človek od prvotnega ropanja do poznejšega, racionalnega izkoriščanja čebel spoznal, da je ta potrebna tudi za naslednja leta, pove pa nam tudi, da je človek na tak ali drugačen način ves ta čas preučeval njeno biologijo, tako da jo zdaj poznamo precej natančno, kljub temu pa ne toliko, da bi jo popolnoma obvladali.

Vseskozi je človek gradil zavetja za prezimovanje čebeljih družin. Sprva jih je naselil v drevesnih votlinah, pozneje pa jih je naselil v bližini hiše, v doma izdelanih lesenih zabojih, znanih kot »kranjičci«, oziroma v zdajšnjih modernih AŽ- in LR-panjih.

Pestra in dolgotrajna je tudi zgodovina čebelarjenja v Črni na Koroškem. Zgodovinska dokazila segajo v leto 1914, ko je bilo v Črni ustanovljeno prvo čebelarstvo, zgodovina čebelarjenja pa sega v 19. stoletje. Na kmetiji Kordež v dolini Tople so imeli ob koncu 19. stoletja tudi do sto »kranjičev«. To nam je pripovedovala 83-letna ga. Micka Kordež, ki se je kot najstarejše krajanke iz čebelarke družine udeležila odprtja prenovljenega čebelarkega doma v Črni na Koroškem.

Čebelarstvo društvo Črna uradno deluje vse od svoje ustanovitve leta 1914. Danes ima društvo 72 članov, ki čebelarijo s 448 panji. Največ panjev (48) ima prav predsednik društva g. Ludvik Germadnik. Večina članov se s čebelarjenjem ukvarja ljubiteljsko, povprečno pa skrbijo za 10–15 panjev.

Tako kot v večini Koroške tudi v Črni po večini čebelarimo v AŽ-panjih. Precej čebelarjev še vedno upo-

Pogled na prenovljeni dom čebelarjev v Črni

rablja vsem dobro znane »kranjiče«, iz katerih izrezujejo deviško satje z medom, uporabljajo pa jih tudi za pridobivanje zgodnjih in močnih rojev.

Dobro sodelujemo s ČZS, ki za naše čebelarje vsako leto pripravlja predavanja o zdravljenju čebeljih boleznih ter o biologiji čebele, njenem razvoju in prednostih naše kranjske sivke.

Člani našega društva so za svoje delo prejeli veliko priznanj, trije čebelarji pa so prejeli tudi odličja Antona Janše I. stopnje.

Društvo je dobro organizirano, zato je tudi zelo uspešno. Največji dosežek je društvo doseglo leta 1985, ko smo odprli nov čebelarški dom. Takratni predsednik društva, pokojni g. Ludvik Predikaka je ob pomoči zdaj prav tako pokojnega g. Ivana Hercoga in vseh članov društva organiziral, vodil in tudi uspešno končal zidavo prvega čebelarkega doma v Črni na Koroškem. Ob takratnem odprtju so čebelarji slovesno razvili tudi prvi prapor čebelarkega društva Črna na Koroškem. Po smrti g. Predikake je društvena dejavnost za nekaj časa zamrla, zato se na področju čebelarstva ni kaj dosti spremenilo. Da bi se razmere spremenile, so čebelarji leta 1997 za novega predsednika izvolili g. Ludvika Germadnika. Sočasno so izvolili tudi novo vodstvo društva. Člani novega upravnega odbora so izrazili željo po trdem

Prostorna dvorana doma

Svečano vzdušje med čebelarji

delu, tako da bi društvo postalo dejavnejše, s tem pa bi si povečalo tudi ugled in prepoznavnost pri sokrajanih.

Ker se je g. Germadnik ob prevzemu krmila zave dal številnih nalog, ki ga čakajo, je najprej določil prednostne. Med te je vključil izobraževanje, organizirano zdravljenje čebel, čebelarke krožke, udeležbo na predavanjih strokovnih delavcev, obisk drugih čebelarskih društev v Sloveniji ter ureditev in vzdrževanje čebelarskega doma.

Društvo vsa leta dobro sodeluje s Turističnim društvom Črna, ki vsako leto avgusta organizira Turistični teden. Letos so ga pripravili že dvainpetdesetih. V okviru te prireditve čebelarstvo društvo predstavlja čebelje pridelke, kot so med, cvetni prah, propolis in vosek, ter izdelke iz voska, medeno žganje in druge izdelke iz medu. Vse dneve Turističnega tedna je po zaslugi predsednika g. Germadnika na pločniku ob krožišču postavljen premični čebelnjak. V njem je mogoče kupiti čebelje pridelke ter pridobiti dobre informacije o čebelarjenju v zgornji Mežiški dolini. Na dan kramarjev, ki ga pripravljajo 15. avgusta, na dan Marijinega vnebovzvetja, ČD organizira čebelarski srečelov. S sredstvi, ki jih pridobi na ta način, društvo financira tekoče vzdrževanje.

Letos je čebelarstvo društvo lahko še posebej zadovoljno, saj je ob pomoči donatorjev in pridnih rok čebelarjev uspešno zgradilo nov objekt oz. povečalo stari čebelarski dom.

Darila gostov

Ob pogovoru o prenovi čebelarskega doma je predsednik ČD Črna na Koroškem povedal:

»Pred tremi leti se nam je zaradi utesnjenosti v starem domu porodila ideja o razširitvi doma. Naloge smo se lotili z vso resnostjo. Najprej smo poskrbeli za vsa potrebna dovoljenja. Ob tem moram povedati, da je bilo sodelovanje z županom g. Janezom Švabom zelo dobro

na vseh področjih. Zelo dobro smo sodelovali tudi z arhitektom g. Markovičem, ki je bil glavni arhitekt in tudi nadzorni pri celotni gradnji.

Vse se je začelo s pogovori z morebitnimi donatorji, ki so bili precej širokosrčni. Ob tej priložnosti se najlepše zahvaljujem vsem, ki so nam kakor koli pomagali. Hvala vsem čebelarkam in čebelarjem, ki so nesebično in v različnih oblikah pomagali, da smo brez večjih težav uspešno končali tako zahteven projekt. Prva dela so stekla jeseni 2006, ko smo zgradili prepotreben spodnji prostor, v katerem bodo shrambe. Sočasno smo kupili, rezali in sušili les, tako da smo letos spomladi lahko nadaljevali graditev še zgornjega dela doma. Da je bilo vse narejeno v predvidenem času, smo delali vsak dan od jutra do večera. Čeprav je bilo včasih zelo naporno, mi danes, ko vidim sadove opravljenega dela, ni žal za ves vložen trud. Tako imamo zdaj dom s 35 m² veliko predavalnico, ki smo jo opremili s televizijo, DVD-jem, videorekorderjem in vsem drugim, kar potrebujemo za sestanke, predavanja in poučevanje tako mladih kot starejših čebelarjev. Ob njem je tudi nova garaža za shrambo, ki smo jo v preteklosti velikokrat zelo pogrešali.

Prenovljen čebelarski dom smo odprli 18. avgusta 2007. Slovesnosti, ki smo jo pripravili ob tej priložnosti, so se udeležili tudi predstavniki in praporščaki vseh koroških čebelarskih društev. Povabili smo tudi predsednika ČZS, vendar se nam je opravičil, namesto njega pa se je slovesnosti udeležil podpredsednik ČZS, g. Marko Purnat. Prenovljenega doma, ki je plod trdega dela vseh čebelark in čebelarjev ter velike pomoči donatorjev, sem zelo vesel. Vsem se še enkrat iz srca zahvaljujem.«

Šemso Omerovič

Najzaslužnejši so prejeli priznanja.

Pogostitev

Dnevi apiterapije in čebelarstva

V dneh od 11. do 13. oktobra vas Čebelarstva zveza Slovenije vabi na Dneve apiterapije in čebelarstva, ki bodo v Čebelarskem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici.

Apiterapija je uporaba čebeljih pridelkov za medicinske namene, npr. za preprečevanje bolezni, zdravljenje ali okrevanje po bolezni in ima korenine že pri starih civilizacijah.

Program

ČETRTEK 11. oktober 2007

16:00 Otvoritev s kulturnim programom

17:00 Urška Tomec, dr. med.: Med za zdravje

17:30 Alenka Kafof, dr. med.: Kako okrepiamo imunski sistem in preprečimo prehladna obolenja

PETEK 12. oktober 2007

17:00 Franc Grošelj, dr. med.: Uporaba čebeljih pridelkov v namene zdravljenja

18:00 Vesna Glavnik, dr. med.: Alergija na čebeljih strup

18:30 Anton Fabjan: Razvoj apitehnologije za izdelavo prehranskih dopolnil in zdravil

SOBOTA 13. oktober 2007

16:00 Okrogla miza na temo uporabe čebeljih pridelkov, sodelujejo Lojze Peterle, Majda Kurinčič Tomšič, dr. med., Tone Tome

18:00 mag. Malči Božnar: Uporaba čebeljih pridelkov v vsakdanji prehrani

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa. Ogleдали si boste lahko tudi razstavo kulturne dediščine čebelarstva, svojo domačo lekarno pa si boste lahko obogatili s čebeljimi pridelki, ki jih bodo na stojnicah pred centrom prodajali čebelarji. Vabljeni vsi, ki si želite z uživanjem čebeljih pridelkov pomagati krepiti in ohranjati svoje zdravje. Za najavljene skupine nudimo možnost predstavitve čebelarstva. Predavanja so namenjena čebelarjem ter širši javnosti. Vljudno vabljeni!

Čebelarstva zveza Slovenije

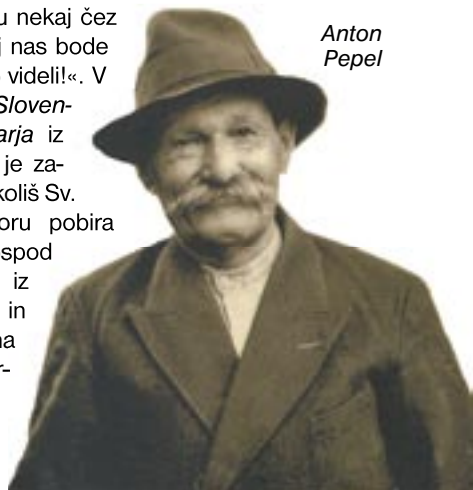
Muzejska zbirka Antona Pepela v Ojstriški vasi pri Žalcu

ANTON PEPEL (13. 6. 1873–1. 12. 1949)

Anton Pepel je bil vse svoje življenje navdušen čebelar, zato ni naključje, da je bil 17. februarja 1907 tudi eden izmed soustanoviteljev Podružnice Slovenskega čebelarskega društva v Sv. Juriju pri Taboru. Njen sedež je bil prav v njegovi hiši v Ojstriški vasi.

Na podlagi različnih arhivskih in ustnih virov je mogoče sklepati, da se je dvajsetletni Anton dve leti čebelarstvo izobraževal na Gorenjskem, v šoli, ki je nosila ime po Petru Pavlu Glavarju. V nekaj letih je postal eden izmed vodilnih strokovnjakov pri razvoju naprednega čebelarjenja ne samo v domači podružnici, ampak tudi v celotni Savinjski dolini. Bil je edini poklicni čebelar na tem območju, po prvi svetovni vojni pa je čebelaril s 120 AŽ-panji, ki jih je izdelal sam. V čebelarski organizaciji je bil zelo dejaven, sodeloval pa je tudi na čebelarskih razstavah.

O njegovem delu in široki dejavnosti podružnice Slovenskega čebelarskega društva je leta 1910 (letnik 13) poročal tudi *Slovenski čebelar*. Takratni tajnik je zapisal: »Čebelarstva podružnica za Savinjsko dolino priredi 28. avgusta ob treh popoldne veliko čebelarstvo zborovanje pri znanem čebelarju gospodu Antonu Pepelu v Ojstriški vasi pri Sv. Juriju ob Taboru. Lani nas je bilo pri Pepelu nekaj čez 100, letos naj nas bode dvesto. Bomo videli!«. V 15. letniku *Slovenskega čebelarja* iz leta 1912 pa je zapisano: »Za okoliš Sv. Jurij ob Taboru pobira članarino gospod Anton Pepel iz Ojstriške vasi in jo odpošlje na račun čebelarja v Ljubljani.« Iz pisnih virov je razvidno, da je Anton

Anton Pepel

Praznik cerkljanskih čebelarjev

Čebelarstva razstava in razvitje društvenega prapora

Pepel dejavno sodeloval pri različnih čebelarstvih prireditvah in da je za svoje čebelarske proizvode prejemal tudi denarne nagrade. V najboljših letih je bil Anton sposoben vzdrževati tudi do 120 in več panjev čebel. Po medene pridelke so k njemu prihajali ljudje iz bližnje in daljne okolice. Kuhal je tudi vosek in slovel kot odlični izdelovalec satnic. Še posebej je bil priljubljen med otroki, saj jih je pogosto povabil, naj mu pomagajo pri točenju medu. Nagrada za opravljeno delo sta bila seveda okusen med in priljubljeno zvečenje medu v satju. Jesen življenja je Anton preživel v svoji mali hišici v Ojstriški vasi. Umril je 1. decembra 1949, pokopan pa je na pokopališču v Taboru. Čebelarstvo izročilo pri Pepelovih iz Ojstriške vasi prehaja že v peto generacijo in samo upamo lahko, da ne bo nikoli prekinjeno. Že vrsto let dejavnost nadaljujeta Antonova pranečaka Lovro in Mira Pepel, ki sta razvila že vrsto vrhunskih medenih proizvodov. Letos sta zbrala tudi vso čebelarstvo zapuščino velečebelarja Antona Pepela in jo postavila na ogled v njegovi obnovljeni hiši. Muzejska zbirka čebelarja Antona Pepela je bila odprta 17. februarja 2007, to je prav na stoto obletnico ustanovitve Čebelarstva podružnice Tabor. Poleg župana občine Tabor so se odprtja udeležili tudi okoliški čebelarji, predstavniki osnovne šole Tabor in turističnih društev ter domačini.

Sto let organiziranega čebelarstva v Taboru

Čebelarstvo je bilo od nekdaj razvito tudi v Spodnji Savinjski dolini. Bralno društvo Sv. Jurij pri Taboru v Savinjski dolini je bilo že leta 1900 naročeno na strokovno revijo Slovenski čebelar, to pa kaže na razširjenost dejavnosti tudi na območju današnje občine Tabor. V tej reviji že leta 1902 zasledimo zapis, da so v različnih krajih doline pripravili čebelarske shode. Največkrat so jih organizirali prav v Sv. Juriju pri Taboru, kjer se je vedno zbralo več kot sto čebelarjev.

17. februarja 1907 so na shodu, ki ga je na pobudo potovalnega učitelja Ivana Jurančiča iz Sv. Andraža organizirala Slovenska kmetijska podružnica iz Celja, ustanovili Podružnico Slovenskega čebelarskega društva v Sv. Juriju pri Taboru. Za predsednika je bil izvoljen Karel Čulk iz Ojstriške vasi, med odborniki pa sta bila tudi Anton Pepel in Ivan Turnšek. Čeprav so arhivski podatki o dejavnosti podružnice skromni, ustni viri omenjajo, da je imela sedež na Pepelovi domačiji v Ojstriški vasi, v hiši vodilnega čebelarja Antona Pepela, ki mu je bilo čebelarstvo poklic. Dejavnost podružnice zdaj uspešno nadaljuje Čebelarstvo Tabor, ki je visoko obletnico društva počastilo na letošnjem občnem zboru.

V okviru prireditve »Poletje v Cerknem 2007« in farnega praznika sv. Ane je Čebelarstvo društvo Cerkno praznovalo 11-letnico svojega delovanja.

Ob tej priložnosti so cerkljanski čebelarji pripravili bogato razstavo z naslovom »Čebelarjenje skozi čas«. Na njej so predstavili različne pripomočke, ki so jih čebelarji uporabljali pri svojem delu v preteklosti, pa tudi novejša, sodobnejša pripomočke, ki jih uporabljajo pri sodobnem čebelarjenju.

V okviru razstave so prikazali tudi pridobivanje čebeljih pridelkov (točenje medu), razstavljen so bile različne stare fotografije in literatura, vse to pa dokazuje bogato zgodovino oz. tradicijo čebelarstva na Cerkljanskem.

Obiskovalci so se ob ogledu razstave lahko posladkali z različnimi čebeljimi pridelki, kot so različne vrste medu in različni medeni pripravki z zelišči. Poskusiti je bilo mogoče tudi več vrst peciva, ki mu daje med še poseben okus in svežino.

Člani društva

Slavnostni govorniki in gostje

Osrednja točka čebelarstva prireditve je bilo razvite družbenega prapora, s katerim se bo društvo v prihodnje predstavljalo v javnosti in ki bo simboliziral družbeno pripadnost cerkljanskih čebelarjev.

V pozdravnem nagovoru je predsednik ČD Cerčno g. Marijan Lapanja predstavil delovanje ČD Cerčno, pri tem pa je poudaril zlasti pomen čebelarstva pri ohranjanju narave in opraševanju rastlin ter prednosti in zdravilne lastnosti »domačega« slovenskega medu. Omenil je tudi, da je bilo čebelarstvo nekoč že priznано kot družbeno koristno delo ter da bi bilo o širšem družbenem pomenu čebelarstva treba razmišljati tudi v prihodnje.

Cerkljanske čebelarje in druge udeležence je ob njihovem prazniku in prazniku farne cerkve sv. Ane pozdravil in nagovoril tudi nekdanji predsednik Čebelarstva Slovenije ter evropski poslanec g. Lojze Peterle. Ob tej priložnosti je med drugim omenil, da si tudi v Bruslju prizadeva za prepoznavnost kakovosti slovenskega medu. Nekaj pozitivnih besed o čebelarstvu in delovanju Čebelarstva društva Cerčno je izrekel tudi tamkajšnji župan g. Jurij Kavčič, kot predstavnik Čebelarstva Slovenije pa je zbrane nagovoril še podpredsednik ČZS g. Franc Šivic.

Po razvitu prapora Čebelarstva društva Cerčno in pripenjanju trakov sponzorjev je cerkljanski župnik Jože Jakopič prapor še blagoslovil. Ob koncu slovesnega dela prireditve je sledil še pozdrav praporščaka s prapori sosednjih čebelarstevskih društev.

Marijan Lapanja

POPRAVEK

V 9. številki Slovenskega čebelarja je prišlo na strani 279 do neljube pomote. Predsednik ČD Vel. Lašče ni g. Brane Borštnar ampak g. Brane Borštnik. Opravičujem se za nastalo napako, ki pa jo tokrat ni zakuhal tiskarski škrat.

Franc Šivic, podpredsednik ČZS

100 Let organiziranega čebelarjenja v Dravinjski dolini

Čebelarstva zveza Slovenske Konjice je skupaj s čebelarstvi Slovenije, Loče, Zreče in Oplotnica praznovala 100-letnico organiziranega čebelarjenja v Dravinjski dolini. Vodstva in člani društev so v spomin na takratne čase in v zahvalo vsem rodovom čebelarjev, ki so v tem obdobju skrbeli za ohranitev kranjske sivke, pripravili in izvedli številne dejavnosti in prireditve.

Program praznovanja je bil že februarja 2005 sprejet na občnem zboru Čebelarstva zveze Slovenske Konjice. Odbor za izvedbo programa praznovanja, ki so ga sestavljali predstavniki čebelarstev Slovenije in Čebelarstva zveze Slovenske Konjice, se je prizadevno lotil dela. Določil je posamezna področja dejavnosti in tudi roke za njihovo izvedbo.

Program praznovanja smo izvajali vsi čebelarji, bodisi posamično vsak na svojem področju bodisi skupaj v akcijah v okviru tega programa.

Posamezna področja praznovanja so obsegala različne dejavnosti, in sicer:

1. **Obnova in posodobitev čebelnjakov** je obsegala barvanje čebelnjakov in panjev, ureditev okolice čebelnjakov, zasaditev medovitih rastlin, obnova starih in nakup sodobnih panjev, obnova satja ipd. čebelarji smo obnovili 18 čebelnjakov, 68 panjev smo zamenjali s sodobnimi, zamenjali pa smo tudi 3000 starih satnic z novimi.

2. **Obnova in posodobitev čebelarstva opreme:** posodobitev točilne opreme, posod za hranjenje medu in opreme za odpiranje satja, izboljšanje razmer za polnjenje medu v kozarce, urejanje opreme za kuhanje voska ter opreme za pridobivanje cvetnega prahu, suhega propolisa in matičnega mlečka.

OBVESTILO

Obveščamo vodstva društev in čebelarje, da bomo v mesecu oktobru organizirali okroglo mizo na temo "delovanje ČZS" in to:

- Primorska in Notranjska - 18. oktobra 2007 ob 18. uri v Sežani, Povir 52 a, 6210 Sežana.
- Štajerska, Koroška- 25 oktobra 2007 ob 18.00 uri v prostorih Betnavske graščine, Streliška 150, 2000 Maribor.

Tajništvo ČZS

3. *Osvežitev in pridobitev čebelarstva znanja* je obsegalo pridobitev kvalifikacije NPK – čebelar/ka, izdelava medenih pijač, predelava propolisa in voska, vzreja matic, preprečevanje razvoja varoze, izvajanje dobro čebelarstva prakse in načel HACCP, trženje čebeljih pridelkov, pridobivanje znanja za naziv »čebelarji mojster« in drugo.

4. *Predstavitve čebelarjev in njihovih čebelarstev v lokalnem tedniku Novice*. V časopisu so uvedli rubriko »100 let čebelarstva« in v njej podrobno predstavljali čebelarje in njihovo delo. Te predstavitve so odstrle marsikatero skrivnost čebelarstva in ga približala občanom. Čebele niso več strah in trepet zaradi pikov, temveč so to prijazne žuželke, ki se jih ni treba bati, čebelji pridelki pa so dobrote za staro in mlado, poleg tega pa so tudi zdravilne.

5. *Priprava in izvedba prvega regijskega ocenjevanja medu za celjski čebelarški okoliš*. Na ocenjevanje je prispelo 58 vzorcev medu. Podelili smo 18 zlatih, 20 srebrnih in 12 bronastih odličij ter 8 priznanj za sodelovanje. Poleg tega smo podelili še 9 priznanj za sodelovanje z več vzorci in 8 priznanj čebelarstvom, katerih člani so se z več vzorci udeležili ocenjevanja medu. Izdali smo tudi poseben Bilten ocenjevanja.

6. Ob počastitvi 800. obletnice prvega poimenovanja kraja Zreče smo čebelarji aprila 2006 v tem kraju postavili *čebelarstvo razstavo*. Ob odprtju razstave smo pripravili kulturni program s podelitvijo jubilejnih priznanj čebelarjem ob 100-letnici društva in družabnim srečanjem.

Na razstavi smo prikazali starejšo in sodobno čebelarstvo opremo ter čebelje pridelke, pripravili smo pokušino medu in medenih napitkov, prikazali medeno pecivo oz. medenjake in izvedli čebelarstvo srečelov. Prostor za razstavo nam je na tržnici odstopilo Turistično društvo Zreče.

7. V spomin in zahvalo vsem rodovom čebelarjev, ki so v minulih stotih letih skrbeli za ohranitev in razvoj čebelarstva v Dravinjski dolini, smo v avli Osnovne šole Pohorskega odreda v Oplotnici odkrili *spominsko ploščo*.

Pred stotimi leti so se v tedanji osnovni šoli v Čadramu pri Oplotnici zbrali slovenski čebelarji konjiškega sreza in se organizirali v društvo za medsebojno pomoč, izobraževanje in sodelovanje. Ob tej priložnosti smo pripravili kulturni program, organizirali čebelarstvo razstavo, izvedli pokušino medu in medenih napitkov, čebelarstvo srečelov ter čebelarstvo druženje z zakusko.

8. Ob 100-letnici organiziranega čebelarstva smo podelili tudi *jubilejna spominska priznanja*, in to zlata, srebrna in bronasta. Prejeli so jih občine, organizacije, ustanove in čebelarji za svoj prispevek pri ohranitvi in razvoju čebelarstva v Dravinjski dolini.

Podelili smo 15 zlatih, 35 srebrnih in 14 bronastih priznanj.

Ob tej priložnosti je ČZ Slovenije Čebelarstvo zveze Slovenske Konjice podelila odličje Antona Janše I. stopnje, občine Slovenske Konjice, Zreče, Oplotnica in Vitanje pa so konjiški čebelarstvo zvezi podelile občinska priznanja.

Ob jubileju je šest čebelarjev, članov Čebelarstvo zveze Slovenske Konjice, prejelo odličja Antona Janše II. stopnje, štirje pa odličja Antona Janše III. stopnje.

9. Osrednja slovesnost ob 100-letnici organiziranega čebelarstva v Dravinjski dolini je bila junija 2006 v Slovenskih Konjicah, kjer smo s *čebelarstvo razstavo in slavnostno akademijo* sklenili celoletno praznovanje.

Na čebelarstvo razstavi, ki smo jo postavili v dvorani Konjičanka, smo prikazali razvoj čebelarstvo opreme v Dravinjski dolini, od najstarejših čebelarstvo pripomočkov do sodobnih, čebelje pridelke, čebelarstvo strokovno literaturo, sodobne darilne pakete, organizacijsko povezavo v Čebelarstvo zvezi Slovenije, zaščitna sredstva pri delu s čebelami, sodobno izdelavo panjev ipd., pripravili smo tudi pokušino medu in prodajo čebeljih pridelkov ter čebelarstvo srečelov. Razstavo si je ogledalo veliko število občanov in drugih gostov.

Slavnostna akademija je bila v dvorani Kulturnega doma v Slovenskih Konjicah. Ob tej priložnosti smo pripravili kulturni program, čebelarstvo in organizacijam pa smo podelili čebelarstvo odličja. Poleg tega smo se tudi zahvalili vsem, ki so nam v tem obdobju pomagali ohraniti našo avtohtono kranjsko sivko.

Čebelarji se zavedamo, da brez pomoči in podpore sponzorjev ne bi zmogli pripraviti te prireditve, zato

FOTOGRAFSKI NATEČAJ

Čebelarje fotografe vabimo, da s svojimi najboljšimi fotografijami sodelujejo v natečaju za izbor slik, ki jih bomo objavili v čebelarstvo koledarju Čebelarstvo zveze Slovenije za leto 2008. Tema slik, ki nam jih boste poslali, naj bodo »čebelji pridelki«, in to od pridobivanja čebeljih pridelkov do končnih izdelkov. Slike, ki jih bo izbral uredniški odbor, bomo odkupili. Na pošiljke s slikami napišite oznako »Slike za koledar 2008«, pošljite pa jih na e-naslov: janez.mihelic@czs.si Vabimo vas, da na isti naslov pošljete tudi druge fotografije s čebelarstvo tematiko, ki bi bile primerne za objavo v reviji Slovenski čebelar. Tudi fotografije, ki bodo objavljene v reviji, bomo odkupili. Pošljite jih v manjši resoluciji.

Uredništvo

se vsem, ki ste nas razumeli in se odzvali na naše prošnje iskreno zahvaljujemo. Zahvala velja tudi vsem čebelarjem, ki so za uspešno izvedbo praznovanja namenili veliko svojega prostega časa.

Ob tem, ko smo se ozrli na prehojeno čebelarstvo pot, smo si zarisali tudi pot za naprej. Dane so vse možnosti, da se čebelarstvo razvija naprej in da se ohranja dediščina naših prednikov.

Čebelarji si prizadevamo, da bi v šolah delovali čebelarški krožki, v katerih bodo naši otroci pridobili prva znanja o čebelah, njihovem življenju in njihovi pomembnosti za ohranitev ravnovesja v naravi, saj čebele kot pomemben opraševalci rastlin skrbijo za njihovo naravno razmnoževanje. Seznanili se bodo tudi s čebeljimi pridelki, ki so pomemben del naše naravne prehrane in pomembno vplivajo na naše dobro počutje.

Čebelarji Čebelarke zveze Slovenske Konjice spodbujamo čebelarje iz občine Vitanje, da se znova povežejo v Čebelarstvo društvo Vitanje in obnovijo nekdanjo organiziranost v okviru Čebelarke zveze Slovenske Konjice. Cilj povezovanja je slediti razvoju čebelarstva v Evropi, obvladovati težave, ki pestijo čebelarstvo (varoza), skrbeti za mlade naslednike, izrabljati naravne danosti medovitih rastlin, se vključevati v turizem ipd.

10. Ob 100-letnici organiziranega čebelarstva v Dravinjski dolini smo *sestavili in izdali tudi bilten*. Publikacija je izšla v velikosti formata A4, na 46 straneh in v nakladi 1500 izvodov. V njej smo predstavili nekaj zanimivosti s področja čebelarstva in delo v čebelarških društvih, opremili pa smo jo tudi s slikami vodstev čebelarških društev in čebelarke zveze.

11. Pripravili in izvedli smo *razstavo umetniške fotografije iz življenja čebel*. Na njej smo prikazali 60 umetniških fotografij, med njimi portrete znamenitih čebelarjev, umetniška slikarska dela o čebelah in čebelarstvu, čebelnjake, reklamne oglase za čebelje pridelke in druge eksponate iz življenja čebel. Razstava, postavljena v preddverju Kulturnega doma Slovenske Konjice, je bila odprta 14 dni.

12. Odbor za izvedbo praznovanja 100-letnice organiziranega čebelarstva v Dravinjski dolini se je redno sestajal na svojih delovnih sejah, v okviru katerih je usklajeval delo in programe ter odločal o vseh zadevah. Vsi člani odbora so naloge opravljali vestno in s tem prispevali, da je praznovanje jubileja uspelo in da je bila naloga uspešno končana.

Člani odbora za izvedbo praznovanja so opravili pomembno delo, zato je prav, da jih navedem. To so bili: Dušan Zidar, Ivan Videčnik, Ivan Potnik, Aleksander Žvikart in Stane Kokelj.

Predsednik odbora:
Stane Kokelj, univ. dipl. inž.

Strokovni izlet ČD Ruše

Vsi čebelarji smo nekoliko zaljubljeni v naše male, neumorne prijateljice, slovenski čebelarji pa smo še posebej zaljubljeni v našo najboljšo čebelo na svetu, v našo mirno, delovno krajinsko sivko. Njeje posvečamo ves svoj prosti čas. V naš paviljonski čebelnjak se zatekamo, kadar smo utrujeni, žalostni, razočarani ali če življenje ne teče tako, kot smo si zamislili. Ko sedimo v mraku za panji, obdani s čudovitim vonjem po nektarju, ki so ga podnevi nabrale naše ljubljenske in ga zvečer, ko se stemni, filtrirajo, pade z naših ramen vsa utrujenost, sprosti se nam mladostna fantazija in nas popelje v sladke sanje naše mladosti. Mine vsa bol, vsako razočaranje, v nas spet zavlada razum, zjasni se smisel življenja. Ob vrnitvi smo nabiti s pozitivno energijo, zato izginejo vsa nesoglasja. Postanemo mirni, sposobni smo za nove življenjske izzive.

Ruški čebelarji so že od zimskih večernih srečevanj načrtovali izlet iz svojega čebelarkega raja pod Pohorjem v deželo sonca, v Slovensko Bistrico in Haloze. Ruško društvo letos praznuje 80 let svojega organiziranega delovanja. Njegovi člani v skrivnosti čebelarstva uvajajo mladi naraščaj, spoštujejo pa tudi starostnike, pionirje čebelarstva na svojem območju. Lepo je videti mlade in razposa-

OBVESTILO

Čebelarke zveza Slovenije namerava predvidoma v mesecu novembru ali decembru pripraviti okrogli mizi. Temi bosta reševanje problematike PAŠNIH REDOV in REGISTRACIJA PREVOZNIH ČEBELJNJAKOV. Ker nameravamo na okroglo mizo povabiti predstavnike pristojnih ministrstev, vas prosim da za njih pripravite vprašanja. Do konca meseca oktobra lahko vprašanja pošljete na e – naslov: vlado.augustin@czs.si.

SLOVENSKO JE BITI ČEBELAR

»Slovensko je biti čebelar« so bile znamenite besede, žal, veliko prezgodaj umrlega podpredsednika ČZS g. Rajka Kalistra. V spomin nanj smo nad vhodna vrata Čebelarskega centra na Brdu pri Lukovici namestili ploščico s tem njegovim rekom, ki nas bo vedno spominjal nanj. Še enkrat hvala za vse Rajko!

*Boštjan NOČ,
predsednik ČZS*

jene fante in dekleta, ki z veseljem spremljajo svoje dedke na skupnem izletu. Na obrazih starih čebelarjev je odsev sreče, da so sprejeti in spoštovani v družbi svojih potomcev. Med najstarejšimi udeleženci izleta je bil tudi ustanovni član društva, 87-letni Dominik Repolusk.

Program izleta sta skrbno pripravila marljivi predsednik društva Darko Toplak in čebelarski mojster Zoran Zidarič ter ga tudi vodila. Bil je lep sobotni dan. Prek haloških gričev in Boča je sonce pozdravilo ruške čebelarje, ko so v Slovenski Bistrici zavili v Devino vas k čebelnjaku Gorazda Levarta, velikega ljubitelja in raziskovalca življenja čebel. Tam jih je pozdravil predsednik ČD Slovenska Bistrica Norbert Jedločnik, ki je odličen pedagog, prevajalec in organizator strokovno vodenih izletov. Čebelarji iz Ruš so pazljivo sledili vsaki njegovi besedi, kajti Norbert je pred gosti z veseljem odprl svojo bogato zakladnico znanja. Po ogledu razstave v Bistriškem gradu in kosilu je sledil obisk čebelarstva čebelarskega mojstra Kadenška. Popoldne so se po načrtu odpeljali v Haloze, kjer so obiskali člane Čebelarskega društva Majšperk. Predsednik tega društva je skupaj s člani upravnega odbora za goste iz Ruš v svojem čebelnjaku v Pesjaku pripravil »ruski« bife, poleg tega pa naj bi jim g. Vlado Tumpej predaval o čebelarstvu v Halozah. Sonce se je čez Boč pomikalo za Pohorje, močan vonj po kostanju pa je tako razvnel čebele, da so goste »pozdravljale« z neprijetnimi piki. Zaradi

tega so predavanje prihranili za drugo srečanje. Po skupinskem fotografiranju so se odpravili v gostišče »Dolina Winetou« ter ob odlično pripravljenih postrvih, domačem kruhu in pristni haloški vinski kapljici končali srečanje z željo, da bi se prihodnje leto znova srečali. Čebelarji iz Majšperka so svojim kolegom iz Ruš tudi čestitali ob 80-letnici društva ter jim zaželeli veliko zdravja in uspehov.

Za ČD Majšperk, Stanko Vedlin

Zahvala ministrice za delo, družino in socialne zadeve

Na Čebelarstvo zvezo Slovenije je prispela naslednja zahvala ministrice za delo, družino in socialne zadeve g. Marjete Cotman s katero se je zahvalila za sodelovanje in darila predstavnikov Čebelarske zveze Slovenije ob njenem obisku gojenec v Zavodu Dolfke Boštjančič v Dragi na Igu pri Ljubljani.

Spoštovani predsednik ČZS g. Boštjan Noč ! Rada bi se zahvalila za plemenito in prisrčno gesto Čebelarske zveze Slovenije, ko so me predstavniki vaše organizacije na prvi šolski dan spremljali ob obisku varovancev Centra za usposabljanje varstvo in delo Dolfke Boštjančič v Dragi. Z našim skupnim obiskom smo opozorili na pomen enakopravnega vključevanja ljudi z motnjami v duševnem razvoju. S čebeljimi pridelki, ki so jih ob tej priložnosti predstavniki Čebelarske zveze Slovenije podarili varovancem zavoda in otroškega vrta, pa smo še posebej razveselili prav otroke.

Posebej bi se rada zahvalila predstavnikom Čebelarske zveze Slovenije, ki so me spremljali v Centru, g. Antonu Tomcu, g. Andreju Severju in g. Vladu Auguštinu. Naj bo lepa izkušnja letošnjega obiska varovancev centra vsem nam v potrditev in spodbudo za plemenita dejanja tudi v prihodnje.

S spoštovanjem,
Marjeta Cotman

Mednarodno senzorično ocenjevanje medu

»Sežana 2007«

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Vabimo vas, da se udeležite letošnjega mednarodnega ocenjevanja medu, ki ga organizira ČD Sežana. Še eno čebelarstvo leto je za nami in odločili smo se, da bomo v Sežani tudi letos pripravili ocenjevanje medov na najvišji ravni. Na tokratno ocenjevanje medov poleg vseh slovenskih čebelarjev vabimo tudi čebelarje iz sosednjih držav, torej čebelarje iz Italije, Hrvaške, Avstrije in Madžarske, kot tudi čebelarje drugih držav. Konkurenca je iz leta v leto večja, to pa dokazujejo tudi številna tekmovanja v državi. Tisti čebelarji, ki se udeležujejo tovrstnih tekmovanj, to prav gotovo že vedo in imajo s tem tudi izkušnje. Med bo ocenjevala državna komisija pod vodstvom prof. dr. Anamarije Plestenjak, njeni člani pa bodo priznani strokovnjaki. Najboljši medovi bodo nagrajeni. Glede na prejete ocene bodo vzorci prejeli bronasto, srebrno in zlato priznanje. Najboljši medovi v posamezni kategoriji bodo prejeli posebna priznanja. Po srečanju bo organiziran ogled razstave sodobne tehnike in sodobnih čebelarških pripomočkov, pripravili pa bomo tudi pokušino najbolje ocenjenih letošnjih medov. Po prireditvi bo družabno srečanje.

Pogoji za ocenjevanje:

1. Na ocenjevanje se lahko prijavi vsak čebelar, ki je registriran v republiki Sloveniji, iz tujine pa tisti čebelarji, ki so člani čebelarških združenj.
2. Pristojbina za ocenjevanje je 10 € na vzorec. Pred oddajo vzorca jo je treba nakazati na TR: 10100-0034942111 ČD Sežana, potrdilo o plačilu pa je treba priložiti paketu z vzorci medov.
3. Vzorci morajo biti oddani v steklenih kozarcih z neto maso od 450 do 500 g in zaprti z novimi kovinskimi pokrovi. Za en vzorec sta potrebna dva takšna kozarca medu.
4. Posamezen vzorec mora biti označen v skladu z veljavnimi predpisi. Ob oddaji mora biti podana izjava čebelarja oziroma lastnika vzorca, da so med nabrale njegove čebele in da je slovenskega izvora, polnilec pa navede državo izvora medu in jamči za sledljivost. Tuji čebelarji morajo navesti državo, v kateri so njihove čebele nabrale medičino. Izjava mora vsebovati tudi zagotovilo čebelarja, da v svojem čebelarstvu ni uporabljal antibiotikov za zdravljenje čebeljih bolezni niti tistih sredstev za zatiranje varoj, ki v Sloveniji niso

registrirana ali dovoljena. Izjava mora vsebovati zagotovilo, da je čebelar uporabljal registrirana in/ali dovoljena sredstva po navodilih proizvajalca ter da je pri tem upošteval smernice dobre čebelarke prakse.

5. Senzorično ocenjevanje medu bo 20. oktobra 2007, podelitev priznanj pa 17. novembra 2007 v društvenih prostorih v Povirju.
6. Vzorce bomo zbirali od 1. do 15. oktobra 2007, in sicer pri g. Bogomirju Furlanu, Brkinčeva 24, 6210 Sežana (tel.: 05/734 60 54).

Ocenjevanje :

1. Glede na botanični izvor medu bodo vzorci razvrščeni v več vrst, in sicer: akacijev med, kostanjev med, lipov med, hojev med in smrekov med. Če vzorec ne ustreza nobeni izmed navedenih sort, bo ocenjen kot cvetlični ali kot gozdni med. Posamezni vzorci cvetličnega ali gozdnega medu bodo ocenjeni v dodatnih kategorijah (rešelikov med, med divje češnje, javorjev med ...), vendar le, če bo prispelo vsaj pet vzorcev iste kategorije.
2. Pri oceni zunanega videza komisija upošteva pravilo o napoljenosti kozarca. Ob tem preveri skladnost deklaracije vzorca z določili Pravilnika o medu in Pravilnika o splošnem označevanju predpakiranih živil. Če imate etikete, ki niso v skladu z zakonodajo, zahtevane podatke čitljivo izpišite na samolepilni etiketi in ju nalepite na oba kozarca z vzorcem, lahko pa z zahtevanimi podatki dopolnite tudi svojo etiketo. Komisija sicer ne ocenjuje videza etikete, kljub temu pa vam pravilna vsebina lahko prinese dodatno točko.
3. Med, ki vsebuje več kot 18,6 % vode, bo izločen iz ocenjevanja, prav tako pa tudi tisti med, ki je zakisan ali ima vonj, ki ni lasten medu, ali ima kako drugo pomanjklivost, ki je kot izločitveni razlog opredeljena v državnih predpisih o medu.
4. Med ne sme vsebovati več kot 15 mg HMF na kg medu, vendar komisija tega ne preverja pri vsakem vzorcu, temveč lahko to preveri naknadno z ključnim izborom vzorca. Enako velja za pelodno analizo in ugotavljanje ostankov nedovoljenih sredstev v medu, ki so predmet izjave lastnika vzorca. Da zaradi HMF ne bi nastajale težave, letošnji med obvezno oddajte v oceno.
5. Vzorci bodo ocenjeni glede na videz (čistost, barva, bistrost), vonj, okus in aromo (sortna značilnost, obstojnost arome). Če vzorec ustreza navedeni sorti, mu ocenjevalec dodeli dodatno točko.

*Predsednik ČD SEŽANA
Ivan Atelšek*

Senzorično ocenjevanje medu - Grosuplje 2007

Čebelarstvo Grosuplje vabi vse slovenske čebelarje na senzorično ocenjevanje slovenskih medov. Pogoji so:

1. Na ocenjevanje se lahko prijavi vsak čebelar, ki je registriran v republiki Sloveniji.
2. Pristojbina za ocenjevanje je 10 € na vzorec.
3. Vzorca morajo biti oddani v steklenih kozarcih z neto maso od 450 do 500 g in zaprti z novimi kovinskimi pokrovi. Za en vzorec so potrebni trije kozarci medu, pridelanega v letu 2007.
4. Posamezen vzorec mora biti označen v skladu z veljavnimi predpisi. Ob oddaji mora biti podana izjava čebelarja oziroma lastnika vzorca, da so med nabrale njegove čebele in da je slovenskega izvora. Polnilec jamči za sledljivost. Izjava mora vsebovati tudi zagotovilo čebelarja, da v svojem čebelarstvu ni uporabljal antibiotikov za zdravljenje čebeljih bolezni, da je uporabljal registrirana in/ali dovoljena sredstva po navodilih proizvajalca ter da je pri tem upošteval smernice dobre čebelarke prakse.
5. Senzorično ocenjevanje medu bo 3. novembra 2007, podelitev priznanj in razglasitev rezultatov pa 15. decembra 2007 ob 16.00 v čebelarskem domu Grosuplje, Spodnje Blato 20a.
6. Vzorce bo 18., 19. in 20. oktobra 2007 od 16.–20. ure v čebelarskem domu Grosuplje, Spodnje Blato 20a, sprejemala komisija za zbiranje vzorcev.
7. Dodatne informacije lahko dobite pri g. Janezu Žnidaršiču, tel. : 041/712 285 .

ČD Grosuplje

Vabilo na 15. Ocenjevanje slovenskih medov

Čebelarstvo Moste - Polje letos že petnajstič pripravlja ocenjevanje slovenskih medov. Na ocenjevanje se lahko prijavi vsi čebelarji/-ke, ki so člani ČZS in ki bodo pravočasno oddali ustrezne vzorce.

Vzorec mora biti v 720 ml steklenem kozarcu brez oznak in etikete. Na kovinskem pokrovčku mora biti nalepka s točnimi osebnimi podatki, telefonsko

številko, naslovom čebelarskega društva, katerega član je čebelar, in z oznako vrste medu.

Zainteresirani čebelarji naj svoje vzorce oddajo osebno v Zadrudnem domu v Zadvoru, Cesta II. grupe odredov 34, in to v soboto, 13. oktobra 2007, od 9. do 16. ure. Za vsak vzorec je treba ob oddaji plačati 10 evrov kotizacije. Ocenjevanje vzorcev bo 13. in 14. oktobra 2007, rezultati ocenjevanja pa bodo objavljeni na spletni strani društva: www.geocities.com/jcebelarsko_drustvo_ljpm

Če vzorca v navedenem času ne morete dostaviti, ga lahko pošljete tudi po pošti na naslov: Anton Kremec, Novo Polje C XII/10, 1260 Ljubljana - Polje. Vzorec, ki ga boste poslali po pošti, mora biti primerno zavarovan in tudi pravilno označen. V paketu naj bo tudi tolikšna vsota denarja za kotizacije, kolikor vzorcev ste poslali v ocenjevanje.

Čebelarstvo Ljubljana Moste - Polje se zavezuje, da bo ocenjevanje izvedeno v skladu z internim pravilnikom o ocenjevanju medu našega društva.

Podrobnejše informacije lahko dobite po tel. 031/683 015 ali 040/556 852 ter na spletnih straneh društva www.geocities.com/cebelarsko_drustvo_ljpm. Tam boste našli tudi pravilnik in obrazec za prijavo. Vljudno vabljeni!

*Predsednik Čebelarskega društva Moste - Polje
Jože Rus*

Vabilo na »9. mednarodno senzorično ocenjevanje medu Semič 2007«

Spoštovane čebelarke in čebelarji! Za nami je še ena sezona čebelarjenja, ne tako bogata kot lani pa vendar dobra. Kljub temu pa nas prav gotovo zanima, kako kakovosten med smo pridelali. Zato vas ČD Semič vabi, da se prepričate o senzoričnih lastnostih svojega medu in se udeležite Mednarodnega senzoričnega ocenjevanja medu. Ocenjevanja medu v Semiču se zadnja leta udeležuje največje število čebelarjev iz Slovenije in tujine. Skupino ocenjevalcev sestavljajo priznani strokovnjaki iz Slovenije in tujine, ki jo vodi prof.dr. Anamarija Plestenjak.

Tudi letos smo pripravili privlačne nagrade za najboljše. Glede na prejeto oceno bodo vzorci prejeli bronasto, srebrno ali zlato priznanje. Najboljši štirje v mednarodni konkurenci bodo prejeli unikatne kri-

stalne pokale. Prav tako bomo podelili posebne nagrade za šampione vseh poglavitnih sort medu (vsaj petnajst vzorcev posamezne sorte) ter za najboljše ocenjen med, pridelan v čebelarstvu slovenskih šol. Tudi vzorci belokranjskih čebelarjev se bodo potegovali za naziv najboljšega v regiji. Seveda pa smo spet pripravili posebno priznanje (zlato koš), ki ga bo prejel najbolje ocenjeni vzorec slovenskih čebelarjev.

Preberite spodaj objavljene pogoje in ne zamudite roka za oddajo vzorcev.

Pogoji za prijavo na državno in mednarodno ocenjevanje medu Semič 2007:

- Na ocenjevanje se lahko prijavi vsak registriran čebelar iz Slovenije in tujine
- Vzorci bodo razvrščeni glede na botanični izvor (cvetlični, gozdni, akacijev, lipov, kostanjev, smrekov, hojev med, ali kateri drugi, če bo dovolj vzorcev)
- Vzorec je treba oddati v treh novih steklenih kozarcih (to je novost, ki jo zahteva novi pravilnik o senzoričnem ocenjevanju medov) za neto maso med 450 in 500 g. Za en vzorec so torej potrebni trije taki kozarci medu.
- Čez pokrov in kozarec mora biti prelepka, ki zagotavlja originalno pakiranje. Dizajn prelepke ni pomemben. Če sta označenost in izgled vzorca ustrezna, mu komisija dodeli eno točko, v nasprotnem primeru pa nobene.
- Vzorci morajo biti opremljeni z etiketo, ki vsebuje naslednje podatke: vrsta medu, ime in priimek ter naslov čebelarja, lot, neto masa, rok uporabe in država porekla. Vzorcju je treba priložiti izpolnjeno in podpisano izjavo. Komisija ne ocenjuje videza in oblike etikete.
- Med, ki vsebuje več kot 18,6% vode, je izločen in ga komisija ne ocenjuje. Prav tako je izločen med, ki je zakisan ali ima vonj, ki ni lasten medu ali ima kako drugo pomanjkljivost, ki je kot izločitveni razlog opredeljen v državnih predpisih o medu.
- Pri ocenjevanju bodo upoštevana merila, ki jih predpisuje pravilnik o senzoričnem ocenjevanju medu.
- Vzorci bodo ocenjeni glede na videz (čistost, barva, bistrost), vonj, okus in aromo. V kolikor komisija oceni, da vzorec glede na botanično poreklo ni pravilno deklariran, vzorcju odvzame točko, ki jo je dobil s strani komisije za prevzem in številčenje za pravilnost označevanja.
- Ob oddaji vzorcev je treba za vsakega plačati 17 evrov kotizacije. Čebelarški krožki plačajo polovično ceno.
- Vzorce lahko prinesete osebno ali jih pošljete po pošti na naslov: g. Janez Movern, Pri pošti

9, Semič 8333, tel. 07 30 67 479 ali 041 571 644. Zbiranje vzorcev bo potekalo od 10.-20. oktobra 2007. Pošiljki je treba priložiti fotokopijo položnice o plačani kotizaciji na račun ČD Semič NLB 02430-0017593810, naslov društva Sela 8, Semič 8333. Vzorce v istem terminu lahko oddate tudi na sedežu ČZS, Brdo pri Lukovici 8. Če boste vzorec oddali osebno, boste pristojbino plačali ob izročitvi vzorca.

- Senzorično ocenjevanje bo potekalo 10. 11. 2007. Uradni rezultati bodo objavljeni najkasneje 1.12.2007 v Semiču na slovesni podelitvi; izdali bomo tudi zbornik rezultatov.
- Čebelarjem, ki se podelitve ne bodo mogli udeležiti, bomo diplome na njihove stroške poslali po pošti, če bodo to želeli.

Upravni odbor ČD Semič

Senzorično cenjevanje medu v Pomurju

Spoštovane čebelarke, cenjeni čebelarji, vabimo vas, da se tudi letos udeležite ocenjevanja medu, ki ga bo že sedmič organizirala Čebelarstva zveza društev Pomurja.

Na ocenjevanje so poleg slovenskih čebelarjev vabljeni tudi čebelarji iz sosednjih držav, to je iz Hrvaške, Madžarske in Avstrije.

Vzorce medu bomo zbirali na Srednji kmetijski šoli v Rakičanu, in to od ponedeljka, 8. oktobra 2007, do petka, 12. oktobra 2007, vsak dan od 8. do 13. ure.

Pristojbina za vzorec medu je 10 evrov.

Telefon za dodatne informacije: 02/530 37 50 ali 041/606 013 (Franc Tratnjek).

Priprava vzorca za ocenjevanje

Ocenjevanja medu se lahko udeleži vsak registriran čebelar ali polnilca medu.

Posamezen vzorec mora imeti etiketo, na kateri so navedeni: vrsta medu, ime in priimek ter naslov čebelarja, lot, neto masa, rok uporabe in država porekla, za polnilca pa ime in naslov polnilnice. Vzorci medu morajo biti v steklenih kozarcih z neto maso med 450 in 500 g, zaprti pa morajo biti z novimi kovinskimi pokrovi. Za en vzorec so potrebni trije kozarci enakega medu.

Ob oddaji medu mora čebelar oddati tudi izjavo, ki jo najdete v reviji Slovenski čebelar. Čebelarški pozdrav!

*Predsednik ČZDP
dr. Stanko Kapun*

Čebelar: _____

Naslov: _____

Telefon: _____

izjavljam, da so prinesene vzorce medu nabrale moje čebele na območju: (pašni okoliš)

V svojem čebelarstvu ne uporabljam antibiotikov in drugih nedovoljenih sredstev. Varoje zatiram z registriranimi oz. dovoljenimi sredstvi po navodilih proizvajalca in pri tem upoštevam smernice dobre čebelarke prakse. Med ni starejši od enega leta in ga imam najmanj 25 kg.

Izjavljam, da je moj vzorec BIL NI BIL (ustrezno obkroži) analiziran na fizikalno-kemijske parametre.

V _____ dne _____; _____ podpis čebelarja _____

PONUDBA ZA NAKUP PROMOCIJSKEGA FILMA »SLOVENIJA – DOMOVINA KRANJSKE ČEBELE«

Na sedežu Čebelarke zveze Slovenije lahko kupite promocijski film »Slovenija – domovina kranjske čebele«, avtorja Franca Šivica. Film, posnet v DVD-tehniki, prikazuje razvojne dosežke slovenskega čebelarstva, ki jih posebej zaznamujejo Anton Janša, Peter Pavel Glavar in Anton Žnidaršič. 120 minut trajajoči film je primeren za različne predstavitve čebelarstva, lahko pa je tudi zelo lepo darilo.

Cena enega izvoda filma skupaj z DDV-jem in brez stroškov pošiljanja je 10 €.

Vaša pisna prednaročila za film sprejemamo do 15. oktobra 2007 v tajništvu Čebelarke zveze Slovenije, po e-pošti pa na naslovu: barbara.zajc@czs.si.

Anton Tomec, tajnik

MOŽNOST OGLAŠEVANJA V ZBORNIKU O ČEBELARSKI TURISTIČNI PONUDBI

Čebelarke zveza Slovenije bo v sodelovanju s turistično agencijo Aritours, d. o. o., iz Maribora pripravila in izdala brošuro z delovnim naslovom »Čebelarski turizem v Sloveniji«. Cilj te publikacije je povzeti in predstaviti čebelarsko turistično ponudbo na vseh območjih Slovenije. Brošuro bomo predstavili ob dnevu čebelarstva in turizma, v soboto, 1. decembra 2007, na sedežu Čebelarke zveze Slovenije.

Posameznim čebelarjem ponujamo možnost oglaševanja njihove turistične ponudbe, povezane s čebelarstvom, in sicer po spodaj navedenih pogojih:

Velikost oglasnega prostora:	Cena v € z DDV:
16 cm x 24 cm	500,00
16 cm x 12 cm	300,00
16 cm x 6 cm	200,00
8 cm x 6 cm	100,00

Svojo odločitev o oglaševanju sporočite do 15. oktobra 2007 na spletni naslov anton.tomec@czs.si, oglasno sporočilo pa pošljite na isti naslov najpozneje do 20. oktobra 2007. Zaradi zaključevanja redakcije brošure si pridržujemo pravico do sprememb pogojev oziroma do odstopa od naše ponudbe.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Informacije o predvidenih usposabljanjih v jesenskem času

Regija	Tema	Predavatelj	Kraj	Čas	Termin	Ciljna skupina
Notranjsko-kraška	Pridelava medenih pijač	F. Absec	Čebelarski dom Ilirska Bistrica, Bazoviška ulica, Il. Bistrica	9.00	3.11.2007	c,d
	Pridelava medenih pijač	F. Absec	Vaška hiša, Slovenska vas, Pivka	9.00	17.11.2007	c,d
	Teh. čeb. z različnimi prost. izpeljankami v listovnih panjih - sploš.	B. Seražin	Čebelarski dom Ilirska Bistrica, Bazoviška ulica, Il. Bistrica	17.00	19.11.2007	a,b
	Teh. čeb. z dvo-etažnim listovnim panjem	B. Seražin	Čebelarski dom Ilirska Bistrica, Bazoviška ulica, Il. Bistrica	17.00	26.11.2007	a,b
	Trženje in ekonomika prodaje čebeljih pridelkov	T. Magdič	Vaška hiša, Slovenska vas, Pivka	17.00	27.11.2007	a,b,c
Osrednjeslovenska, zasavska	Teh. čeb. s trietažnim listovnim panjem	B. Kozinc	Vaška hiša, Slovenska vas, Pivka	9.00	1.12.2007	a,b
	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	M. Meglič	Krajevna skupnost Podpeč-Preserje, Jezero 21, Preserje	17.00	19.10.2007	a,b,c,d
	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Čebelarski dom, Valvazorjeva 2, Izlake	17.00	6.11.2007	a,b,c,d
	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Osnovna šola dr. Ivana Korošca (dvorana nad vrtcem), Paplerjeva 15, Borovnica	17.00	14.11.2007	a,b,c,d
	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Komenda*	17.00	3.12.2007	a,b,c,d
Gorenjska	Trženje in ekonomika prodaje čebeljih pridelkov	M. Vrečko	Krajevna skupnost Podpeč-Preserje, Jezero 21, Preserje	17.00	7.12.2007	a,b,c
	Teh. čeb. z različnimi prost. izpeljankami v listovnih panjih - sploš.	J. Kropivšek	Čebelarski dom, Valvazorjeva 2, Izlake	17.00	18.12.2007	a,b
	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Dom čebelarjev Brode, Brode, Škofja Loka	17.00	15.10.2007	a,b,c,d
	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Občina Škofljica, Šmarska c. 3, Škofljica	17.00	23.10.2007	a,b,c,d
	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Zavod za turizem in kulturo Žir., Žirovnica 14, Žirovnica	17.00	6.11.2007	a,b,c,d
Savinjska	Pregled spor noseme	NVI	Zavod za turizem in kulturo Žir., Žirovnica 14, Žirovnica	16.00	23.11.2007	a,b,c,d
	Pregled spor noseme	NVI	Zavod za turizem in kulturo Žir., Žirovnica 14, Žirovnica	9.00	24.11.2007	a,b,c,d
	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Gostilna pri Šprajcarju, Britof pri Kranju	17.00	27.11.2007	a,b,c,d
	Pregled spor noseme	NVI	Dom čebelarjev Brode, Brode, Škofja Loka	16.00	7.12.2007	a,b,c,d
	Pregled spor noseme	NVI	Dom čebelarjev Brode, Brode, Škofja Loka	9.00	8.12.2007	a,b,c,d
Spodnje-, Jugovzhod. Slovenija	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Dvorana Konjičanka, Stani trg Slov. Konjice	17.00	24.10.2007	a,b,c,d
	Pregled spor noseme	NVI	Gostišče Štajdohar, Kanižarica 41g, Črnomelj	9.00	16.12.2007	a,b,c,d
Obalno-kraška	Pregled spor noseme	NVI	Kmetijska šola Grm Novo mesto, Sevno 13, Novo mesto	16.00	21.12.2007	a,b,c,d
	Pregled spor noseme	NVI	Kmetijska šola Grm Novo mesto, Sevno 13, Novo mesto	16.00	21.12.2007	a,b,c,d
Goriška	Teh. čeb. s tri-etažnim listovnim panjem	D. Kozlovič	Krajevna skupnost Pobegi - Čezarji, Cesta I. Istrske brigade 59, Pobegi	9.00	27.10.2007	a,b
	Trženje in ekonomika prodaje čebeljih pridelkov	M. Vrečko	Krajevna skupnost Pobegi - Čezarji, Cesta I. Istrske brigade 59, Pobegi	17.00	12.11.2007	a,b,c
	Teh. čeb. z različnimi prostorski izpeljankami v listovnih panjih	J. Kropivšek	Srednja poklicna in tehniška kmetijsko živilska šola N. Gorica, Ul. padlih borcev 26, 5290 Šempeter v N. Gorici	17.00	11.12.2007	a,b
	Tehnologija čebelarjenja z LR nakladnim panjem	S. Mazej	Srednja poklicna in tehniška kmetijsko živilska šola N. Gorica, Ul. padlih borcev 26, 5290 Šempeter v N. Gorici	17.00	7.12.2007	b,c
	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	A. Kandolf	Srednja poklicna in tehniška kmetijsko živilska šola N. Gorica, Ul. padlih borcev 26, 5290 Šempeter v N. Gorici	17.00	22.10.2007	a,b,c,d
	Trženje in ekonomika prodaje čebeljih pridelkov	M. Vrečko	Srednja poklicna in tehniška kmetijsko živilska šola N. Gorica, Ul. padlih borcev 26, 5290 Šempeter v N. Gorici	17.00	22.11.2007	a,b,c
	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Srednja poklicna in tehniška kmetijsko živilska šola N. Gorica, Ul. padlih borcev 26, 5290 Šempeter v N. Gorici	17.00	12.11.2007	a,b,c,d
	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Srednja poklicna in tehniška kmetijsko živilska šola N. Gorica, Ul. padlih borcev 26, 5290 Šempeter v N. Gorici	17.00	17.10.2007	a,b,c,d
	Teh. čeb. z različnimi prostorski izpeljankami v listovnih panjih	B. Kozinc	Zavod za gozdove Idrija, Ahacijev trg 2, Idrija	17.00	22.11.2007	a,b
	Čebelje paše in značilnosti pašnih virov	F. Šivic	Zavod za gozdove Idrija, Ahacijev trg 2, Idrija	17.00	4.12.2007	b,c
Goriška	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	M. Meglič	Zavod za gozdove Idrija, Ahacijev trg 2, Idrija	17.00	24.10.2007	a,b,c,d
	Huda gniloba s slikovnim prikazom	NVI	Zavod za gozdove Idrija, Ahacijev trg 2, Idrija	17.00	3.12.2007	a,b,c,d
	Izbrana poglavja iz biologije čebel	A. Kandolf	Kmetijska zadruga Tolmin, Poljubinj 89 h, Tolmin	16.00	7.11.2007	a
	Čebelje paše in značilnosti pašnih virov	F. Šivic	Kmetijska zadruga Tolmin, Poljubinj 89 h, Tolmin	17.00	11.12.2007	b,c

*točen naslov bo objavljen na portalu ČZS.

Pri delavnica pregled spor noseme je število udeležencev omejeno na 16! Usposabljanj na mariborskem in pomurskem območju v jesenskem času ni. Prijavnice na usposabljanja najdete v 9. št. SČ ali na spletnem naslovu ČZS www.czs.si. Prijavnice je potrebno pravočasno poslati na naslov organizatorja usposabljanja, ki smo ju navedli v 9. št. SČ. Čebelarska zveza Slovenije si pridružuje pravico do sprememb posameznih usposabljanj. Spremembe bodo objavljene na spletni strani ČZS.

Obveščamo vas o pravilni lokaciji usposabljanj, ki so bila objavljena v SČ št. 9 za lokacijo Gorica pri Slivnici:

Tema	Predavatelj	Kraj	Čas	Termin	Ciljna skupina
Uvod v tehnologijo čebelarjenja	F. Šivic	Zadružni dom, Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje	17.00	23.11.2007	b,c
Čebelje paše in značilnosti pašnih virov	F. Šivic	Zadružni dom, Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje	17.00	7.12.2007	b,c
Trženje in ekonomika prodaje čebeljih pridelkov	T. Magdič	Zadružni dom, Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje	16.00	11.12.2007	a,b,c

AVGUST KOCJAN

Januarja 2007 smo se slovenjebistriški čebelarji poslovi- li od čebelarskega prijatelja, veterinarja in velikega ljubitelja narave in planin Avgusta Kocjana. Avgust je čebelaril od leta 1964, in to z manjšim številom čebeljih družin. Ob počitniški hišici v zavetju gozda in sadovnjaka je v družbi svojih najdražjih obnavljal svoje življenjske moči in užival ob delu s čebelami. Pridelani med je bil sladka nagrada zanj in za njegovo družino. Kot veterinar in pozneje veterinarski inšpektor je Avgust zavzeto skrbel za zdravstveno stanje čebel na širšem območju. Kljub visoki strokovni usposobljenosti in izvrstnemu poznavanju življenja čebel se je redno udeleževal usposabljanj v društvu, v katerem je bil tudi sicer zelo dejaven. Z Avgustom smo se srečevali tudi na strokovnih ekskurzijah in društvenih srečanjih. Čeprav zadnja leta zaradi bolezni ni več čebelaril, je rad prihajal med nas čebelarje in ostal zvest član čebelarskega društva in Čebelarske zveze Slovenije. Za svoje delo v Čebelarskem društvu Slovenska Bistrica je prejel dve društveni priznanji ter odličje Antona Janše III. stopnje. Slovenjebistriški čebelarji bomo našega zvestega člana Avgusta ohranili v lepem in trajnem spominu.

ČD Slovenska Bistrica

EDI MURŠEC
(1941–2007)

Po hudi bolezni nas je prvega marca zapustil naš dolgoletni član in vesten čebelar Edi Muršec. Rodil se je 18. 7. 1941 v Mariboru. Poleg njegove velike ljubizni do letalstva – po poklicu je bil namreč pilot – so mu bile v veliko veselje tudi čebele, ki jih je imel pri svojem vikendu v bližini Maribora. Za svoje ljubljence je lepo skrbel in jim poleg drugega dela na še nedokončanem vikendu namenjal tudi veliko svojega prostega časa, čeprav tega zaradi pogoste odsotnosti ni imel prav veliko. Čebelariti je začel pred sedemnaj-

stimi leti, čebelaril pa je s petnajstimi nakladnimi panji. Dokler sta mu čas in zdravje to dopuščala, se je v Čebelarskem društvu Maribor – mesto redno udeleževal sestankov in predavanj. V zahvalo za njegov trud in delo mu je društvo leta 2006 podelilo odličje Antona Janše III. stopnje. Za njegove čebele smo poskrbeli v društvu, ker v svoji družini, žal, nima naslednika, ki bi se ukvarjal s čebelarstvom. Prevzela sta jih dva naša člana, tako da bodo živele naprej in ohranjale najlepši spomin nanj.

ČD Maribor – mesto

RUDI LUŠINA
(1928–2006)

Lani jeseni, ko se je končalo čebelarsko leto, nas je nepričakovano zapustil naš vestni član g. Rudi Lušina. Njegova smrt nas je zelo presenetila, saj je bil g. Rudi človek, ki je vse življenje živel zdravo in v čisti naravi. Čebelariti je začel leta 1980, med drugim pa je bil tudi poverjenik čebelarjev iz Lipniške doline. Kot dolgoletni gozdar na Jelovici in dober poznavalec te planote, je bil tudi pomočnik poverjenika za pasišča na Jelovici, sodeloval pa je tudi pri določanju pašnih katastrof. G. Rudi se je rodil 16. 4. 1928 v kmečki družini v znanih Dražgošah. Doživel je vse grozote druge svetovne vojne in se kot kurir še z dvema bratoma dejavno vključil v narodnoosvobodilni boj. Imel je srečo, da je preživel, saj je pod okupatorjevimi strelji padel tako starejši kot tudi mlajši brat. Bil je član krajevnega odbora ZZB NOV Lencovo. Dom in družino si je uredil v Spodnji Lipnici ob vnožju vzhodnega pobočja Jelovice. Kot gozdar je ves čas deloval na Jelovici, zato jo je poznal do potankosti. S svojim zgledom je veselje do čebelarstva vbudil tudi pri hčerki Jelki, tako da zdaj čebelarji in je članica našega društva že 20 let. Le redkokateri imajo tako srečo! Tako so njegove čebele dobile dobro domačo skrbnico, čebelarska tradicija pa se bo nadaljevala. Radovljiški čebelarji bomo Rudija pogrešali kot čebelarja in kot prijatelja in takega bomo ohranili v trajnem spominu.

ČD Radovljica

MARJAN BEŠTER
(1938–2007)

V začetku aprila 2007 smo se na pokopališču na Kokrici pri Kranju poslovi- li od našega dolgoletnega člana Marjana Beštra. Novica o njegovi nenadni in nepričakovani smrti nas je vse zelo presenetila. Marjan Bešter se je rodil leta 1938. Živel in čebelaril je na Mlaki pri Kranju. Organizirano je začel čebelariti leta 1983, skrbel pa je za več kot 30 čebeljih družin. Na domačem vrtu si je uredil vzoren, tipično slovenski čebelnjak. Rad se je zadrževal v njem in v bližnji senci dreves ter delil izkušnje s čebelarskimi in drugimi prijatelji. Z veseljem je uvajal mlade čebelarje in jih spodbujal k delu s čebelami. Redno se je udeleževal čebelarskih srečanj in izobraževanj o čebelarstvu. S svojo skromnostjo in vestnostjo je bil zgled tudi drugim čebelarjem. Za svoje vestno delo je leta 1998 prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Ob njegovi smrti je v njegovem domu nastala velika vrzel. Pogrešali ga bomo tudi čebelarji. Spoštovanega prijatelja in skrbnega čebelarja bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Britof - Predoslje Jakob Šink

PETER ROŠER
(1938–2007)

Čebelarska Dobrna žaluje za svojim vzornim članom in prijateljem, ki je več kot 20 let zgledno opravljal naloge tajnika čebelarskega društva. Bil je zvedav čebelar, zato mu nobena posebnost ali novost na področju sodobnega čebelarjenja ni bila neznana. Praktična in teoretična znanja, ki jih je pridobil v dolgih letih naprednega čebelarjenja, je nesebično prenašal na sovrstnike in na mlade čebelarje začetnike, saj je na Osnovni šoli Dobrna nekaj časa uspešno vodil čebelarski krožek in tedanje učence tako navdušil, da čebelarijo še zdaj. Njegova mladost pa ni bila prav nič lepa, saj je kot otrok preстал vse grozote izseljeništa in okupatorjeve grobosti. Izjemna življenjska energija in hrepene- nje po znanju sta mu omogočila, da

se je kot strokovnjak vrnil v domači kraj in kot večkratni funkcionar na številnih področjih veliko dodal v mozaik napredka njemu nad vse drage Dobrne. Čebelarji smo ga zelo spoštovali in cenili, zato nas je njegov odhod zelo potrl. Ostal bo naš vzornik!

Člani ČD Dobrna

ALOJZ FLAJŠ (1945–2007)

*Ni smrt tisto, kar nas loči,
in življenje ni, kar nas druži,
so vezi močnejše,
brez pomena zanje so razdalje,
kraj in čas. (M. Kačičeva)*

Sredi radostnega velikonočnega sporočila nas je razžalostila novica, da je prenehalo biti plemenito srce komaj 62-letnega Alojza Flajsa. Na veliki petek, 6. aprila letos, je Lojze za vedno zaprl od boleznih trudne oči. Rodil se je leta 1945 v izgnanstvu v Nemčiji. Osnovno šolo je končal v Šentjanžu. Šolanje je nadaljeval v poklicni šoli za voznike. Ker ni dobil službe, je nekaj časa delal v rudniku Hrastnik, potem pa se je zaposlil v Gozdnem gospodarstvu Brežice. Gore in čebele so bile Lojzetova ljubezen od mladih nog. Celo trikrat na leto se je povzpел na Triglav in prehodil je tudi slovensko planinsko pot. Prejel je odlikovanje Planinske zveze Slovenije. Bil je tudi vojni veteran. Zelo rad je imel naravo, zato je leta 1967 začel čebelariti. Ko je imel 100 panjev in več, mu je pri čebelarstvih opravilih vedno pridno pomagala žena Štefka. Lojze je bil skromen, pošten in pokončen mož. Po utrudljivem delu je vedno našel čas za svoje ljubljene. Za požrtvovalno delo v čebelarstvu je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Kmalu po upokojitvi je zbolel. Bolezen je neusmiljeno napredovala. Telo je postalo nemočno, kljub temu pa je iz njega žarela močna volja po življenju. Na njegovi zadnji poti smo Lojzeta spremili številni prijatelji, znanci, njegova žena Štefka, ki ga je med boleznijo spremljala na vsakem koraku, planinci in čebelarji s prapori. Za Lojzetom ostaja globoka vrzel. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Sevnica, Viktor Kladnik

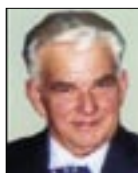
LEOPOLD PESKO (1926–2007)

Februarja letos nas je zapustil naš dolgoletni član Leopold Pesko. Njegova življenjska pot se je začela 9. oktobra 1926. Že kot mlad fant si je kupil nekaj panjev in to svojo ljubezen prenesel iz rojstne Tratne v Bodrišno vas, kjer si je ustvaril družino. Po poklicu je bil železničar, kljub obilici dela pa je našel čas tudi za svoj hobi. Leopold je bil vzoren mož in oče, prijazen sosed in iskren prijatelj vsem, ki smo ga poznali. Bil je čebelar z dušo in srcem, saj je zares živel po zgledu, ki nam ga dajejo te drobne delavke. Zaradi dela pa nikoli ni zanemarjal svoje družine. Zvesto je skrbel za svojo ženo, sina in hčerko. Jesen življenja so mo lepšali njegovi vnuki, ki ga bodo zdaj zelo pogrešali, kakor ga bomo pogrešali tudi mi, ki smo ga poznali in delili z njim čebelarstvo izkušnje. Ko se zaprejo vrata življenja, se odpre okno v svet spominov in prijateljev, od katerega se za vedno poslavljamo, zaživi pred našimi očmi tako kot takrat, ko smo se družili in prijateljevali na poteh vsakdanjega življenja. V takšni luči in v takšni podobi ga bomo poslej ohranili v našem spominu.

*Čebelarstvo družina
Šmarje pri Jelšah*

MARJAN HOSTNIK (1934–2007)

V sredini februarja nas je zapustil tudi naš dolgoletni član Marjan Hostnik. Rodil se je 15. decembra 1934. Lepo domovanje za svoje čebele si je zgradil v vasi Belo, kjer si je ustvaril tudi družino. Prizadevno delo ga je obogatilo s številnimi izkušnjami, ki jih je prijazen delil z mlajšimi kolegi, za kar mu bomo hvaležni vse življenje. Nesebično je pomagal pri graditvi čebelarstva doma. Če za koga, potem zanj zares lahko rečemo, da je bil priden kot čebela. Bil je torej čebelar z dušo in srcem, saj je zares živel po zgledu, ki nam ga dajejo te drobne delavke. Za svoje delo je prejel tudi odličje Antona Janše III.

stopnje, priznaje ČD Šmarje in plaketo ČD Šmarje. Ko se bo zima poslovila in ko bodo čebele prvič poletele na spomladansko pašo, jih ne bo več spremljal njegov zvesti pogled. Morda bo katera poletela prek njegovega poslednjega domovanja. Z njo bosta potovala tudi naš pozdrav in naša iskrena želja, naj mirno in spokojno počitek v ljubljani domači zemlji.

*Čebelarstvo družina
Šmarje pri Jelšah*

ANTON KRAMPERŠEK (1937–2007)

Lepega majskega dne nas je zapustil naš dolgoletni član Anton Krampershek. Rodil se je 4. julija 1937 v vasi Sveta Barbara. Po končani osnovni šoli se je zaposlil v Libeli in ob delu končal kovinarsko šolo. Leta 1968 se je zaposlil na občini in pozneje končal še srednjo ekonomsko šolo. Bil je pobudnik ustanovitve Društva za ohranjanje kulturne dediščine Sv. Roka. Z ženo sta si postavila dom pri Sv. Roku, kjer je skrbel za svoji hčeri in sina ter jim bil dober vzgled. Leta 1980 je postal čebelar. Član ČD Šmarje je postal leta 1982, od leta 1984 do leta 2003 pa je bil tudi društveni blagajnik. S svojimi idejami je veliko pripomogel pri graditvi čebelarstva doma. Dogovoril se je z gospodarjem zemljišča, na katerem stoji čebelarstvo. Prejel je tudi odličje Antona Janše III. stopnje, priznaje ČD Šmarje in plaketo ČD Šmarje. Kako tenka je nit življenja, se zavemo, kadar se moramo posloviti od prijatelja. Odšel je tiho, brez slovesa in za vedno. Ostali sta praznina in bolečina. Naše poti so se ločile in njegovo bivanje med nami je končano, toda spomin nanj bo vedno živ.

*Čebelarstvo družina
Šmarje pri Jelšah*

MILAN GROS (1947–2006)

Decembra 2006 nam je neizprosna smrt veliko prezgodaj vzela čebelarja in prijatelja g. Milana Grosa. Rodil se je 4. aprila 1947

v zaselku Dobletina v občini Nazarje. Čebelarstvo je leta 1979 prevzel od tasta. Zelo lepo je obnovil čebelnjak in posodobil čebelje panje. Vseskozi je čebelaril z 25 do 30 čebeljimi družinami. Vedno je bil pripravljen pomagati drugim in tudi dejavno delovati v našem društvu. Dolga leta je bil član komisije za čebelje bolezni, pet let predsednik ČD Kokarje in dva mandata tudi član upravnega odbora društva. V zadnjih osmih letih je bil član društvenega nadzornega odbora. Dolga leta je bil bijaven član v različnih organih območne čebelarke zveze zgornjesavinjskih čebelarjev. Za svoje delo je g. Milan prejel tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Čebelarji ČD Kokarje se g. Milanu Grosu iskreno zahvaljujemo za njegovo pomembno delo v čebelarstvu in v društvu. Ohranili ga bomo v trajnem spominu.

ČD Kokarje

IVAN BURGER (1933–2007)

Maja letos smo se čebelarji ČD Kokarje poslovili od dolgoletnega člana našega društva g. Ivana Burgerja. Rojen je bil 17. novembra 1933 v Nazarjah, kjer je čebelaril z 10 do 15 čebeljimi družinami. Bil je tih in miren in takšnega smo poznali tudi čebelarji našega društva. Bil je uspešen čebelar in smrt ga je prezgodaj ločila od njegovih najbližjih, od nas čebelarjev in njegovih čebelic. Za dejavno delo v društvu je g. Ivan prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Čebelarji ČD Kokarje se mu zahvaljujemo za njegov prispevek k čebelarjenju v našem okolju.

ČD Kokarje

FRANC MUBI (1923–2007)

V začetku letošnjega julija smo se čebelarji ČD Britof - Predoslje pri Kranju poslovili od svojega dolgoletnega člana Franca Mubija. Rodil se je leta 1923, živel in čebelaril pa je v vasi Britof pri Kranju. Čebelariti je začel že leta 1950, ko mu

je prijatelj iz Strahinja pri Naklem podaril prvi roj čebel. V mladosti je skrbel za več kot 30 čebeljih družin, v zadnjem obdobju pa s približno 15 družinami. Čebele je vozil na pašo na Jelovico, v Prekmurje in v Škofjo Loko. V Čebelarstvu Britof - Predoslje je aktivno deloval vse od leta 1952. V čebelarjenju je uvajal mlade čebelarje, jih spodbujal pri delu in jim posredoval svoje bogate čebelarke izkušnje. Več let je skrbel za čebele tudi na državnem protokolarnem posestvu na Brdu pri Kranju. V ČD je deloval v različnih komisijah. Redno se je udeleževal čebelarških srečanj in izobraževanj o čebelarstvu. Za svoje dolgoletno delo na področju čebelarstva je prejel odličje Antona Janše III. stopnje, že leta 1987 pa tudi odličje Antona Janše II. stopnje. Spoštovanega prijatelja in skrbnega čebelarja bomo pogrešali in ohranili v najlepšem spominu.

ČD Britof - Predoslje,
predsednik Jakob Šink

MAKS ŠUBIC (1936–2007)

Letos spomladi smo se škofjeloški čebelarji na božji njivi farnega pokopališča še zadnjič poslovili od našega dolgoletnega člana Maksa Šubica. Pokojni Maks je izviral iz kmečke družine, ki si je za življenjski prostor izbrala prelepo Škofjeloško hribovje na območju Žirovskega Vrha. Življenjsko okolje v naravi je spodbudilo tudi njegovo ljubezen do čebel, ki sicer niso bile hišne ljubljence, a jih je že v rani mladosti k hiši prinesel prav Maks. Ko si je v Škofji Loki ustvaril toplo družinsko gnezdece, je čebelarstvu namenil še več svojega prostega časa. Čebelaril je bolj za svojo dušo kot za kovanje dobičkov. Zato je imel nekaj čebeljih družin vedno v čebelnjaku na domačem vrtu, skoraj v jedru Škofje Loke, preostale pa v lepo urejenem čebelnjaku v dolini Hrastnice. V društvu je bil dejaven od leta 1968 pa vse do nekaj let pred svojo smrtjo. Huda duševna bolezen mu je v zadnjih letih vzela preveč življenjskih moči. Zato je moral prenehati čebelariti, pa tudi med čebelarje je zahajal vse manj pogosto. Več let je bil član

upravnega odbora društva, predvsem pa smo ga cenili zaradi odlične priprave društvenih piknikov. Čebelarji ga bomo še dolgo ohranili v svojem spominu, saj je bil znan po svoji dobrovoljnosti in veselju, ki ju je na naših srečanjih znal širiti tudi na druge. Za svoje delo na področju čebelarstva je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Maksu se iskreno zahvaljujemo za vse, kar je storil v dobro škofjeloškega čebelarstva, in kot takega ga bomo ohranili v trajnem spominu.

ČD Škofja Loka

FRANC PELKO (1933–2007)

Spomladi letos smo se borovniški čebelarji poslovili od dolgoletnega in prizadevnega člana našega društva Franca Pelka.

Rodil se je v vasi Padež nad Borovnico v številni družini. V zgodnji mladosti je ob očetu gozdarju vzljubil bogato naravo gozda in si po končanem šolanju tudi sam našel delo v zavetju mogočnih notranjskih gozdov. Poleg poklica logarja in skrbi za svojo družino se je ljubiteljsko ukvarjal tudi s čebelami, saj je kar 50 let svojega življenja posvetil delu s temi žuželkami. Svoje bogate izkušnje je prenašal v delo našega društva, saj je bil član upravnega odbora, v veliko pomoč pa je bil tudi pri izdelavi pašnega katastra. Žal je njegovo delo pretrgala bolezen, ki jo kljub svoji pokončnosti in trdni volji ni mogel premagati. Borovniški čebelarji se ga bomo s hvaležnostjo spominjali.

ČD Borovnica

STANISLAV ČUČEK

V ožjem družinskem krogu so se najbližji poslovili od Stanislava Čučka, dolgoletnega čebelarja in vodstvenega delavca na čebelarstvu na področju. Ker doslej nismo imeli priložnosti, da bi jim izrekli naše sožalje, jim ga izrekamo ob tej priložnosti. Od leta 1986–1992 in od leta 1996–1997 je bil predsednik Medobčinske zveze čebelarških družin Maribor, zdajšnje Čebelarške zveze društev Maribor, opravljal pa je tudi nekatere funkcije v Čebelarški zvezi Slovenije. Če-

belariti je začel leta 1982 in takoj se je včlanil tudi v čebelarstvo družino oziroma zdajšnje Čebelarstvo društvo Kamnica - Brestrnica. Bil je vzoren čebelar vse do leta 1997, ko je zbolel. V društvu je bil nekaj let tajnik, potem pa vse do svoje boleznin predsednik. Kruta usoda nam je iz naših vrst iztrgala dobrega prijatelja in vestnega čebelarja. Za svojo prizadevnost je leta 1989 prejel priznanje čebelarstva družine, leta 1990 odličje Antona Janše III. stopnje, leta 1992 pa še odličje Antona Janše II. stopnje. Za vse, kar je storil za razvoj slovenskega čebelarstva, se mu v imenu vseh čebelarjev prisrčno zahvaljujemo.

Alojz Cehner,
Čebelarstvo društvo Kamnica - Brestrnica

JOŽE SIMIŠIČ (1927 – 2007)

Čebelarji ČD Postojna smo se junija letos za vedno poslovili od našega častnega člana Jožeta Simišiča iz Planine pri Rakeku. Pokojni Jože je bil velik ljubitelj narave, ki jo je občudoval in proučeval kot čebelar, lovec in pedagog. Rodil se je 30. septembra 1927 leta v Planini pri Rakeku, kjer je obiskoval tudi osnovno šolo in nato srednjo šolo na Rakeku. Med drugo svetovno vojno je bil interniran v Dachau. Po vojni je študiral defektologijo v Ljubljani in Zagrebu ter nato poučeval v šolah s posebnimi potrebami otrok.

Vseskozi je bil tudi družbenopolitično aktiven, tako je bil tudi predsednik izvršnega sveta občine Postojna. Čebelariti je pričel leta 1972 in čebelaril s 54 panji ter kamionom za prevoz čebel. V ČD Postojna je bil član UO društva in častni član.

ČD Postojna

SLAVO VRANIČAR 1929-2007

Rodil se je v Slamni vasi v občini Metlika. Otroštvo je preživel v vihri 2. svetovne vojne, potem pa je sledilo izobraževanje, tri letni vojaški rok, zaposlitev v Kmetijski zadrugi Ptuj in Črnomelj. Radovednost in želja po znanju ga je popeljala na študij ob delu in leta 1964 je diplomiral na VEKŠ Maribor. Zaposlen je bil na SDK, 10 let kot inšpektor in 7 let kot vodja podružnice SDK v Črnomlju. Rad je delal tudi z mladimi, zato je nekaj let poučeval na ekonomskih oddelkih Centra srednjih šol Črnomelj. Čebelariti je pričel z 20 družinami leta 1943, ko sta oče in brat odšla v partizane. Po vojni je predal čebele očetu, ponovno pa je pričel leta 1971 po nakupu zemljišča v Stražnjem vrhu, kjer je postavil čebeljak s 15 družinami. V ČD Črnomelj se je včlanil leta 1992 in postal isto leto tudi član upravnega odbora društva. Od leta 1994 pa do 2006 je opravljal funkcijo blagajnika. Kot strokovnjak s knjigovodskega področja je to delo opravljal vzorno in bil ves čas svo-

jega delovanja eden od stebrov ČD Črnomelj. Za svoje dolgoletno delo je leta 2004 je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Slavota se spominjamo ne le kot vestnega in naprednega čebelarja ter predanega društvenega delavca, temveč kot človeka širokih nazorov in iskrene človeške topline. Z njim je bilo enako prijetno delati kot tudi pogovarjati se o čebelarstvih temah. Poglešamo ga, za njim je ostala vrzel, obenem pa smo mu hvaležni za njegov prispevek k napredku belokranjskega čebelarstva.

Za ČD Črnomelj - V. Petruna

MALI OGLASI

PRODAM

Večjo količino akacijevega, cvetličnega, gozdnega, hojevega, medu, inf., 031 882 295, kličite zvečer.

Avtomobilsko prikolico za prevoz desetih AŽ panjev, zelo praktična in lepa, ugodno, inf. 041 925 222.

Medovite okrasne grme in drevesa, tudi evodijo, kitajski mehurnik in japonsko soforo, inf. 041 929 562.

Smrekov, lipov in gozdni med, cvetni prah in suh propolis, inf. 031 50 36 35.

Cvetni prah osmukanec in več vrst medu, inf. 041 990 360.

Tri AŽ panje s čebeljimi družinami, inf. 01 25 72 124 ali 05 36 66 241 in GSM 031 821 550.

TAM 2001 s 36 naseljenimi 10S AŽ-panji v celoti ali po dogovoru, Jurišević Dino, Šared 30a Izola, tel 041 906 325.

Cvetlični in akacijev med ter čebelji vosek. Informacije na telefon: 01 52 84 960, ali 041 414 355.

Žensko čebelarstvo obleko (krilo, srajca, suknjič, telovnik, rutica, sponka in klobuk), številka 44, skoraj nič nošena, kot nova, cena po dogovoru. Telefon 041/370-409

Večjo količino kostanjevega medu in voska v kolačih, cena po dogovoru, tel. 041 696 210.

Naseljene AŽ-panje, 10 S in 11S, tel. 041 614 683.

Deset novih AŽ-panjev 10S, tel.: 07 498 73 78.

Hojev, akacijev in cvetlični med. Telefon: 041/403-960.

Matični mleček tel.: 041 221 938, Darja po 16 uri popoldan.

Dvajset dvojnih plemenilčkov ter 20 m macesnovih elementov za ograjo (zelo ugodno). Tel. 031 501 801 (po 19. uri).

ZAMENJAM

Gozdni med za akacijevega ali kupim akacijev med, inf. 041 883 744.

Trgovina ČEBELARNA
PRODAJNO RAZSTAVNI SALON
Kapič Milena s.p.
ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Nudimo vam:

- čebelarstvo oprema in pribor
- med in ostale čebelje izdelke
- čebelje izdelke in čebelje proizvode
- čebelarstvo literature

Delovni čas:

torisik-petate: od 8. do 17. ure
sobota: od 8. do 12. ure
nedelja-praz: zaprto

Za večjo stopnjo izena dobimojega taaa po maprežičnem Regeneru.

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31

V NEKAJ MINUTAH lahko spremenite AŽ-čebelarjenje v SODOBNO NAKLADNO ČEBELARJENJE!

Izdelujemo nakladne JG-panje AŽ-mere, združljive z LR-panjskim sistemom, večnamensko podnico – tudi za pripravo rojev (ometencev) in predelavo kristalizirano oz. melicitozne mane (podnica je združljiva z LR-nakladami) po načrtih univ. dipl. inž. Ivana Jurkoviča.

Zdaj izdelujemo tudi satnike za GJ-, LR- in AŽ-PANJE ter SMUKALNIKE za GJ- in LR-panje.

Prilagodljiva, večnamenska podnica za nakladne LR- in AŽ-panje.
Svetovna novost v čebelarstvu!

PETER ZAKRAJŠEK, s.p.

Pretnarjeva 6, 1210 Ljubljana - Vižmarje

Tel.: (01) 512 62 51

Ugodne cene!

Po satnicah iz lastnega čebeljega voska je veliko povpraševanje!

Predelava voska

- Ponujamo Vam možnost, da ste prisotni pri predelavi Vaših starih satov in surovega voska, zaradi enkratne poti pa prihranite čas in denar
- Potrebna je predhodna najava po telefonu +43-(0)3475/2270
- Predelava se opravi z napravo, ki je opremljena z najmodernejšo tehniko
- Segrevanje s paro in obsevanje z ultravijoličnimi žarki popolnoma izključujeta možnost okužbe
- Uporaba originalne tehnologije Grander omogoča, da Vaš vosek ostane popolnoma naraven
- Najmanjša možna količina lastnega voska za predelavo v satnice je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov
- Čas predelave je približno 3 ure pri 20 kg surovega voska in 4 ure pri 50 kg starih satov
- Po naročilu izdelamo vse debeline in velikosti satnic
- Predelava voska poteka vse leto
- Storitve ponujamo po izredno ugodni ceni
- Kadar koli je mogoča zamenjava starih satov in surovega voska za satnice
- Ponujamo Vam tudi možnost, da plačate le usluge predelave

Informacije

**Wachsverarbeitung Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75**

A-8493 Klösch - Steiermark, Austria

Tel./faks: +43(0)3475-2270

E-pošta: info@wachs-hoedl.at

Spletna stran: www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:

ponedeljek–petek 8.00–12.00, 13.00–18.00
sobota 8.00–12.00

Sporazumevamo se v nemškem jeziku.

**Naše satnice
lahko kupite
tudi v podjetju
Logar
trade, d. o. o.,
iz Šenčurja in
CERES, d. o. o.,
iz Martjancev**

Časopis Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Tel.: tajništvo (01) 729 61 00, uredništvo (01) 729 61 14 (Janez Mihelič, GSM: 040/209 004), faks (01) 729 61 32, Barbara Zajc 041/370 409, Anton Tomec (01) 729 6102).

Elektronska pošta: tajnik Anton Tomec: anton.tomec@czs.si - pisarna Barbara Zajc: barbara.zajc@czs.si - urednik Janez Mihelič: janez.mihelic@czs.si

Izdajateljski svet: predsednik Franc Šivic, univ. dipl. inž. gozd. – člani: Miro Cetina, univ. dipl. inž. gozd., Vlado Auguštin, univ. dipl. inž. tekst. teh., dr. Stanko Kapun, Vlado Pušnik, Janko Prebil.

Uredniški odbor: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., Franc Grajzar, dr. Aleš Gregorc, Janez Gregori, prof. biol., dr. Janez Grad, Borut Preinfalk, dr. vet. med., Tomaž Škorjanec.

Glavni in odgovorni urednik: Janez Mihelič, univ. dipl. biol., sourednika: Janez Gregori in Andreja Kandolf, lektorica: Nuša Radinja, prof.

Letna naročnina za leto 2007 za nečlane je 45 €. Posamezn številka stane 4 € za člane oz. 5 € za nečlane. Članarina skupaj z naročnino za Slovenski čebelar je 36 €. Člani lahko objavijo en brezplačen oglas (20 besed) na leto, nadaljnja beseda je 0,25 €. Reklamni oglasi: cela barvna stran na ovitku 500 €, v sredini 300 €, pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, pasica 20 €. Cene so brez DDV.

Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %.

Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 40 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 18300-0013332037, matična številka ČZS: 5141729, davčna številka ČZS: 81079435, šifra dejavnosti: 91.120. Za naročnike iz tujine – devizni račun: LJ BA SI 2X-900-27260-6274/0 – letna naročnina je 43 € ali 55,10 USD.

Priprava za tisk in tisk: Schwarz, d. o. o.

Oddaja tekstov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici 8, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 585.

Pri financiranju izdajanja Slovenskega čebelarja sodeluje Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Naslov spletne strani ČZS: www.czs.si. Avtomatski odzivnik za paše – tel.: (01) 729 61 20.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s. p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

tel.: 01/ 364 11 06, faks: 01/ 364 13 07
GSM: 031/351 964 – e-pošta: robineli@siol.net

ČEBELARSTVO – IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME – TRGOVINA

DELOVNI ČAS: pon.-četrtek: od 8.–12. in od 15.–18. ure,
petek: od 8.–15. ure, sobota: zaprto

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- testne mreže
- plastična obešala
- plastična razstojšča
- kozice
- plastične odtočne pipe
- čebelarске lopatice

Avt. dozirna brizga

Testna mreža

Satnik AŽ

ZMERNE CENE – TRADICIJA – KVALITETA – IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor

Tel./Fax: 02/251 60 12

Letni delovni čas: (od 1.5.2007 do 30.9.2007):

Ponedeljek, sredo, petek: od 9. do 13. ure

Julij, avgust zaprto.

V naših enotah vam nudimo:

- čebelarско opremo in pribor
- darilno embalažo
- stekleno, kartonsko in keramično embalažo
- voščene satnice vseh velikosti
- lesene satnike za satnice

- zaščitno opremo in pribor za čebelarje
- čebelarско literaturo
- sladkor, sladkorne pogače
- vse vrste čebelarских pridelkov
- kozmetiko na bazi čebeljih pridelkov

GSM: 051/348-426 / e-mail: jana.pp@amis.net

Možnost naročanja prodajnih artiklov (po telefonu, faksu, e-pošti), po povzetju, na prejemnikove stroške.

18112 - Trgovina posredovalna, zastopnik: Jozso Poljak Pokrišnik s.p., Maribor

MIZARSTVO KRŽE

1936

Prašilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3,
trietazni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji tudi druge vrste panjev.
Panji so iz masivnega smrekovega
lesa, rogljičeni (cinkani).

Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO KRŽE

1936

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/fax 01/ 7551-317
GSM 041 420 200

E-mail: spelakrže@yahoo.com